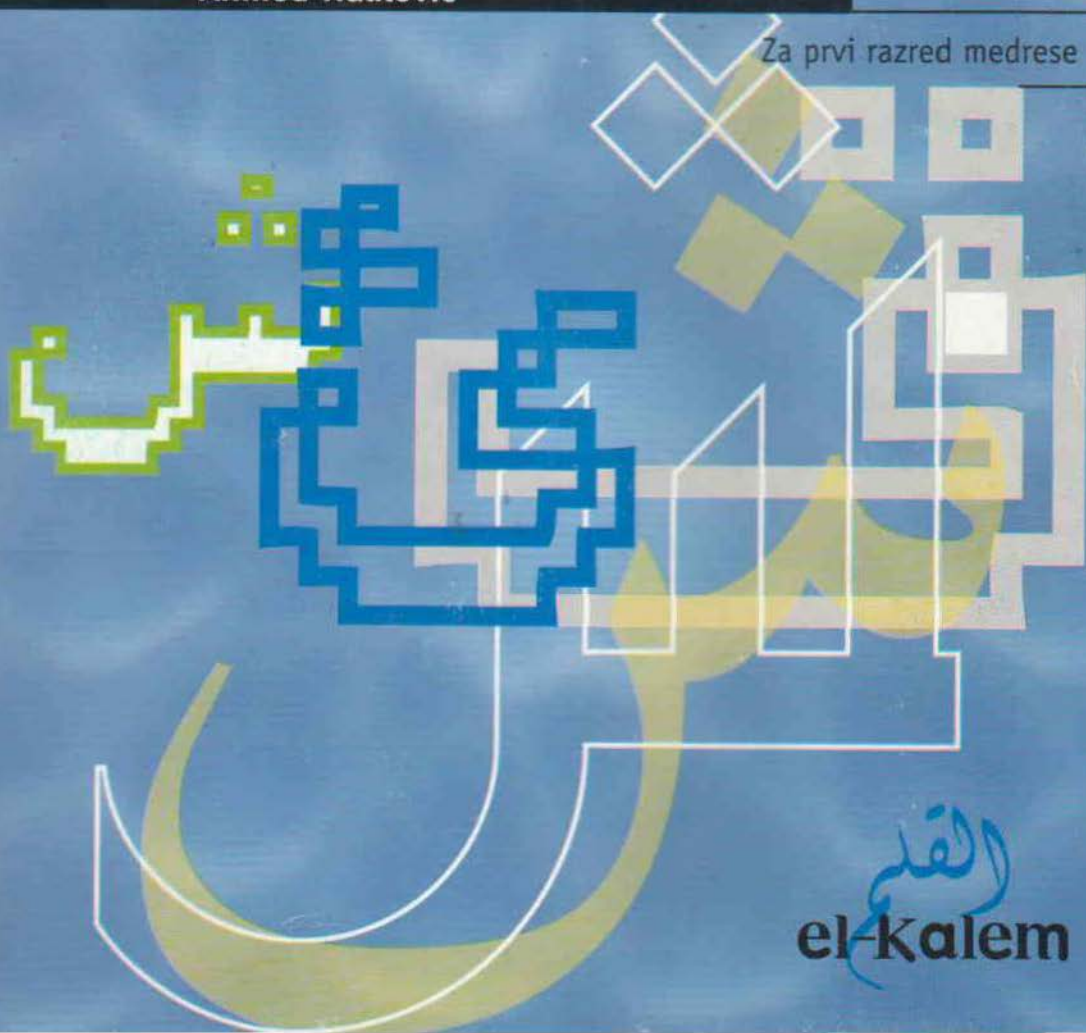

1

UDŽBENIK ARAPSKOG JEZIKA

Ahmed Halilović

Za prvi razred medrese

القلم
el-Kalem

UDŽBENIK ARAPSKOG JEZIKA 1

Za prvi razred medrese

© 2002 Copyright by Rijaset Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini

Izdavač: EL-KALEM - izdavački centar Rijaseta Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini
Za izdavača: Muhamed Mrahorović, direktor
Glavni urednik: Selim Jarkoč
Urednik: Muharem Omerdić
Recenzenti: Mr. Mesud Hafizović, Ibrahim Ahmetagić i Muhamed Mrahorović
Dizajn: Tarik Jesenković
Lektura
i korektura: Tarik Jakubović
Tehničko
uređenje: Aida Mujezin
Redakcija: Mustafa Sušić, Zijad Ljevaković, prof. dr. Enes Karić,
mr. hfz. Fadil Fazlić, prof. dr. Jusuf Ramić, mr. Mesud Hafizović,
Ibrahim Ahmetagić i Muharem Omerdić, predsjednik Redakcije

DTP: IC EL-KALEM
Tiraž: 1.000
Štampa: EL-BEJAN
Za štampariju: Nedib Prozorac, dipl. ing.

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Nacionalna i univerzitetska biblioteka
Bosne i Hercegovine, Sarajevo

811. 411. 21 (075. 3)

HALILOVIĆ, Ahmed

Udžbenik arapskog jezika 1 : za prvi razred medrese
/ Ahmed Halilović . - Sarajevo : El-Kalem, 2002.
- 220 str. : ilustr. ; 24 cm

Tekst na arap. i bos. jeziku. - Predgovor: str. 5-7

ISBN 9958-23-122-0

COBISS/BIH-ID 11173638

UDŽBENIK ARAPSKOG JEZIKA

Ahmed Halilović

Za prvi razred medrese

1423. h.g./2002.godine

Rijasat Islamske zajednice u Bosni i Hercegovini

القلم
el-Kalem

PREDGOVOR

Gramatika arapskog jezika I i II rahmetli dr. Šaćira Sikirića, Mehmeda Pašića i Mehmeda Handžića, bila je i ostala, od svog izlaženja 1936. godine, neprikosnoveni udžbenik arapskog jezika za cjelokupno govorno područje bivše Jugoslavije, kako u vjerskim, tako i u svjetovnim školama i fakultetima.

Primjedbe koje su joj davane: da su primjeri koji su dati uz objašnjenja i vježbe u ovoj gramatici daleko od živog arapskog jezika, da nema dijaloga kao najuspješnijeg metoda učenja jezika, da ima dosta nepotrebnih detalja i izuzetaka, te da je stoga konačan rezultat kod učenika dosta skroman, umjesne su, ali nijedna od gramatika koje su se pojavile kasnije, kao što su: *Udžbenik savremenog arapskog jezika sa vježbankom i rječnikom* dr. Radeta Božovića i *Priručnik arapskog jezika 1 i 4* dr. Omera Nakičevića i Munira Ahmetspahića, nisu uspjele otkloniti nedostatke spomenute gramatike.

Pokušaji da se arapski jezik uči metodama karakterističnim za učenje engleskog jezika ili pokušaji da se u našim školama doslovno kopiraju udžbenici nastali na različitim arapskim institucijama, nisu dali i, po mom uvjerenju, ne mogu dati zadovoljavajući rezultat. Ovaj udžbenik je pokušaj otklanjanja gore spomenutih primjedbi i pristupa u učenju arapskog jezika.

Moje iskustvo vezano za metodu učenja arapskog jezika svodi se na to da je za njegovo uspješno savladavanje neophodno sretno kombinovati klasično iskustvo u učenju ovog jezika sa svim metodskim poboljšanjima sa kojima nas je obogatilo novo doba. Nijedan strani jezik se ne može govoriti otprilike, niti po intuiciji maternjeg jezika, nego po strogo utvrđenim pravilima dotičnog jezika, *koja su samo sredstvo, a ne svrha učenja jezika*. Ta pravila moraju biti pohranjena u podsvijesti stranaca kao automatski regulator njihovog pravilnog govora. Treba imati na umu i činjenicu da je arapski jezik prilično shematiziran i da ima određeni broj pravila koja su kao matematičke formule koje se protežu na veoma veliki broj primjera, te se te formule moraju dobro upoznati uvježbavanjem kroz primjere.

Ovaj udžbenik arapskog jezika namijenjen je srednjoškolcima, i to prvenstveno učenicima i učenicama Gazi Husrev-begove medrese, sa ciljem da što bolje savladaju arapski jezik u razumijevanju, konverzaciji i čitanju. Ovo nije gramatika arapskog jezika koja ulazi u sve detalje jezika, nego udžbenik koji na najjednostavniji način pokušava objasniti zakonitosti arapskog jezika. Ona se bazira na klasičnom objašnjenju temeljnih principa arapske sintakse i gramatike sa što više primjera iz praktičnog života i živog arapskog jezika, uz korištenje dijaloške metode u učenju jezika, *koliko je god to moguće*. Ovo posebno podvlačim jer se u učenju arapskog jezika, uz različite probleme i dileme, veoma zorno osjeća nedostatak odgovarajućih konverzičnih tekstova, pa i običnih kratkih tekstova koji bi bili primjereni nivou nearapa srednjoškola i privukli njegov interes.

Prve lekcije počinju sa slušanjem pravilnog izgovora, oponašanjem tog izgovora, kratkim konverzijama i savladavanjem pisanja, kao osnovnim elementima ozbiljnog učenja. Primjeri i vježbe u ovom udžbeniku služe nastavnicima i učenicima samo *kao osnova* sa koje će oni svakodnevno praviti desetine sličnih rečenica. Kroz opće tekstove date u ovom udžbeniku, pokušao sam obraditi najčešće životne situacije. Kroz tekstove koji su vezani za arapski svijet, vjerske i književne tekstove, nastojao sam upoznati učenika sa onim što je elementarno iz ovih oblasti, primjereno uzrastu srednjoškola. U izboru tekstova vodio sam računa i o njihovoj etičkoj poruci.

Svjestan sam da su kvalitetna pitanja vezana za tekst, a posebno dobri testovi za česte provjere naučenog, jedan od veoma važnih elemenata u uspješnom učenju. I pored toga, ja sam u ovom udžbeniku rjeđe pristupao postavljanju pitanja poslije tekstova. To sam ostavio predavaču i učenicima. Pitanja poslije tekstova, na koja sam ja nailazio, nisu otvarala dijalog, nego su često djelovala nedovoljno kreativno i sputavala aktivnost na času.

Savjetujem vam da odmah od početka budete sistematični i da vodite računa o pravilnom izgovoru i lijepom pisanju. Za to vam ne treba ništa više vremena nego što se potroši kroz nesistematičan rad, koji rezultira lošim izgovorom i lošim pisanjem. Štaviše, na ispravljanje grešaka, ako ih ikada ispravite, potrošićete mnogo više vremena.

Da bi učenje bilo zadovoljstvo i dalo višestruke plodove, neophodno je, uz dosta ljubavi i truda, uspostaviti međusobno poštivanje nastavnika i učenika.

Uz želju da ovaj udžbenik bude od koristi nastavnicima i našim bistrim i vrijednim učenicima i učenicama, i svima koji ga budu koristili, pozivam vas da mi sve vaše primjedbe dostavite lično, ili putem javne kritike, na čemu vam se unaprijed zahvaljujem.

Sarajevo, 1. 5. 1997.

Ahmed Halilović

ARAPSKO PISMO

Arapsko pismo ima dvadeset osam konsonanata - harfova, tri kratka vokala - hareketa, tri duga vokala, sukun, tešdid i tenvin.

Harfovi se pišu različito, zavisno da li su: sami, na početku, u sredini ili na kraju riječi. U ovom udžbeniku harfovi nisu obrađivani po abecedi, nego po međusobno srodnim grupama koje omogućavaju brže savladavanje pisma.

Vokali se ne pišu, osim u Kur'ani kerimu, hadisu ili u drugim slučajevima, kada se želi izbjeći svaka nedoumica u pogledu pravilnog čitanja. U ovom udžbeniku pisali smo vokale dok ne steknete osnovno znanje iz arapskog jezika.

Arapsko pismo se piše i čita s desna nalijevo.

Harfovi: أنا أدرس اللغة العربية ...

Kratki vokali: َ ، ِ ، ُ

Dugi vokali: َوُ ، ِي / يِ ، َا / آِ

Tenvīn: ً ، ٍ ، ٌ

Tešdīd: ّ

Sukūn: ْ

ARAPSKA ABECEDA

(حُرُوفُ الْهَجَاءِ الْعَرَبِيِّ)

TRANSKRIPCIJA		IME SLOVA	OBLICI SLOVA / HARFA			
ZDMG	BLISKA BOS. JEZ.		SAMOSTALNI	KRAJNJI	SREDNJI	POČETNI
ā, a, i, u	a, e, i, u	أَلِفٌ	ا	ا	ا	ا
b	b	بَاءٌ	ب	ب	ب	ب
t	t	تَاءٌ	ت	تة	ت	ت
<u>t</u>	<u>s</u>	ثَاءٌ	ث	ث	ث	ث
ġ	dž	جِيمٌ	ج	ج	ج	ج
ḥ	ḥ	حَاءٌ	ح	ح	ح	ح
<u>h</u>	<u>h</u>	خَاءٌ	خ	خ	خ	خ
d	d	دَالٌ	د	د	-	-
<u>d</u>	<u>z</u>	ذَالٌ	ذ	ذ	-	-
r	r	رَاءٌ	ر	ر	-	-
z	z	زَايٌ	ز	ز	-	-
s	s	سِينٌ	س	س	س	س
š	š	شِينٌ	ش	ش	ش	ش
ṣ	ṣ	صَادٌ	ص	ص	ص	ص
ḍ	ḍ	ضَادٌ	ض	ض	ض	ض
ṭ	ṭ	طَاءٌ	ط	ط	ط	ط
ẓ	ẓ	ظَاءٌ	ظ	ظ	ظ	ظ
‘	‘	عَيْنٌ	ع	ع	ع	ع
ġ	ġ	غَيْنٌ	غ	غ	غ	غ

TRANSKRIPCIJA		IME SLOVA	OBLICI SLOVA / HARFA			
ZDMG	BLISKA BOS. JEZ.		SAMOSTALNI	KRAJNJI	SREDNJI	POČETNI
f	f	فَاءٌ	ف	فـ	فـ	فـ
q	k	قَافٌ	ق	قـ	قـ	قـ
k	k	كَافٌ	ك	كـ	كـ	كـ
l	l	لَامٌ	ل	لـ	لـ	لـ
m	m	مِيمٌ	م	مـ	مـ	مـ
n	n	نُونٌ	ن	نـ	نـ	نـ
h	h	هَاءٌ	هـ	هـ	هـ	هـ
w	v	وَاوٌ	و	وـ	وـ	وـ
y	j	يَاءٌ	ي	يـ	يـ	يـ

RAZLIČITE VRSTE ARAPSKOG PISMA

أَنَا أَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ (جيزة)

أَنَا أَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ (البيان)

أَنَا أَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ (ثلث)

أَنَا أَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ (وبولني)

a) Izgovor harfova

- Pažljivo poslušajte učenje Suretu-l-Fatihe sa kasete.
- Kod drugog preslušavanja Suretu-l-Fatihe ponavljajte u sebi za učačima.
- Ponovite glasno sa učačima tri puta Suretu-l-Fatihu, posebno vodeći računa o pravilnom izgovoru.

Da li u arapskom jeziku ima glasova koji se izgovaraju drugačije od glasova bosanskog jezika?

Navedite glasove koje ste vi zapazili u Suretu-l-Fatihi.

b) Konverzacija

- Poslušajte ovu kratku konverzaciju tri puta.
- Nakon toga, nastavnik sa jednim od boljih učenika vodi konverzaciju.
- Zatim, učenici međusobno vode konverzaciju.

— أَهْلًا، أَنَا مُصْطَفَى .

* أَهْلًا، أَنَا أَحْمَدُ .

— مَنْ أَيْنَ أَنْتَ يَا أَحْمَدُ؟

* أَنَا مِنْ بُونَسْه .

— أَنْتَ بُونَسْوِي! أَهْلًا وَ سَهْلًا بِكَ يَا أَحْمَدُ .

* شُكْرًا

— عَفْوًا

Konverzacije u narednim lekcijama voditi na isti način.

c) Obrada harfova

سā ث tā , bā ب

Pišu se:

NA KRAJU RIJEČI	U SREDINI RIJEČI	NA POČETKU RIJEČI	SÁMO
ب	بـ	بـ	بـ
تة ة	تـ	تـ	تـ
ث	ثـ	ثـ	ثـ

Bā i *tā* se izgovaraju kao naše *b* i *t*.

Tā se na kraju riječi piše na više načina, zavisno od vrste riječi i harfa za koji se veže.

Sā se izgovara stavljanjem jezika među sjekutiće i izgovorom *s*.

U arapskom jeziku imaju tri kratka vokala / hareketa. To su:

damma - kratko *u* ُ , *kesra* - kratko *i* ِ i *fetha* - kratko *e* َ .

Damma i fetha pišu se iznad harfova a kesra ispod.

I vokali se pišu zdesna nalijevo َ .

Ako harf nema vokala, onda iznad njega dolazi *sukun*, koji se piše u obliku malog kruga ْ .

Pročitajte sljedeće riječi: ثُبْتُ، تُبْتُ، تُبْ

Vježba

a) Napišite po jedan red gornjih harfova u svim oblicima u riječi.

b) Prepišite dva puta: ثُبْتُ، تُبْتُ، تُبْ

a) Izgovor harfova

- Pažljivo poslušajte učenje Suretu-l-Fatihe.
- Ponovite glasno sa učačima tri puta Suretu-l-Fatihu, posebno vodeći računa o pravilnom izgovoru.
- Nekoliko učenika treba proučiti Suretu-l-Fatihu oponašajući učenje sa kasete.

b) Konverzacija الْمُحَادَثَةُ

– أَهْلًا، أَنَا مَرِيَمُ.
* أَهْلًا، أَنَا آمِنَةُ.
– مِنْ أَيْنَ أَنْتِ يَا آمِنَةُ؟
* أَنَا مِنْ بُوسْنَةِ.
– أَنْتِ بُوسْنَوِيَّةٌ! أَهْلًا وَ سَهْلًا بِكِ يَا آمِنَةُ.
* شُكْرًا
– عَفْوًا

c) Obrada harfova

zāj ز, rā ر, zāl ذ, dāl د

Gornja četiri harfa vežu se samo sa desne strane.

Pišu se:

NA KRAJU RIJEČI	U SREDINI RIJEČI	NA POČETKU RIJEČI	SÁMO
د	د	د	د
ذ	ذ	ذ	ذ
ر	ر	ر	ر
ز	ز	ز	ز

Dāl, rā i zāj izgovaraju se kao naše *d*, *r* i *z*.

Zāl se izgovara priljublivanjem jezika uz gornje sjekutiće i izgovorom *z*.

Podvostručeni kratki vokal zove se *tenvīn* i dolazi samo na kraju riječi:
un ُ , *in* ِ , *en* َ , ili ا َ .

Pročitajte sljedeće riječi:

زُرْتُ، بُرَدَةٌ، دَرَبٌ، بَرَزَ، تَرَثُ، رُبَّةٌ، بِذِبْدَبَةٍ، بَرَدٌ

Vježba

a) Napišite po jedan red gornjih harfova u svim oblicima u riječi.

b) Pročitajte više puta i prepisite dva puta gornje riječi.

a) Izgovor harfova

- Pažljivo poslušajte učenje Suretu-l-Fatihe.
- Proučite Suretu-l-Fatihu zajednički, a zatim, neka je pojedinačno prouči što više učenika.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ *
إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ *
صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ * غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ *

b) Konverzacija الْمُحَادَثَةُ

- أَلَسْلَامُ عَلَيْكُمْ.
- * وَ عَلَيْكُمْ السَّلَامُ (وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ).
- (أَنَا) اسْمِي سُمَيَّةُ. وَأَنْتِ مَا اسْمُكِ؟
- * (أَنَا) اسْمِي آمِنَةُ.
- كَيْفَ حَالُكَ يَا آمِنَةُ؟
- * أَنَا بِخَيْرٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ، كَيْفَ حَالُكِ أَنْتِ؟
- وَأَنَا بِخَيْرٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ.

c) Obrada harfova

jā ي , vāv و , elif ا

Elif i vāv vežu se samo sa desne strane.

Pišu se:

NA KRAJU RIJEČI	U SREDINI RIJEČI	NA POČETKU RIJEČI	SÁMO
ل	ل	ا	ا
و	و	و	و
ي / ي	ي	ي	ي / ي

Dāl, zāl, rā, zāj, elif i *vāv* vežu se samo sa svoje desne strane. Svi ostali harfovi vežu se i sa desne i sa lijeve strane.

Vāv se izgovara nešto drugačije od našeg *v*, i sliči engleskom *w*.

Iznad *elifa* nikada ne dolazi sukun. *Damma* se iznad *elifa* izgovara kao kratko *u* - أُتُّبُ , *kesra* kao kratko *i* - اِبْرَةُ , a *fetha* kao kratko *e* - اَدَبُ .

Elif bez vokala sa fethom ispred sebe tvori dugo *ā* دَارُ , بَابُ

Jā bez vokala sa kesrom ispred sebe tvori dugo *ī* اَدِيبُ , اُرِيدُ

Vāv bez vokala sa dammom ispred sebe tvori dugo *ū* اُتُوبُ , اُزُورُ

Vježba

a) Napišite po jedan red gornjih harfova u svim oblicima u riječi.

b) Prepišite sljedeće riječi i zapamtite njihova značenja.

odgoj اَدَبُ , *vrata* بَابُ , *kuća* دَارُ , *želim* اُرِيدُ , *posjećujem* اُزُورُ , *ruže* اُتُوبُ , *pribor* اَدَوَاتُ , *posjeta* زِيَارَةٌ , *Sabit*, čvrst ثَابِتٌ , *otac* اَبٌ

c) Podvucite u Suretu-l-Fatihi harfove koje smo do sada učili.

a) Izgovor harfova

- Pažljivo poslušajte učenje Suretu-n-Nasr.
- Ponovite glasno sa učačima tri puta Suretu-n-Nasr vodeći računa o pravilnom izgovoru.
- Nekoliko učenika treba proučiti Suretu-n-Nasr vodeći računa o pravilnom izgovoru.

b) Konverzacija الْمُحَادَثَةُ

– أَنَا طَالِبٌ، وَأَنْتَ؟

* وَأَنَا طَالِبٌ أَيْضًا.

– هَلْ أَنْتَ مِنَ الْقَاهِرَةِ؟

* نَعَمْ، أَنَا مِنَ الْقَاهِرَةِ.

– إِلَى أَيْنَ أَنْتَ ذَاهِبٌ؟

* أَنَا ذَاهِبٌ إِلَى الْبَيْتِ. وَأَنْتَ، إِلَى أَيْنَ أَنْتَ ذَاهِبٌ؟

– أَنَا ذَاهِبٌ إِلَى الْمَدْرَسَةِ.

* مَعَ السَّلَامَةِ.

– مَعَ السَّلَامَةِ.

Napomena

Da li ste zapazili da se:

ti za m. rod kaže أَنْتَ،

a ti za ž. rod أَنْتِ،

tvoje ime (m.r.) اسْمُكَ،

a tvoje ime (ž.r.) اسْمُكِ،

da se *Bosanac* kaže بُوسَنَوِيٌّ،

a Bosanka بُوسَنَوِيَّةٌ.

c) Obrada harfova

lām ل , kāf ك , nūn ن

Pišu se:

NA KRAJU RIJEČI	U SREDINI RIJEČI	NA POČETKU RIJEČI	SÁMO
ن	ن	ن	ن
ك	ك	ك	ك
ل	ل	ل	ل

Nūn i lām se izgovaraju kao naše *n* i *l*. Kāf se izgovara nešto mekše nego naše *k*, ali nikada kao *kj* ili *ć*.

Elif se poslije lāma piše na sljedeći način: لا.

Karakteristika arapskog jezika je i *tešdīd*. *Tešdīd* je znak za podvostručavanje suglasnika i piše se s desna nalijevo, uvijek iznad harfa na sljedeći način: (كَرَّرَ) بَيَّنْتُ .

Vježba

a) Napišite po jedan red gornjih harfova u svim oblicima u riječi.

b) Pročitajte sljedeće riječi/rečenice nekoliko puta, prepisite ih i zapamtite njihova značenja:

ti (m.r.) أَنْتَ , ti (ž.r.) أَنْتِ , sin ابْنٌ , sinovi بَنُونَ , kći كَتِي , kćeri كَتَرِي , roditelj وَالِدٌ , država دَوْلَةٌ , ponovi (m. r.) كَرَّرَ , jedi كُلْ .

Objasnio/la sam ti, sine. بَيَّنْتُ لَكَ يَا ابْنِي . Ne sjećam se. لَا أَذْكُرُ . Sjetio/la sam se sada. تَذَكَّرْتُ الْآنَ .

a) Izgovor harfova

- Pažljivo poslušajte učenje Suretu-n-Nasr.
- Ponovite učenje Suretu-n-Nasr za učacima tri puta zajedno.
- Nekoliko učenika treba proučiti pojedinačno Suretu-n-Nasr, oponašajući učenje sa kasete.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ *
وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا *
فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَّابًا *

b) Konverzacija الْمُحَادَثَةُ

– صَبَّاحُ الْخَيْرِ.
* صَبَّاحُ النُّورِ.
– كَيْفَ حَالُكَ يَا مُصْطَفَى؟
* الْحَمْدُ لِلَّهِ، كُوَيْسٌ. كَيْفَ حَالُكَ أَنْتَ؟
– مَا مَعْنَى: كُوَيْسٌ؟
* مَعْنَاهَا: بِخَيْرٍ. أَنْتَ تَعَلَّمْتَ كَثِيرًا، يَا أَحْمَدُ!.
– شُكْرًا.
* عَفْوًا.

c) Obrada harfova

ḥā خ , ḥā ح , džīm ج

Pišu se:

NA KRAJU RIJEČI	U SREDINI RIJEČI	NA POČETKU RIJEČI	SÁMO
ج	ج	ج	ج
ح	ح	ح	ح
خ	خ	خ	خ

džīm se izgovara kao naše *dž*;

ḥā se izgovara glatko stisnutog grla;

ḥā se izgovara hrapavo iz dubine grla.

Fetha iznad *ḥā* i *ḥā*, kao i fetha ispred ovih harfova, ako je nad njima sukun, čita se kao kratko *a*. Naprimjer:

desiti se خَرَجَ يَخْرُجُ , حَدَّثَ يَحْدُثُ , *izaći*

Vježba

a) Napišite po jedan red gornjih harfova u svim oblicima u riječi.

b) Pročitajte sljedeće riječi/rečenice nekoliko puta, prepisite ih i zapamtite njihova značenja:

dobar خَيْرٌ , *vrlo dobar* جَيِّدٌ جَدًّا , *pokušavam* أُحَاوِلُ , *hljeb* خُبْزٌ , *izašli/le smo* خَرَجْنَا , *Odgovori* , *Halile* يَا خَلِيلُ , *Odgovori* , *Hatidža* , *uđi* (m. r.) ادْخُلْ , *izađi* (m. r.) اُخْرُجْ , *Nemoj biti škrt* , *Halide!* لَا تَكُنْ بَخِيلًا يَا خَالِدُ! , *govorimo* نَتَحَدَّثُ , *odgovor* جَوَابٌ .

a) Izgovor harfova

- Pažljivo poslušajte učenje Suretu-n-Nasr.

- Proučite Suretu-n-Nasr zajednički a zatim, neka je pojedinačno prouči što više učenika. .

b) Konverzacija الْمُحَادَثَةُ

– مَنْ أَنْتَ؟

* أَنَا أَحْمَدُ. أَنَا طَالِبٌ مِنْ بُوْسْنَه.

– أَهْلًا وَسَهْلًا بِكَ يَا بُوْسْنَوِي. هَلْ أَنْتَ مِنْ سَرَايِفُو؟

* نَعَمْ، أَنَا مِنْ سَرَايِفُو.

– كَيْفَ حَالُ سَرَايِفُو؟

* بِخَيْرٍ، الْحَمْدُ لِلَّهِ... أَعْتَذِرُ، أَنَا مُسْتَعَجِلٌ.

– مَتَى أُرَاكَ / أَشُوفُكَ؟

* غَدًا، إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

– غَدًا؟ هُنَا؟

* نَعَمْ. غَدًا. هُنَا.

– مَعَ السَّلَامَةِ يَا أَحْمَدُ.

* مَعَ السَّلَامَةِ.

c) Obrada harfova

hā ه , mīm م , šīn ش , sīn س

Pišu se:

NA KRAJU RIJEČI	U SREDINI RIJEČI	NA POČETKU RIJEČI	SÁMO
س	س	س	س
ش	ش	ش	ش
م	م	م	م
ه	ه	ه	ه

Sīn, šīn i mīm se izgovaraju kao naše s, š i m.

Hā se izgovara iz dubine prsa, nešto dublje nego naše h.

Vježba

a) Napišite po jedan red gornjih harfova u svim oblicima u riječi.

b) Pročitajte sljedeće riječi/rečenice nekoliko puta, prepisite ih i zapamtite njihova značenja:

Sjedi, Selime. اجلس يا سليم. Sjedi, Selma. اجلسي يا سلمى, hvala اسمه. اسمُهُ. On se zove Sulejman. اسمه. Ja se zovem Muhammed. شُكْرًا. اسْمُهَا سُمَيَّةٌ. ما اسمُها؟, Kako se ona zove? سلیمانُ. Ona se zove Sumejja. اسْمُهُ. هذا مهم جداً. mir هِيَ مُسْلِمَةٌ. Ovo je veoma važno. On je šehid. هو شهيد. poklon هَدِيَّةٌ, hurme تمرٌ, odličan مُمتازٌ.

a) Izgovor harfova

- Pažljivo poslušajte učenje Suretu-t-Tekasur.
- Kod drugog preslušavanja Suretu-t-Tekasur ponavljajte u sebi za učačima.
- Ponovite glasno sa učačima tri puta Suretu-t-Tekasur vodeći računa o pravilnom izgovoru.

b) Konverzacija الْمُحَادَثَةُ

- مَنْ هَذِهِ الطَّالِبَةُ؟
- * هِيَ طَالِبَةٌ جَدِيدَةٌ.
- مِنْ أَيْنَ هِيَ؟
- * هِيَ مِنْ اسْتَنْبُول.
- مَا اسْمُهَا؟
- * لَا أَعْرِفُ اسْمَهَا بِالضَّبْطِ.
- هَلْ عِنْدَكَ قَلَمٌ؟
- * نَعَمْ. عِنْدِي قَلَمٌ.
- أَعْطِنِي - أَدِينِي قَلَمَكَ، مِنْ فَضْلِكَ.
- * تَفَضَّلْ.
- شُكْرًا. .. هَلْ عِنْدَكَ قَلَمٌ زَائِدٌ؟
- * لَا، مَا عِنْدِي قَلَمٌ غَيْرُ هَذَا.

c) Obrada harfova

ص , şād , ض , dād , ط , tā , ظ , zā

Pišu se:

NA KRAJU RIJEČI	U SREDINI RIJEČI	NA POČETKU RIJEČI	SÁMO
ص	ص	ص	ص
ض	ض	ض	ض
ط	ط	ط	ط
ظ	ظ	ظ	ظ

Şād, dād, tā i zā se izgovaraju dublje nego naše s, d, t i z napreznjem zadnjeg dijela jezika prema nepcu.

Fetha iznad gornjih harfova, kao i fetha ispred njih, ako je nad njima sukun, izgovara se kao kratko a. Naprimjer:

strpjati se صَبَرَ يَصْبِرُ, udariti يَضْرِبُ ضَرْبَ

tražiti يَطْلُبُ طَلْبَ, pojaviti se يَظْهَرُ ظَهْرَ

Vježba

a) Napišite po jedan red gornjih harfova u svim oblicima u riječi.

b) Pročitajte sljedeće riječi/rečenice nekoliko puta, prepisite ih i zapamtite njihova značenja:

strpljenje صَبْرٌ, zemlja أَرْضٌ, učenik/student طَالِبٌ, jutro صَبَاحٌ, heroj طَوِيلٌ, zdrav, ispravan صَحِيحٌ, bolestan مَرِيضٌ, naočale نَظَّارَةٌ, dug بطُلٌ, smiješan مُضْحَكٌ, glas صَوْتُ, podne ظَهْرٌ, Traži od njega. أَطْلُبُ مِنْهُ. Gledaj, Salih! أَنْظُرْ يَا صَالِحُ! Budi strpljiva بُدِي صَابِرَةً.

a) Izgovor harfova

- Pažljivo poslušajte učenje Suretu-t-Tekasur.
- Ponovite učenje Suretu-t-Tekasur za učacima tri puta zajedno.
- Proučite Suretu-t-Tekasur zajednički a zatim, neka je pojedinačno prouči što više učenika.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْهَآكُمُ التَّكَآثُرُ * حَتَّى زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ * كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ *
ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ * كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ *
لَتَرَوُنَّ الْجَحِيمَ * ثُمَّ لَتَرَوُنَّهَا عَيْنَ الْيَقِينِ * ثُمَّ لَتَسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ النَّعِيمَ *

b) Konverzacija الْمُحَادَثَةُ

- مَا هَذَا يَا مُصْطَفَى؟
- * هَذَا تَمْرٌ. كَيْفَ لَا تَعْرِفُ التَّمْرَ!
- لَا أَعْرِفُ. مَا عِنْدَنَا تَمْرٌ.
- * مَاذَا عِنْدَكُمْ، يَا أَحْمَدُ؟
- عِنْدَنَا تَفَاحٌ وَإِجَاصٌ وَبَرْقُوقٌ وَلَوْزٌ وَ مِشْمِشٌ ...
- * هَلْ عِنْدَكُمْ بَرْقُوقٌ، يَا أَحْمَدُ!
- نَعَمْ، عِنْدَنَا بَرْقُوقٌ بِالْكَثْرَةِ. مِثْلَمَا عِنْدَكُمْ تَمْرٌ، عِنْدَنَا بَرْقُوقٌ.

c) Obrada harfova

ع 'ajn , غ gajn , ف fā , ق kāf

Pišu se:

NA KRAJU RIJEČI	U SREDINI RIJEČI	NA POČETKU RIJEČI	SÁMO
ع	ع	ع	ع
غ	غ	غ	غ
ف	ف	ف	ف
ق	ق	ق	ق

'Ajn je najtipičniji arapski harf koji nema srodnog glasa u našem jeziku. Izgovara se stisnuta grla. Neophodno je pažljivo slušati učitelja i njegov izgovor što vjernije oponašati. Gajn se izgovara dublje i mekše nego naše g uz jače strujanje zraka. Fā se izgovara kao naše f. Kāf se izgovara dublje nego naše k sa povučenim jezikom unazad i često se obilježava engleskim q. Fetha iznad 'ajna, gajna i kāfa kao i fetha ispred ovih harfova izgovara se kao kratko a, ako je nad njima sukun. Naprimjer:

قَبِلَ يَقْبَلُ , غَفَرَ يَغْفِرُ , عَمِلَ يَعْمَلُ , oprostiti , primiti , raditi

Vježba

- Napišite po jedan red gornjih harfova u svim oblicima u riječi.
- Pročitajte sljedeće riječi/rečenice nekoliko puta, prepišite ih i zapamtite njihova značenja:

أَعْمَلُ , predlažem , أَقْتَرِحُ , stoj! , قَفْ! , brz , سَرِيعٌ , blizu , قَرِيبٌ , dalek , فَكَّرْتُ جَيِّدًا يَا عَلِيُّ! , فَكَّرْتُ odlučio/la sam , قَرَّرْتُ , Razmisli dobro, Alija! , عَفَوْتُ , izvini , بَعِيدٌ , أَغْلِقِ , Otvori vrata, Faruk! , أَفْتَحِ الْبَابَ يَا فَارُوقُ! , Zatvori prozor, Fadila! , مَدْرَسَةُ الْعَازِي خُسْرَوْبِكْ Gazi Husrevbegova medresa , الشُّبَّاكُ يَا فَاضِلَةُ!

HEMZE (ء)

Tabelarni prikaz pisanja hemzeta

SÁMO	NA KRAJU RIJEČI	U SREDINI RIJEČI	NA POČETKU RIJEČI
قَرَأَ	قَرَأَ	رَأَيْتُ	أُسْرَةٌ
مَرْوَةٌ	إِمْرُؤٌ	مُؤْمِنٌ	أَدَبٌ
مَاءٌ	تَخْطِئُ	أَسْئَلُهُ	إِبْرَةٌ
جُزْءٌ		بَيْئَةٌ	

U trećoj lekciji naučili smo elif i rekli da on može biti nosilac hemzeta, ali da nosilac hemzeta može biti i vav i ja (nebr od ja ياء), a da hemze može stajati i sámo.

Na početku riječi hemze se piše iznad elifa ako je nad njim damma ili fetha, a ispod elifa ako je nad njim kesra. Naprimjer: porodica أُسْرَةٌ, odgoj أَدَبٌ, igla إِبْرَةٌ

U sredini riječi hemze se piše:

a) nad elifom, ako je prije hemzeta ili nad njim fetha ili sukun. Naprimjer: jedemo نَأْكُلُ, mišljenje رَأْيٍ, vidio/vidjela sam رَأَيْتُ;

b) nad vavom, ako je nad njim ili prije njega damma. Naprimjer: vjerenik مَسْئُولٌ, odgojen مُؤَدَّبٌ, odgovoran مُسْئُولٌ;

c) nad nebrom od ي ako je nad hemzetom ili prije hemzeta kesra ili harf ي. Naprimjer: došao/la sam جِئْتُ, pitanja أَسْئَلُهُ, tada حِينَئِذٍ, sredina هَيْئَةً, posjetilac زَائِرٌ, asocijacija هَيْئَةِ;

d) hemze se piše sámo ako dođe poslije elifa ili dugog u, a nad njim bude fetha ili damma. Naprimjer: čitanje قَرَأَ, muževnost مَرْوَةٌ.

Na kraju riječi hemze se piše:

a) nad elifom, ako je prije njega fetha. Naprimjer: čitao je قَرَأَ

b) nad vavom, ako je prije njega damma. Naprimjer: čovjek إِمْرُؤٌ

c) nad jaom, ako je prije njega kesra. Naprimjer: تُخْطِئُ *griješiš*

d) sámó, ako dođe poslije dugog vokala ili sukuna. Naprimjer: voda جَزَاءٌ, *tišina* هُدُوءٌ, *spor* بَطِيءٌ, *dio* جُزْءٌ

Ako na riječ koja se završava na hemze dođe spojena lična zamjenica, hemze će praktično doći u sredini i pisat će se različito zavisno od vokala koji je nad njim. Naprimjer: *cipele* حِذَاءُكَ – حِذَاءُكِ – حِذَاءُهَا.

Hemze koje dolazi na početku riječi dijeli se na:

a) spojeno hemze هَمْزَةُ الْوَصْلِ

b) postojano hemze هَمْزَةُ الْقَطْعِ

Spojeno hemze je:

a) hemze određenog člana (ال),

b) hemze u riječima: *ime* اِسْمٌ, *dva/dvojice* اثْنَيْنِ – اثْنَانِ, *dvije* اثْنَتَانِ – اثْنَتَانِ, *sin* ابْنٌ, *kći* ابْنَةٌ, *čovjek* امْرُؤٌ, *žena* امْرَأَةٌ, hemze zapovjednog načina prve vrste glagola, hemze infinitiva, prošlog vremena i zapovjednog načina VII, VIII, IX i X vrste glagola (o čemu će, ako Bog da, kasnije biti više govora). U riječima koje počinju sa spojenim hemzetom piše se samo elif, nosilac hemzeta. Spojeno hemze izgovara se samo na početku govora ili sintagme. Ako je tekst vokaliziran iznad spojenog hemzeta koje nema vokal stavlja se znak َ, skraćeni oblik harfa وَصَلَ (spajanje).

Kod pisanja sintagme: *U ime Allaha* بِسْمِ اللَّهِ, elif se izostavlja i u pisanju, mada se on u ovoj riječi u svim drugim slučajevima piše. Naprimjer: *U ime naroda* بِاسْمِ الشَّعْبِ

U riječi *sin* ابْنٌ elif se izostavlja u pisanju ako se nađe između dva imena koja ne tvore rečenicu. *Hasan, sin Alije* حَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ, ali se piše ako ta dva imena tvore rečenicu. Naprimjer: *Hasan je sin Alijin* حَسَنُ بْنُ عَلِيٍّ. U arapskom svijetu, a posebno u zemljama arapskog Magreba, riječ *sin* ابْنٌ na

početku prezimena i nadimaka piše se bez elifa i izgovara sa ^{بِن} ili ^{بَن}. Na-
primjer: ^{بَن} بَلَا ، ^{بَن} بَارْ .

Postojano hemze se u principu piše i uvijek izgovara kao naprimjer:
sestra أُخْتُ , pitao/la sam سَأَلْتُ , čitaj اقْرَأْ

Vježba

a) Prepišite sve primjere različitog pisanja hemzeta date u ovoj lekciji i nastojte zapamtiti njihova značenja.

b) Nađite u Kur'an-i kerimu po pet primjera hemzeta na početku, u sredini i na kraju riječi i objasnite zbog čega je hemze u svakom pojedinačnom slučaju tako napisano.

a) Nastavnik diktira a učenici pišu riječi koje su spominjane tokom učenja harfova:

اقْرَأْ، سَوَّالٌ، رَأَيْتُ، هُدُوْءٌ، اَعْمَلْ، اقْتَرَحْ، اَعْطِنِي، اُحَاوِلْ، جَوَابٌ، كَرَّرَ، لَا اَذْكُرُ،
اُرِيدُ، مَا مَعْنَى، كُوْنِي صَابِرَةً، شُكْرًا، عَفْوًا

b) Nastavnik diktira a učenici pišu riječi koje do sada nisu spominjane:

أَرَى، رَأْيٌ، إِرَادَةٌ، زُوَّارٌ، إِصْبِرِي، فَكَّرْتُ، سَعِيدٌ، هَادِيٌّ، دَوَاءٌ، لَا تَأْخُذِي،
حَالَتِي جَيِّدَةٌ، الْحَمْدُ لِلَّهِ.

PODJELA HARFOVA

a) Podjela harfova po načinu vezanja

Sljedeći harfovi vežu se samo sa desne strane:

knjiga	كِتَابٌ	ا
portir	بَوَّابٌ	و
učimo	نَدْرُسُ	د
ići ćemo	سَنَذْهَبُ	ذ
krevet	سَرِيرٌ	ر
posjetićemo vas	سَنَزُورُكُمْ	ز

Svi ostali harfovi vežu se i sa desne i sa lijeve strane.

b) Podjela harfova po izgovoru fetha iznad i ispred njih

Fetha iznad sljedećih harfova kao i fetha ispred njih, ako je nad njima sukun, čita se kao kratko *a*. Naprimjer:

desiti se	حَدَّثَ يَحْدُثُ	ح
izaći	خَرَجَ يَخْرُجُ	خ
strpjeti se	صَبَرَ يَصْبِرُ	ص
udariti	ضَرَبَ يَضْرِبُ	ض
tražiti	طَلَبَ يَطْلُبُ	ط
pojaviti se	ظَهَرَ يَظْهَرُ	ظ
raditi	عَمَلَ يَعْمَلُ	ع
oprostiti	عَفَرَ يَغْفِرُ	ع
primiti	قَبِلَ يَقْبَلُ	ق

c) Podjela harfova u odnosu na izgovor određenog člana (أَلْ)

Harfovi se u arapskom jeziku dijele na:

أ) الحُرُوفُ الشَّمْسِيَّةُ

ب) الحُرُوفُ الْقَمَرِيَّةُ

Ako riječ na koju je došao određeni član počinje sa jednim od الحُرُوفُ الشَّمْسِيَّةُ lam od određenog člana se ne čita, ali se harf koji iza njega dolazi čita kao da je nad njim tešdid.

Ako riječ na koju je došao određeni član počinje sa jednim od الحُرُوفُ الْقَمَرِيَّةُ, lam od određenog člana se čita.

الحُرُوفُ الشَّمْسِيَّةُ			الحُرُوفُ الْقَمَرِيَّةُ		
ت	التَّمْرِينُ	vježba	ا	الْأَبُ	otac
ث	الثَّوبُ	odjeća	ب	الْبَابُ	vrata
د	الدَّارُ	kuća	ج	الْحَيْشُ	vojska
ذ	الذَّهَبُ	zlato	ح	الْحَيَوَانُ	životinja
ر	الرَّجُلُ	čovjek	خ	الْخُبْزُ	hljeb
ز	الزَّهْرَةُ	cvijet	ع	الْعِشَاءُ	večera
س	السَّمَكُ	riba	غ	الْغَدَاءُ	ručak
ش	الشَّمْسُ	sunce	ف	الْفُطُورُ	doručak
ص	الصَّبَاحُ	jutro	ق	الْقَلَمُ	olovka
ض	الضَّيْفُ	gost	ك	الْكِتَابُ	knjiga
ط	الطَّالِبُ	učenik	م	المَاءُ	voda
ظ	الظُّهْرُ	podne	ه	الْهَوَاءُ	zrak
ل	اللَّيْلُ	noć	و	الْوَلَدُ	dijete
ن	النُّجُومُ	zvijezde	ي	الْيَدُ	ruka

Obratite pažnju na izgovor određenog člana na početku i u sredini govora: اَللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ - arapski jezik.

Ako na riječ sa određenim članom dođe ل ili لَ, elif od određenog člana se neće pisati, a dva lama će se pisati spojeno. Naprimjer: *majka* الْأُمُّ *majci* لِلْأُمِّ, *kuća* الدَّارُ svakako je *kuća* لِلدَّارِ.

Dugi vokali pred određenim članom čitaju se kratko. Naprimjer:

Otišla je kući. ذَهَبَتْ إِلَى الْبَيْتِ .

Sjedimo u razredu. نَجْلِسُ فِي الصَّفِّ .

Nalazi se na stolu. يُوجَدُ عَلَى الْمِضْدَةِ .

Ako pred riječ sa određenim članom dođu lične zamjenice vi (m. r.) أَنْتُمْ i oni هُمْ, elif i njegov vokal od određenog člana se gube, a zamjenice umjesto sukuna dobijaju dammu. Naprimjer:

Vi ste iskreni. أَنْتُمْ الصَّادِقُونَ .

Allah vas dobrim nagradio. جَزَاكُمْ اللَّهُ خَيْرًا .

Oni su odgojeni. هُمُ الْمُؤَدَّبُونَ .

Ako pred riječ sa određenim članom dođu glagoli koji se završavaju na sukun, vokal od određenog člana se gubi, a glagoli dobivaju kesru. Kada, naprimjer, glagoli: *uzmi* خُذْ i *učila je* دَرَسَتْ dođu ispred određenog člana, čitaće se:

Sestra je učila dobro. دَرَسَتْ الْأُخْتُ جَيِّدًا .

Uzmi knjigu. خُذِ الْكِتَابَ .

Prijedlozi, prilozi i veznici koji se završavaju na sukun (od - عَنْ, kada bi لَوْ, ili أَوْ), umjesto sukuna dobivaju kesru kada iza njih dođe riječ koja počinje sa spojenim hemzetom. Naprimjer: *o nastavi* عَنِ الدَّرَاسَةِ, *da smo se sastali* لَوْ اجْتَمَعْنَا itd.

Poslije prijedloga od / iz مِنْ, hemzetu-l-vasl se gubi a nun dobiva fe-thu. Naprimjer: *od vrata* مِنَ الْبَابِ, *iz kuće* مِنَ الْبَيْتِ .

Ovaj znak (ٲ) se zove medd i označava dužinu vokala. U jeziku ga rjeđe susrećemo, kao naprimjer u riječima: *Kur'an* قُرْآنٌ, *ogledalo* مِرْآةٌ.

Vježba

a) Prepišite riječi date u ovoj lekciji, pročitajte ih više puta i nastojte zapamtiti njihova značenja.

b) Nađite u Kur'an-i kerimu pet riječi u kojima je iza određenog člana došao jedan od الحُرُوفُ الشَّمْسِيَّةُ i pet riječi u kojima je iza određenog člana došao jedan od الحُرُوفُ الْقَمَرِيَّةُ i prepišite ih u vaše sveske.

RAZLIKE U NAČINU PISANJA I IZGOVORA

Obratite pažnju kako se pišu a kako čitaju sljedeće riječi:

Allah	اَللّٰهُ
Rabb - Gospodar	رَبٌّ
ja	أَنَا
ovaj	هَذَا
ova	هَذِهِ
ova dvojica	هَذَانِ
ovi / ove	هَؤُلَاءِ
taj / onaj	ذَلِكَ
ti / te	أُولَئِكَ
ali	لَكِنْ
ovako, tako	هَكَذَا

Zapamtite:

Ja sam učenik prvog razreda. أَنَا طَالِبُ الصَّفِّ الْأَوَّلِ.

Ja sam učenica Gazi Husrev- أَنَا طَالِبَةُ مَدْرَسَةِ الْغَازِي خُسرَوْبِكْ.

-begove medrese.

Vježba

a) Prepišite gore navedene riječi, pravilno ih pročitajte nekoliko puta i zapamtite njihova značenja.

b) Naučite harfove po redoslijedu arapske abecede onako kako su dati na početku ove knjige.

POZDRAVI I OSNOVNA KONVERZACIJA

PRI SUSRETU

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ - وَ عَلَيْكُمْ السَّلَامُ (وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ).

صَبَاحُ الْخَيْرِ - صَبَاحُ الْخَيْرِ.

مَسَاءُ الْخَيْرِ - مَسَاءُ الْخَيْرِ.

إِلَى الْلِقَاءِ - إِلَى الْلِقَاءِ.

مَعَ السَّلَامَةِ - مَعَ السَّلَامَةِ.

أَهْلًا وَسَهْلًا (وَمَرْحَبًا بِكُمْ).

شُكْرًا (جَزِيلًا)، بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ.

مَا اسْمُكَ؟

اسْمِي مُحَمَّدٌ.

مَا اسْمُكَ أَنْتِ؟

اسْمِي فَاطِمَةُ.

كَيْفَ حَالُكَ يَا مُحَمَّدُ؟

أَنَا بِخَيْرٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ. كَيْفَ حَالُكَ أَنْتِ يَا فَاطِمَةُ؟

وَأَنَا بِخَيْرٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ.

تَفْضُلٌ - بِالْجُلُوسِ - بِالْقَهْوَةِ - بِالشَّايِ - بِالْعَصِيرِ .
تَفْضُلِي - بِالْجُلُوسِ - بِالْقَهْوَةِ - بِالشَّايِ - بِالْعَصِيرِ .
شُكْرًا (جَزِيلًا) ، بَارَكَ اللَّهُ فِيكَ - فِيكَ .
الشُّكْرُ لِلَّهِ - لَا شُكْرَ عَلَى الْوَاجِبِ - عَفْوًا .

Pozdrave i konverzacije iz ove lekcije vježbajte svakodnevno sa svojim drugom / drugaricom.

SLOG I INTERPUNKCIJSKI ZNACI

Riječi u pisanju nije dopušteno razdvajati na slogove i jedan dio riječi prenositi u sljedeći red. Slog ima funkciju pravilnog izgovora naglasaka, uz napomenu da pogrešno izgovoren naglasak ne mijenja značenje riječi kao u našem jeziku (pas - pâs, dug - dûg, grad - grâd) nego je više pitanje ljepote izgovora (dikcije). U riječima sa dva sloga i riječima sa tri kratka sloga naglasak je na prvom slogu. Naprimjer: *voda* مَاءٌ, *vrata* بَابٌ, *otišao je* ذَهَبَ je, *čuo je* سَمِعَ. U riječima sa tri i više slogova, ako je predzadnji slog zatvoren naglasak je na njemu. Naprimjer: *plemenit* كَرِيمٌ, *lijep* جَمِيلٌ. Naglasak u arapskom jeziku nikada ne dolazi na posljednjem slogu.

U klasičnom arapskom jeziku nisu upotrebljavani interpukcijski znaci. U savremenom arapskom jeziku upotrebljavaju se interpukcijski znaci sa nešto izmijenjenim načinom pisanja u odnosu na bosanski jezik:

tačka	.	نُقْطَةٌ
zareza	,	فَاصِلَةٌ
dvotačka	:	نُقْطَتَانِ
znak pitanja	؟	عَلَامَةُ الاسْتِفْهَامِ
uskličnik	!	عَلَامَةُ التَّعْجِبِ
tri tačke	...	عَلَامَةُ الْحَذَفِ
znaci navoda	" "	عَلَامَةُ التَّنْصِصِ
crt	—	شَرْطَةٌ
kosa crta	/	خَطٌّ مَائِلٌ
zgrade	( )	بَيْنَ قَوْسَيْنِ

a) Zapamtite sljedeće rečenice:

اَفْتَحِ الْكِتَابَ وَاقْرَأْ.

خُذِ الْقَلَمَ وَاكْتُبْ.

ادْخُلْ!

اُخْرَجْ!

انْتَهَتِ الْحِصَّةُ.

b) Napišite Suretu-l-Fatihu bez gledanja u Kur'an.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

PISANJE BROJEVA I DATUMA

١ ٢ ٣ ٤ ٥ ٦ ٧ ٨ ٩ ١٠ ١١ ١٢ ١٣ ١٤ ١٥ ١٦ ١٧ ١٨ ١٩
 ٢٠ ٢١ ٢٢ ٢٣ ٢٤ ٢٥ ٢٦ ٢٧ ٢٨ ٢٩ ٣٠ ٣١ ٣٢ ٣٣ ٣٤ ٣٥ ٣٦ ٣٧
 ٣٨ ٣٩ ٤٠ ٤١ ٤٢ ٤٣ ٤٤ ٤٥ ٤٦ ٤٧ ٤٨ ٤٩ ٥٠ ٦٧ ٧٢ ٨٩ ٩٧
 ١٠٠ ١٠٣ ٢١٩ ٣٥٤ ٤١٠ ٥٦٧ ٦٠٠ ٧٧٧ ٨٠٩ ٨٧ ١,٠٠٠ ٢,٣٨٩
 ٤,٨٦٠ ٩,٨١٠ ١٠,٢٥٠ ٨١,٦١٠ ١٠٠,٠٠٠

Broj: 53/96

رَقْمٌ: ٥٣/٩٦

Rođen/a sam:

وُلِدْتُ فِي: ١٩٨٦/٤/١٩

Ovu lekciju učim dana: ١٩٩٩/١٠/٣ أَدْرُسُ هَذَا الدَّرْسَ بِنَارِيخ:

١ - وَاحِدَةٌ - إِحْدَى	١ - وَاحِدٌ - أَحَدٌ
٢ - اثْنَتَانِ	٢ - اثْنَانِ
٣ - ثَلَاثٌ	٣ - ثَلَاثَةٌ
٤ - أَرْبَعٌ	٤ - أَرْبَعَةٌ
٥ - خَمْسٌ	٥ - خَمْسَةٌ
٦ - سِتٌّ	٦ - سِتَّةٌ
٧ - سَبْعٌ	٧ - سَبْعَةٌ
٨ - ثَمَانٌ	٨ - ثَمَانِيَّةٌ
٩ - تِسْعٌ	٩ - تِسْعَةٌ
١٠ - عَشْرٌ	١٠ - عَشْرَةٌ (عَشْرَةٌ)

Slova arapskog jezika imaju svoju brojčanu vrijednost i njima su se, posebno u klasičnom arapskom jeziku, izražavali datumi, i to često u stihu.

ا = 1	ح = 8	س = 60	ت = 400
ب = 2	ط = 9	ع = 70	ث = 500
ج = 3	ي = 10	ف = 80	خ = 600
د = 4	ك = 20	ص = 90	ذ = 700
ه = 5	ل = 30	ق = 100	ض = 800
و = 6	م = 40	ر = 200	ظ = 900
ز = 7	ن = 50	ش = 300	غ = 1000

Kada nešto obilježavamo harfovima a ne brojevima, onda su harfovi poredani po brojčanoj vrijednosti (ebdžedu - ا، ب، ج، د، ...), a ne po abecednom redu.

Kada se u klasičnim djelima harfovima označavala brojčana vrijednost onda je, obično, iznad tih harfova stavljana crta. Naprimjer: ١٥٣٧ زلثغ (Godina završetka gradnje Gazi Husrev-begove (Kuršumlije) medrese).

Danas se u nekim arapskim zemljama, a posebno u zemljama arapskog Magreba, upotrebljavaju modificirani arapski brojevi koji su i kod nas u upotrebi (1, 2, 3, 4, 5...).

Test

a) Napišite na arapskom jeziku:

- Zovem se ...

- Rođena sam ...

- Učim arapski jezik ...

- Ovu lekciju učim dana ...

- Brojeve: 1 =   , 3 =   , 6 =   , 8 =   10 =   12 =   ,
15 =   , 17 =   19 =   , 21 =   24 =   , 30 =   , 41 =   ,
62 =   , 78 =   , 93 =   , 101 =   , 231   ,
465 =   , 739   , 800 =   , 910   , 1000 =

- Brojeve slovima: dva   , četiri   , sedam   .

- Brojčanu vrijednost slova: 1 =   , 2 =   , 3 =   ,
4 =   , 5 =   , 6 =   , 7 =   .

- Hvala, neka te Allah blagoslovi.

PODJELA RIJEČI

Slovo se u arapskom jeziku zove (حَرْفٌ جَدُّ حُرُوفٌ). Od harfova sastavljamo riječi (كَلِمَةٌ جَدُّ كَلِمَاتٌ).

Sve riječi arapskog jezika dijele se na tri grupe, i to:

- 1) **Imena** (اِسْمٌ جَدُّ اِسْمَاءٍ) - obuhvataju sve vrste imenica, pridjeve, sve vrste zamjenica i brojeve, i mijenjaju se po rodu, broju i padežu.
- 2) **Glagole** (فِعْلٌ جَدُّ اَفْعَالٍ) - obuhvataju sve vrste glagola; osnovne i proširene, zdrave i slabe, i mijenjaju se po licu, vremenu i načinu.
- 3) **Čestice** (حَرْفٌ جَدُّ حُرُوفٌ), koje su, ustvari, često jedno slovo i obuhvataju prijedloge, priloge, veznike i uzvike.

Navešćemo neke od rečenica / riječi koje smo do sada spomenuli.

Odredite vrste i način promjene ovih riječi.

مَرِيَمُ طَالِبَةٌ جَدِيدَةٌ. أَنَا أَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ. نَجْلِسُ فِي الصَّفِّ. فَكَّرْتُ جَيِّدًا يَا عَلِيُّ.
تَذَكَّرْتُ الْآنَ. وَ، هَذَا، أَوْلَئِكَ، وَاحِدَةٌ، خَمْسَةٌ...

Ime može biti određeno i neodređeno. U određenu vrstu imena spadaju:

- a) vlastite imenice: *Amina* آمِنَةٌ, *Salih* صَالِحٌ ...
- b) lične zamjenice: *ja* أَنَا, *ti* أَنْتَ, *on* هُوَ ...
- c) pokazne zamjenice: *ovaj* هَذَا, *taj* ذَلِكَ, *onaj* ذَلِكَ ...
- d) odnosne zamjenice: *koji* الَّذِي, *koja* الَّتِي ...

Zajedničke imenice postaju određene kada:

- a) dobiju određeni član: *kuća* (bilo koja) دَارٌ, (određena) *kuća* الدَّارُ
- b) dođu kao prvi član genitivne veze: *Muhammedova sestra* أُخْتُ مُحَمَّدٍ, *gradski stadion* مَلْعَبُ الْمَدِينَةِ
- c) dođu u vokativu: *(o) čovječe* أَيُّهَا الْإِنْسَانُ, *(o) ljudi* أَيُّهَا النَّاسُ

DEKLINACIJA

Riječi u arapskom jeziku mogu imati potpunu ili nepotpunu deklinaciju. Potpunu deklinaciju imaju ona imena koja se u jednini nominativa završavaju na *un* (ـُنْ), a nepotpunu ona koja se u jednini nominativa završavaju na *u* (ـُ).

Imena koja se u nominativu završavaju na *un* u genitivu će se završavati na *in* (ـِنْ) a u akuzativu na *en* (ـَنْ).

Imena koja se u nominativu završavaju na *u* (ـُ) u genitivu i akuzativu završavat će se na *e* (ـِ).

Nepotpunu deklinaciju imaju sljedeće riječi:

- Znatan broj vlastitih imenica ženskog roda:

Havva حَوَّاءُ, *Aiša* عَائِشَةُ, *Hatidža* خَدِيجَةُ, *Fatima* فَاطِمَةُ, *Halima* هَلِيمَةُ, *Merjem* مَرْيَمُ...

- Neke vlastite imenice muškog roda, posebno one koje idu na oblik أَفْعَلُ:

Ahmed أَحْمَدُ, *Enver* أَنُورُ, *Ekrem* أَكْرَمُ, *Omer* عَمْرُ, *Osman* عُثْمَانُ...

- Nepravilne množine na oblike:

ulica	شَارِعٌ جَدَّ شَوَارِعَ	novina	جَرِيدَةٌ جَدَّ جَرَائِدَ
ministar	وَزِيرٌ جَدَّ وَزَرَءَ	stručnjak	خَبِيرٌ جَدَّ خُبَرَءَ
inteligentan	ذَكِيٌّ جَدَّ أَذْكِيَاءَ	bogat	عَنِيٌّ جَدَّ أَغْنِيَاءَ
stranac	أَجَنَبِيٌّ جَدَّ أَجَانِبَ	prst	إِصْبَعٌ جَدَّ أَصَابِعَ
siromah	مِسْكِينٌ جَدَّ مَسَاكِينَ	sedmica	أُسْبُوعٌ جَدَّ أَسَابِعَ

- Jednina muškog i ženskog roda pridjeva koji znače boje ili osobine ljudskog tijela i koji dolaze na oblik أَفْعَلُ:

السَّيِّدُ أَسْوَدُ, أَعْمَى السَّيِّدَةُ أَبْيَضُ.

- Pridjevi na oblik فَعْلَانُ:

... كَسَلَانُ لَيْجَنُ, نَعْسَانُ پَسْپَانُ, عَطَشَانُ زِدَانُ.

Kada riječ koja ima nepotpunu deklinaciju dobije određeni član ili dođe kao prvi član genitivne veze, mijenjaće se kao i imenica potpune deklinacije. Naprimjer: *narednih sedmica* فِي الْأَسَابِعِ الْقَادِمَةِ, *na ulicama našeg grada* فِي شَوَارِعِ مَدِينَتِنَا.

Vježba

a) Navedi po pet imenica, zamjenica, pridjeva i glagola koje si do sada naučio.

b) Podvuci crvenom olovkom imena koja si naveo a idu po nepotpunoj deklinaciji.

PADEŽI

صَالِحٌ وَأَكْرَمُ طَالِبَانِ جَيِّدَانِ .
لصَالِحٍ وَأَكْرَمٍ أَصْدَقَاءُ كَثِيرُونَ فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ .
تَعَرَّفَ مُصْطَفَى خِلَالِ الْأُسْبُوعَيْنِ الْمَاضِيَيْنِ عَلَى عِدَّةٍ زَمِيلَاتٍ .
هَلْ رَأَيْتَ صَالِحًا وَأَكْرَمَ الْيَوْمَ ؟
لَا ، مَا رَأَيْتُهُمَا . كَانَا غَائِبَيْنِ الْبَارِحَةَ .
إِنَّ الطَّالِبَاتِ الْمُجْتَهِدَاتِ وَالطُّلَّابِ الْمُجْتَهِدِينَ بَدَأُوا بِالدراسةِ .

Pročitajte i uz pomoć nastavnika prevedite gornji tekst.

Koje su riječi u gore navedenim rečenicama došle u nominativu, koje u genitivu a koje u akuzativu?

U arapskom jeziku postoje tri padeža:

- Nominativ   الرُّفْعُ
- Genitiv   الْجَرُّ
- Akuzativ   النِّصْبُ

Padežni nastavci imena su:

za nominativ: آتٌ ، —ُ ، وَنَ ، —َ ، اَنَ ، —ٌ

za genitiv: آتٍ ، —ِ ، يَنِ ، —ٍ ، يَنِ ، —ٍ

za akuzativ: آتٍ ، —ِ ، يَنِ ، —ٍ ، يَنِ ، —ٍ

Ostali naši padeži izražavaju se kroz ova tri padeža, uglavnom uz upotrebu prijedloga. Sva imena se prvo uče u nominativu. U kojem će padežu doći određena riječ u rečenici zavisi od njene funkcije u dotičnoj rečenici i položaja u određenoj sintagmi.

Neke imenice u svim padežima zadržavaju isti oblik kao, naprimjer, imenice koje se završavaju na dugo ā: *bolnica* مُسْتَشْفَى , *uspomena* ذِكْرَى .

Rečenica se u arapskom jeziku dijeli na *imensku* i *glagolsku*.

Imenska rečenica (الجملة الاسمية)

Ti si plemenit čovjek. أَنْتَ رَجُلٌ كَرِيمٌ

Ovaj razred je čist. هَذَا الصَّفُّ نَظِيفٌ

Nova škola je lijepa. الْمَدْرَسَةُ الْجَدِيدَةُ جَمِيلَةٌ

Odredite subjekat i predikat u ovim rečenicama.

Imenska rečenica sastoji se od subjekta (المُبْتَدَأُ) i predikata (الخَبَرُ).

Prvo dolazi subjekat pa onda predikat. Između subjekta i predikata nema kopule (skraćenog oblika pomoćnog glagola biti) i obično je ono što je u našem jeziku prije kopule subjekat a ono što je poslije kopule predikat. Subjekt mora biti određen a predikat je neodređen. U prostoj imenskoj rečenici subjekat i predikat slažu se u rodu i padežu. Subjekt i predikat dolaze u nominativu. Subjekt može biti vlastita imenica, lična zamjenica, pokazna zamjenica ili zajednička imenica s određenim članom. Subjekt može biti i pokazna zamjenica i zajednička imenica sa određenim članom koja može imati i svoj atribut, ili uopće određeni pridjevski vid.

Salih je pametan. فَاطِمَةُ مُؤَدَّبَةٌ. صَالِحٌ عَاقِلٌ Fatima je odgojena.

Ti si učenik. أَنْتَ طَالِبٌ. Ti si učenica. أَنْتَ طَالِبَةٌ.

Ovo je razred. هَذِهِ مَدْرَسَةٌ. هَذَا صَفٌّ. Ovo je škola.

Čovjek je plemenit. الرَّجُلُ كَرِيمٌ. Žena je lijepa. الْمَرْأَةُ جَمِيلَةٌ.

a) **Sastavite rečenice od sljedećih riječi:**

Muhammed مُحَمَّدٌ, plemenit كَرِيمٌ, on هُوَ, iskren صَادِقٌ, ovo هَذَا, olovka قَلَمٌ, otac أَبٌ, bolestan مَرِيضٌ, Aisha عَائِشَةُ, odgojena مُؤَدَّبَةٌ, ona هِيَ, inteligentna ذَكِيَّةٌ, ova هَذِهِ, sveska كُرَاسَةٌ, majka أُمٌّ, zdrava (dobro) صَاحِحَةٌ.

b) **Ispravite greške u sljedećim rečenicama:**

مَجْدَةٌ سَمِيَّةٌ.	عَلِيٌّ مَجْدَةٌ.
هِيَ مُوْهَوَّبٌ.	هُوَ الْمُوْهَوَّبُ.
عُرْفَةُ هَذِهِ.	هَذِهِ بَيْتٌ.
بِنْتُ الْمُؤَدَّبَةِ.	ابْنُ الْمُؤَدَّبِ.
أَسْمَاءُ مَرْكُومٌ.	نَظِيفٌ إِبْرَاهِيمُ.
صَغِيرَةٌ هِيَ.	الصَّغِيرُ هُوَ.
الْجَيِّدَةُ سَيَّارَةٌ.	الْكِتَابُ جَيِّدٌ.
الْأَغْنِيَةُ مُمْتَازٌ.	مُتَوَسِّطُ الْفِيلْمِ.

c) **Odredite subjekat i predikat u rečenicama pod b).**

d) **Upotrebljavajući riječi iz ove vježbe postavljajte pitanja i odgovarajte na njih po šablonu:**

أ) مَا هَذَا؟	ب) مَنْ هَذَا؟
هَذَا قَلَمٌ، بَيْتٌ...	هَذَا مُحَمَّدٌ، أَبٌ...
مَا هَذِهِ؟	مَنْ هَذِهِ؟
هَذِهِ كُرَاسَةٌ، عُرْفَةٌ...	هَذِهِ عَائِشَةُ، أُمٌّ...

Alija	عَلِيٌّ	Sumejja	سَمِيَّةٌ
marljiv	مَجْدٌ	soba	غُرْفَةٌ
kuća	بَيْتٌ	Esmā	أَسْمَاءُ
nadaren	مَوْهُوبٌ	nahlađena	مَرْكُومَةٌ
odgojen	مُؤَدَّبٌ	mala	صَغِيرَةٌ
čist	نَظِيفٌ	auto	سَيَّارَةٌ
Ibrahim	إِبْرَاهِيمُ	pjesma	أُغْنِيَةٌ
prosječan	مُتَوَسِّطٌ	odlična	مُمْتَازَةٌ
film	فِيلْمٌ		

قُلْ آمَنْتُ بِاللَّهِ فَاسْتَقِمُّوا

ODNOS IMENICE I PRIDJEVA

U arapskom jeziku prvo dolazi imenica pa onda pridjev. Imenica i pridjev u međusobnom odnosu mogu biti:

- **Imenica određena a pridjev neodređen** i tada imenica i pridjev tvore rečenicu u kojoj je imenica subjekat a pridjev predikat.

Esma je lijepa.   أَسْمَاءُ جَمِيلَةٌ.

- **Imenica određena i pridjev određen** i tada tvore određeni pridjevski vid. Određeni pridjevski vid je najčešće subjekat, objekat ili priloška oznaka.

Plemenit čovjek je darežljiv. الرَّجُلُ الْكَرِيمُ سَخِيٌّ.

Arapski jezik učim iz أَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ مِنْ هَذَا الْكِتَابِ الْجَدِيدِ .
ove nove knjige.

- **Imenica neodređena i pridjev neodređen** i tada tvore neodređeni pridjevski vid. Neodređeni pridjevski vid je najčešće predikat, a može biti i objekat ili priloška oznaka.

Hasan je dobar učenik. حَسَنٌ طَالِبٌ جَيِّدٌ.

لا تَشْرَبْ عَصِيْرًا بَارِدًا. Nemoj piti hladan sok.

O pravilnom odnosu i slaganju imenice i pridjeva mora se uvijek dobro voditi računa, bilo da se radi o imenskoj ili glagolskoj rečenici.

Čovjek je plemenit.   الْإِنْسَانُ (الرَّجُلُ) كَرِيمٌ.

الرجل الكريم سخي . Plemenit čovjek je darežljiv.

Žena je plemenita.   الامْرَأَةُ (المَرْأَةُ) كَرِيْمَةٌ.

الامْرَأَةُ (المرأة) الْكَرِيمَةُ سَخِيَّةٌ. Plemenita žena je darežljiva.

Ti si učenik.	أَنْتَ طَالِبٌ.
Ti si marljiv učenik.	أَنْتَ طَالِبٌ مُجِدٌّ.
Ti si učenica.	أَنْتِ طَالِبَةٌ.
Ti si marljiva učenica.	أَنْتِ طَالِبَةٌ مُجِدَّةٌ.
Ovo je razred.	هَذَا صَفٌّ.
Ovaj razred je mal.i	هَذَا الصَّفُّ صَغِيرٌ.
Ovaj mali razred je lijep.	هَذَا الصَّفُّ الصَّغِيرُ جَمِيلٌ.
Ovo je škola.	هَذِهِ مَدْرَسَةٌ.
Ova škola je velika.	هَذِهِ الْمَدْرَسَةُ كَبِيرَةٌ.
Ova velika škola je nova.	هَذِهِ الْمَدْرَسَةُ الْكَبِيرَةُ جَدِيدَةٌ.

...

مَنْ هَذَا؟	مَنْ هَذَا؟
هَذِهِ سُمَيَّةٌ.	هَذَا عَلِيٌّ.
هَلْ هِيَ طَالِبَةٌ؟	هَلْ هُوَ طَالِبٌ؟
نَعَمْ، هِيَ طَالِبَةٌ.	نَعَمْ، هُوَ طَالِبٌ.
هَلْ هِيَ طَالِبَةٌ جَدِيدَةٌ؟	هَلْ هُوَ طَالِبٌ جَيِّدٌ.
نَعَمْ، هِيَ طَالِبَةٌ مُمْتَازَةٌ.	لَا، هُوَ طَالِبٌ مُتَوَسِّطٌ.
مَا هَذِهِ؟	مَا هَذَا؟
هَذِهِ سَيَّارَةٌ.	هَذَا كُرْسِيٌّ.
هَلْ هِيَ (هَذِهِ السَّيَّارَةُ) جَدِيدَةٌ؟	هَلْ هُوَ (هَذَا الْكُرْسِيُّ) جَيِّدٌ؟
نَعَمْ، هِيَ (هَذِهِ السَّيَّارَةُ) جَدِيدَةٌ.	لَا، هُوَ (هَذَا الْكُرْسِيُّ) مَكْسُورٌ.

- Zašto riječi: *Alija, Sumejja, ti* (m. r.), *ti* (ž. r.), *on, ona, ovaj, ova* nemaju određenog člana, iako su subjekat?

- Zašto su pridjevi *plemenit* i *plemenita* u rečenicama: *Čovjek je plemenit* i *Žena je plemenita* neodređeni, a u rečenicama *Plemenit čovjek je pravedan* i *Plemenita žena je pravedna* određeni?

- Da li ste primijetili da se u arapskom jeziku jednina ženskog roda većeg broja imenica i pridjeva tvori od muškog roda dodavanjem (ة) na kraju riječi? Naprimjer: *učenik* طَالِبٌ *učenica* طَالِبَةٌ, *dobar* جَيِّدٌ *dobro* جَيِّدَةٌ, *plemenit* كَرِيمٌ *plemenita* كَرِيمَةٌ.

الْتَمَرِيَّاتُ

a) Sastavite rečenice od sljedećih riječi:

učenik	طَالِبٌ	prljav	وَسَخٌ	loš	سَيِّئٌ
učenica	طَالِبَةٌ	dobra	جَيِّدَةٌ	čista	نَظِيفَةٌ
jabuka	تُفَّاحَةٌ	mala	صَغِيرَةٌ	slatka	حُلْوَةٌ
mlijeko	حَلِيبٌ	topao	سَاخِنٌ	ukusan	لَذِيذٌ
avion	طَائِرَةٌ	velik	كَبِيرٌ	udoban	مُرِيحٌ
čamac	قَارِبٌ	mali	صَغِيرٌ	brz	سَرِيعٌ

b) Prevedite na arapski jezik:

Ovo je voda.

Ova voda je hladna.

Ova hladna voda je ukusna.

Ovo je novo auto.

Ovo auto je novo.

Ovo novo auto je udobno

Ovo je džamija.

Ova džamija je stara.

Ova stara džamija je lijepa.

c) Odredite subjekat i predikat u sljedećim rečenicama

هَذِهِ الدَّرَاجَةُ.	هَذَا التَّمْرِينُ طَوِيلٌ.
هَذِهِ الدَّرَاجَةُ جَدِيدَةٌ.	هَذَا التَّمْرِينُ الطَّوِيلُ مُمِلٌ.
هَذِهِ الدَّرَاجَةُ الْجَدِيدَةُ جَمِيلَةٌ.	هَذَا التَّمْرِينُ طَوِيلٌ وَمُمِلٌ.

IMENICE ŽENSKOG RODA PO OBLIKU

I ZNAČENJU

المؤنث اللفظي
المؤنث المعنوي

Škola je blizu.

المدرسة قريبة.

Hamza je hrabar.

حمزة شجاع.

Predavanje je dobro.

المحاضرة جيدة.

Ovaj svijet je kratak.

هذه الدنيا قصيرة.

Pustinja je prostrana.

الصحراء واسعة.

Oko je nateklo.

العين متورمة.

Ovi razredi su čisti.

هذه الصفوف نظيفة.

Ti gradovi su veliki.

تلك المدن كبيرة.

Učenici će obično uz imenice koje su u našem jeziku ženskog roda (škola, sestra, ruka) pravilno složiti rod i broj zamjenice i pridjeva, ali će im to, u početku, biti teško sa imenicama: predavanje, Sarajevo, oko, razredi, gradovi, jer su te imenice u našem jeziku imenice srednjeg, odnosno muškog roda ili su u množini. Isti je slučaj kada sa našeg jezika prevodimo imenice: ulica شارع, voda ماء, džamija مسجد ... koje su u našem jeziku ženskog roda a u arapskom jeziku muškog roda.

Da bismo mogli pravilno slagati riječi u rečenici potrebno je da prvenstveno znamo rod i broj imenica **jer se prema rodu i broju imenice ravna pridjev, broj, glagol i zamjenica.**

U arapskom jeziku sve imenice dijele se na:

a) Imenice muškog roda (المذكر)

b) Imenice ženskog roda (المؤنث)

Srednji rod ne postoji. Pravog muškog roda su imenice koje označavaju osobe muškog pola: otac أب, brat أخ, sin ابن, a ženskog roda one

koje označavaju osobe ženskog pola: *majka* أُمُّ, *kćerka* بِنْتُ, *sestra* أُخْتُ, neovisno na vanjski oblik riječi.

Ostale imenice su ženskog roda po nekim svojim vanjskim obilježjima, ili se jednostavno upotrebljavaju kao imenice ženskog roda. Ne zaboravite da su i u našem jeziku riječi: amidža, deda, Hamdija ..., imenice muškog roda jer označavaju osobe muškog spola neovisno od njihovog karakterističnog nastavka imenica ženskog roda. Imenice: krv, narav, pamet ..., upotrebljavamo, bez nekog vidljivog razloga, kao imenice ženskog roda, dok imenice: trn, pločnik, dom ..., upotrebljavamo, također bez nekog vidljivog razloga, kao imenice muškog roda.

U arapskom jeziku postoje:

a) *Tri vrste imenica ženskog roda.*

b) *Imenice koje se mogu upotrebljavati kao imenice i muškog i ženskog roda.*

Sve ostale imenice su jednostavno imenice muškog roda.

Imenice ženskog roda se dijele na:

1) *Imenice ženskog roda po obliku (المؤنث اللفظي).*

U ovu grupu imenica spadaju imenice koje se završavaju na:

a) okruglo *ta* (ة), npr.: škola مَدْرَسَةٌ, predavanje مُحَاضَرَةٌ, biblioteka مَكْتَبَةٌ, sa izuzetkom imenica koje znače osobe ili zanimanja osoba muškog pola kao: Hamza حَمْزَةٌ, Usama أُسَامَةٌ, Talha طَلْحَةٌ, halifa خَلِيفَةٌ, (islamski) misionar دَاعِيَةٌ, putopisac رَحَّالَةٌ.

b) dugo *a* (أَ / آ / إ) koje ne pripada korijenu riječi., npr.: ovaj svijet (dunjaluk) دُنْيَا, fetva فَتْوَى, uspomena ذِكْرَى.

c) *au* (أُ) koje ne pripada korijenu riječi, npr.: pustinja صَحْرَاءُ, mržnja كِبْرِيَاءُ, oholost بَعْضَاءُ.

2) Imenice ženskog roda po značenju (الْمُؤنَّثُ الْمُعْنَويُّ)

U ovu grupu imenica spadaju:

a) Imenice koje označavaju osobe ženskog spola. Naprimjer: *majka* أُمُّ, *kći* بِنْتُ, *sestra* أُخْتُ.

b) Imena sela, gradova i država, i to stoga što su riječi: *selo* قَرْيَةٌ, *grad* مَدِينَةٌ i *država* دَوْلَةٌ imenice ženskog roda i one se uvijek podrazumijevaju uz svako selo, grad ili državu izgovorili ih mi ili ne. Naprimjer: (selo) *Žepa* (قَرْيَةٌ) جِيْبَا, (grad) *Sarajevo* سَرَاييفُو (مَدِينَةٌ), (država) *Egipat* مِصْرَ (دَوْلَةٌ).

c) Dvostruki dijelovi ljudskog tijela. Naprimjer: *ruka* يَدٌ, *noga* رِجْلٌ, *oko* عَيْنٌ.

d) Nepravilne množine i pravilna množina ženskog roda koje ne znače osobe muškog ili ženskog pola tretiraju se kao imenice ženskog roda u jedni-ni. Naprimjer: *gradovi* مُدُنٌ, *putevi* طُرُقٌ, *knjige* كُتُبٌ, *automobili* سَيَّارَاتٌ, *biblioteke* مَكْتَبَاتٌ, *uputstva* تَعْلِيْمَاتٌ.

الْتَمَرِيَّاتُ

a) Prevedite sljedeće rečenice:

المَحَاضِرَةُ قَصِيرَةٌ. أُسَامَةُ كَرِيمٌ. هَذِهِ الرَّجُلُ مَكْسُورَةٌ وَ مَتَوَرِّمَةٌ. هُوَ رَحَالَةٌ
مَشْهُورٌ. عَلِيٌّ دَاعِيَةٌ فِي أُورُبَا. هَذَا الْمَاءُ بَارِدٌ. هَذَا الْمَسْجِدُ نَظِيفٌ وَ دَافِئٌ. مُوسْتَار
نَظِيفَةٌ. السُّودَانُ وَاسِعَةٌ. الْعِرَاقُ غَنِيَّةٌ. هَذَا الشَّارِعُ الْقَدِيمُ ضَيِّقٌ وَ قَصِيرٌ, وَ ذَاكَ
الشَّارِعُ الْجَدِيدُ طَوِيلٌ وَ وَاسِعٌ. هَذِهِ الْكُتُبُ جَدِيدَةٌ وَ جَيِّدَةٌ. تِلْكَ الْحِصَصُ مُمْلَةٌ.
هَذِهِ الْأَيَّامُ قَصِيرَةٌ وَ بَارِدَةٌ. تِلْكَ الْمُبَارِيَّاتُ جَيِّدَةٌ.

b) Odgovorite na sljedeća pitanja potvrdno ili odrično.

- هل سرايفو مَدِينَةٌ نَظِيفَةٌ؟
- هل ذَاكَ الْمَاءُ سَاخِنٌ؟
- هل هذا الْكِتَابُ جَيِّدٌ؟
- هل ذَاكَ الْمَسْجِدُ بَعِيدٌ؟
- هل تِلْكَ السَّاعَةُ غَالِيَةٌ؟
- هل هي سَمِينَةٌ؟

الْكَلِمَاتُ

slomljen	مَكْسُورٌ	bogat	غَنِيٌّ
poznat	مَشْهُورٌ	star	قَدِيمٌ
Evropa	أُورُيَا	tijesan	ضَيِّقٌ
voda	مَاءٌ	ulica	شَارِعٌ
hladan	بَارِدٌ	dug	طَوِيلٌ
džamija	مَسْجِدٌ	časovi	حَصَصٌ
topao	دَافِئٌ	dosadna	مُمَلَّةٌ
Mostar	مُوسْتَارٌ	utakmice	مُبَارَاةَاتٌ
Sudan	السُّودَانُ	debela	سَمِينَةٌ
Irak	العِرَاقُ		

IMENICE ŽENSKOG RODA PO UPOTREBI الْمُنْتِ السَّمَاعِي

I IMENICE KOJE MOGU BITI I MUŠKOG I ŽENSKOG

RODA

المستوى

هذه السِّنُّ تَالِفَةٌ وَ تِلْكَ سَلِيمَةٌ. هذه الرِّيحُ شَدِيدَةٌ. السَّمَاءُ (صَافٍ) صَافِيَةٌ. الشَّمْسُ طَالِعَةٌ. حَالُهَا جَيِّدٌ (جَيِّدَةٌ). هَذِهِ الْحَرْبُ مُدْمِرَةٌ. ذَاكَ الدَّرْعُ مُمْتَازٌ (تِلْكَ الدَّرْعُ مُمْتَازَةٌ). هَذَا السَّلَاحُ جَدِيدٌ (هَذِهِ السَّلَاحُ جَدِيدَةٌ) تَمَامًا. تِلْكَ الْعَصَا قَصِيرَةٌ. بَطْنُكَ كَبِيرٌ (كَبِيرَةٌ). هَذَا اللَّيْلُ مُظْلِمٌ (هَذِهِ اللَّيْلُ مُظْلِمَةٌ). هذه الدَّلْوُ مَمْلُوءَةٌ بِالْمَاءِ. هذه السَّاعَةُ جَدِيدَةٌ وَ مُمْتَازَةٌ وَ تِلْكَ قَدِيمَةٌ وَ سَيِّئَةٌ. هَذِهِ الْمَوْسَيَاتُ مُمْتَازَةٌ.

Da biste razumjeli odnos imenice i pridjeva u navedenim primjerima potrebno je da znate da se sljedeće imenice jednostavno upotrebljavaju kao imenice ženskog roda bez ikakvog vanjskog razloga za to:

Zemlja	أَرْضٌ جَدَارَاضٍ	bunar	بُئْرٌ
kuća	دَارٌ جَدُورٌ	Džehennem (pakao)	جَهَنَّمَ
duša	نَفْسٌ جَدَأَنْفُسٍ	zub, uzrast	سِنٌّ جَدَأَسْنَانٍ
vatra	نَارٌ جَدَنِيرَانٍ	sjekira (motika)	فَأْسٌ جَدَفُؤُوسٍ
rat	حَرْبٌ جَدَحُرُوبٍ	štap	عَصَا جَدَعَصِيٍّ
vjetar	رِيحٌ جَدَأَرِيَّاحٍ، رِيَّاحٌ	kofa (kanta)	دَلْوٌ جَدَلَاءٍ
Sunce	شَمْسٌ جَدشُمُوسٍ	obuća	نَعْلٌ جَدنَعَالٍ
čaša	كَأْسٌ جَدكُؤُوسٍ	zmija	أَفْعَى جَدَأَفَاعٍ

U imenice koje mogu biti i muškog i ženskog roda (الْمُسْتَوَى) spadaju:

a) Zbirne imenice kod kojih je razlika između jednine i množine u tome što u jednini imaju okruglo *tā* (ة - تة), a u množini ga nemaju, npr.: *ja-buka* (حَمَامَةٌ جَدَحَمَامٍ), *golub* (تُفَاحَةٌ جَدتُفَاحٍ).

b) Imena slova, mada se više upotrebljavaju kao imenice ženskog roda. Već smo spominjali da se okruglo *tā* zove (التَّاءُ المَرْبُوطَةُ)

c) Sljedeće riječi:

čaršija	سُوقٌ جَدَّ اسْوَاقُ	prst	إِصْبَعٌ جَدَّ أَصَابِعُ
nebo	سَّمَاءٌ جَدَّ سَمَاوَاتُ	oružje	سِلَاحٌ جَدَّ أَسْلِحَةٍ
stanje	حَالٌ جَدَّ أَوَاقٍ	narod	قَوْمٌ جَدَّ أَقْوَامُ
lađa	فُلٌّ جَدَّ أَفْلَاقُ	so	مِلْحٌ جَدَّ أَمْلَاحُ
put	سَبِيلٌ جَدَّ سَبِيلُ	pancir, oklop	دَرَعٌ جَدَّ دُرُوعُ
duša, duh	رُوحٌ جَدَّ أَرْوَاحُ	lûk	قَوْسٌ جَدَّ أَقْوَاسُ
noć	لَيْلٌ جَدَّ لَيَالٍ	vino	خَمْرٌ جَدَّ خُمُورُ
jezik	لِسَانٌ جَدَّ أَلْسِنَةٌ	žilet, brijač	مُوسَى جَدَّ مُوسِيَّاتُ
stomak	بَطْنٌ جَدَّ بَطُونُ		

Primjeri:

Sunce je jako.	الشَّمْسُ قَوِيَّةٌ.
Ova kuća je velika.	هَذِهِ الدَّارُ كَبِيرَةٌ.
Jabuke su slatke.	التُّفَاحُ حُلُوٌّ (حُلْوَةٌ).
Vjetar je umjeren.	الرَّيْحُ مُعْتَدِلَةٌ
Ta čaršija je stara.	تِلْكَ السُّوقُ قَدِيمَةٌ (ذَلِكَ السُّوقُ قَدِيمٌ).
Ovaj bunar je dubok.	هَذِهِ الْبُئْرُ عَمِيقَةٌ.
Pčele su korisne.	النَّحْلُ مُفِيدٌ (مُفِيدَةٌ).

الْكَلِمَاتُ

razoran	مَدْمَرٌ	taman, mračan	مُظْلَمٌ
oštećen	تَالَفٌ	pun, napunjen	مَمْلُوءٌ
žestok	شَدِيدٌ	vode, sa vodom	بِالمَاءِ
vedar	صَافٍ	loš	سَيِّئٌ
izašao	طَالَعَ		

Test

a) Ispravite greške:

- هَذِهِ الْمَاءُ بَارِدَةٌ.
- ذَاكَ السَّاعَةُ جَيِّدٌ.
- هَذِهِ الْبَيْتُ وَاسِعَةٌ.
- ذَاكَ الرِّيحُ قَوِيٌّ.
- هَذَا الدُّنْيَا جَمِيلٌ.
- هَذِهِ اسْمِيَّةٌ جَمَلَةٌ.
- هُوَ الطَّالِبَةُ مَوْهُوبٌ.
- هَذَا السَّيَّارَةُ بَطِيءٌ.
- هَذِهِ السَّهْلُ دَرَسٌ.
- هِيَ خَطَأٌ كَبِيرَةٌ.

b) Prevedite na arapski jezik:

Ova stolica je udobna.

Da, ovo je moje auto.

Ne, to je mali avion.

To selo je bogato.

Ovaj grad je poznat po dobroj vodi.

BROJ IMENA

Dvojina

التَّثْنِيَّةُ

Imena u arapskom jeziku mogu biti u jednini, dvojini i množini. Dvojina se pravi tako da se na jedninu u nominativu doda nastavak **اَنَّ**, a u genitivu i akuzativu nastavak **يْنِ**. Naprimjer:

التَّثْنِيَّةُ		المفرد
طَالِبَيْنِ	طَالِبَانِ	طَالِبٌ
طَالِبَتَيْنِ	طَالِبَتَانِ	طَالِبَةٌ
نَظِيفَيْنِ	نَظِيفَانِ	نَظِيفٌ

Treba posebno zapamtiti oblike dvojine sljedećh imenica i pridjeva:

a) Dvojinu riječi koje se završavaju na **au** (**أُ**) koje ne pripada kori-jenu riječi i koje je oznaka ženskog roda. U dvojini ovih imena **ة** se pretvara u **و**. Naprimjer:

pustinja	صَحْرَاءُ – صَحْرَاوَانِ – صَحْرَاوَيْنِ
ljepotica	حَسَنَاءُ – حَسَنَاوَانِ – حَسَنَاوَيْنِ
bijela	بَيْضَاءُ – بَيْضَاوَانِ – بَيْضَاوَيْنِ

b) Dvojinu riječi koje se završavaju na dugo **ā** ili **en**.

uspomena	ذِكْرَى – ذِكْرِيَانِ – ذِكْرِيَيْنِ
bolnica	مُسْتَشْفَى – مُسْتَشْفِيَانِ – مُسْتَشْفِيَيْنِ
mladić	فَتَى – فَتِيَانِ – فَتِيَيْنِ

c) Dvojinu imenica i pridjeva koji se u nominativu jednine muškog roda završavaju na *in*, ili na dugo *ī* kada su sa određenim članom.

sudija	قَاضٍ - الْقَاضِي - الْقَاضِيَانِ - الْقَاضِيَيْنِ
advokat	مُحَامٍ - الْمُحَامِي - الْمُحَامِيَانِ - الْمُحَامِيَيْنِ
pjevač	مُغَنٍّ - الْمُغَنِّي - الْمُغَنِّيَانِ - الْمُغَنِّيَيْنِ
zadovoljan	رَاضٍ - الرَّاظِي - الرَّاظِيَانِ - الرَّاظِيَيْنِ
skup	غَالٍ - الْعَالِي - الْعَالِيَانِ - الْعَالِيَيْنِ

d) Dvojinu sljedećih riječi:

otac - roditelji - roditelje	أَبٌ - أَبَوَانِ - أَبَوَيْنِ
brat - dvojica braće - dvojicu braće	أَخٌ - أَخَوَانِ - أَخَوَيْنِ

Primjeri:

Salih i Jusuf su braća.	صَالِحٌ وَيُوسُفُ أَخَوَانِ.
Alija i Fatima su sretni roditelji.	عَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ أَبَوَانِ سَعِيدَانِ.
Vas dvojica ste plemeniti ljudi.	أَنْتُمَا رَجُلَانِ كَرِيمَانِ.
Njih dvije su marljive učenice.	هُمَا طَالِبَتَانِ مُجِدَّتَانِ.
Ove dvije knjige su skupe.	هَذَانِ الْكِتَابَانِ غَالِيَانِ.
Ova dva auta su dobra.	هَاتَانِ السَّيَّارَتَانِ جَيِّدَتَانِ.

الْتَّمَرِينَاتُ

a) Međusobno postavljajte pitanja i odgovarajte:

- هَلْ أَنْتُمَا أَخَوَانِ؟
 — نَعَمْ، أَنَا وَهُوَ أَخَوَانِ شَقِيقَانِ.
 — هَلْ أَنْتِ وَفَاطِمَةُ أُخْتَانِ؟

- لَا، نَحْنُ زَمِيلَتَانِ فَقَطُ.
 - هَلْ هُمَا رَاضِيَانِ بِذَلِكَ؟
 - نَعَمْ، هُمَا رَاضِيَانِ جَدًّا.
 - هَلْ أَنْتُمَا مَرْكُومَتَانِ؟
 - هِيَ مَرْكُومَةٌ قَلِيلًا، وَأَنَا بِخَيْرِ الْحَمْدِ لِلَّهِ.
 - لِمَاذَا هُمَا غَائِبَانِ؟
 - هُمَا مَرِيضَانِ وَلِذَلِكَ هُمَا غَائِبَانِ.

b) Napravite rečenice od riječi:

جُمْلَةٌ - سَهْلَةٌ - صَعْبَةٌ
 تَفَاحَةٌ - حُلْدَةٌ - حَامِضَةٌ
 غُرْفَةٌ - بَارِدَةٌ - دَافِئَةٌ
 سَيَّارَةٌ - جَدِيدَةٌ - قَدِيمَةٌ

c) Prevedite sljedeće rečenice:

هُوَ وَسَالِمٌ رَجُلَانِ عَادِلَانِ. أَنْتِ وَخَدِيدَةُ فَتَاتَانِ جَمِيلَتَانِ. حَسَنٌ وَحُسَيْنٌ
 فَتَيَانِ مُؤَدَّبَانِ. أَنْتَ وَهُوَ مُغْنِيَانِ ضَعِيفَانِ. هَذَانِ الْمُسْتَشْفَيَانِ جَدِيدَانِ تَمَامًا.

الْكَلِمَاتُ

mi	نَحْنُ	njih dvojica (dvije)	هُمَا
drugarica	زَمِيلَةٌ	djevojka	فَتَاةٌ
samo	فَقَطُ	potpuno	تَمَامًا
vas dvojica (dvije)	أَنْتُمَا	ova dvojica	هَذَانِ
malo	قَلِيلًا	ove dvije	هَاتَانِ
odsutan	غَائِبٌ		

Pravilna množina muškog roda

الْجَمْعُ الْمَذْكَرُ السَّالِمُ

هَلْ أَنْتُمْ رَاضُونَ بِهِ؟
 نَعَمْ، نَحْنُ رَاضُونَ بِهِ.
 هَلْ هُمْ مَرِيضُونَ كَثِيرًا؟
 لَا، هُمْ مَرْكُومُونَ قَلِيلًا.
 هَؤُلَاءِ الْفَلَاحُونَ مُزَارِعُونَ جَيِّدُونَ.
 حَامِدٌ وَعَبْدُ اللَّهِ وَصَالِحٌ مُؤْمِنُونَ صَادِقُونَ.
 هَلِ الْبَنُونَ مُطِيعُونَ؟
 هُمْ مُطِيعُونَ أَحْيَانًا، وَعَاصُونَ أَحْيَانًا.
 هَلْ أَنْتُمْ ذَاهِبُونَ مَعَنَا؟
 لَا، نَحْنُ بَاقُونَ هُنَا.

U arapskom jeziku postoji pravilna i nepravilna množina. Pravilna množina dijeli se na pravilnu množinu muškog roda i pravilnu množinu ženskog roda.

Pravilnu množinu muškog roda, uglavnom, imaju imenice i pridjevi koji označavaju osobe ili svojstva osoba muškog spola i po obliku su najčešće participi. Pravilna množina muškog roda tvori se tako da riječi u jednini dodamo nastavak (وْنَ) u nominativu, i nastavak (يْنَ) u genitivu i akuza-tivu. Naprimjer:

učenik

طَالِبٌ جـ طَالِبُونَ – طَالِبِينَ

igrač

لَاعِبٌ جـ لَاعِبُونَ – لَاعِبِينَ

odsutan

غَائِبٌ جـ غَائِبُونَ – غَائِبِينَ

Riječi koje se u nominativu jednine muškog roda završavaju na *in*, ili dugo *ī*, ako su sa određenim članom, u pravilnoj množini muškog roda gube *ja* i glase:

advokat	مُحَامٍ (المُحَامِي) جـ مُحَامُونَ – مُحَامِينَ
muftija	مُفْتٍ (المُفْتِي) جـ مُفْتُونَ – مُفْتِينَ
zadovoljan	رَاضٍ (الرَّاضِي) جـ رَاضُونَ – رَاضِينَ
neposlušan	عَاصٍ (العَاصِي) جـ عَاصُونَ – عَاصِينَ

Posebno obratite pažnju na oblik pravilne množine muškog roda kod sljedećih imenica:

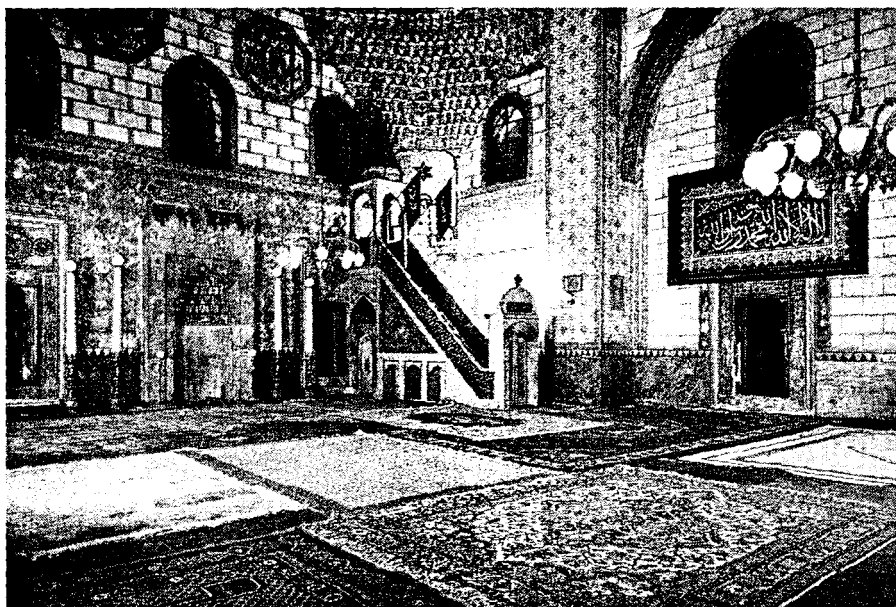
سَنَةٌ جـ سِنُونَ – سِنِينَ godina i ابْنٌ جـ بَنُونَ – بَنِينَ sin

الْتَّمَرِينَ

a) Odgovorite na sljedeća pitanja!

- هل أَنْتُمْ طَالِبُونَ فِي مَدْرَسَةِ الْغَازِي خُسْرَوْبَكْ؟
- هل الْمُؤْمِنُونَ الصَّادِقُونَ فَخُورُونَ؟
- هَلْ أَنْتُمْ مُتَأَكِّدُونَ مِنْ ذَلِكَ؟
- لِمَاذَا أَنْتُمْ مُتَأَخَّرُونَ كُلَّ يَوْمٍ؟
- هل هُمْ بِخِيلُونَ؟
- هل هُمْ رِيَاضِيُّونَ جَيِّدُونَ؟
- مِنْ أَيْنَ أَوْلَيْكَ الْمَغْنُونُ؟
- هَلْ هُمْ كَذَّابُونَ أَمْ صَادِقُونَ؟
- مِنْ أَيْنَ أَوْلَيْكَ الرِّيَاضِيُّونَ؟

vi (m.r.)	أَنْتُمْ	iskren	صَادَقٌ
sa (s) njim	بِهِ	poslušān	مُطِيعٌ
oni	هُمْ	ponekad	أَحْيَانًا
mnogo	كَثِيرًا	sa nama	مَعَنَا
seljaci	فَلَاحُونَ	odakle?	مِنْ أَيْنَ
poljoprivrednici	مُزَارِعُونَ	pjevači	مُغَنُّونَ
škola	مَدْرَسَةٌ	siguran	مُتَأكَّدٌ
ponosan	فَخُورٌ	(onaj koji) kasni	مُتَأَخِّرٌ
sportista	رِيَّاضِيٌّ	(onaj koji) ide	ذَاهِبٌ
iz, od	مِنْ	(onaj koji) ostaje	بَاقٍ
Egipat	مِصْرٌ		

Unutrašnjost Gazi Husrev-begove džamije prije renoviranja 1991. godine

Pravilna množina ženskog roda

Pravilna množina ženskog roda tvori se dodavanjem nastavka (أَتْ) u nominativu i (أَتِ) u genitivu i akuzativu, s tim da imenice ženskog roda koje su se završavale na spojeno ta (ة) gube taj svoj nastavak. Naprimjer:

učenica	طَالِبَةٌ جِ طَالِبَاتٌ
marljiva	مُجِدَّةٌ جِ مُجِدَّاتٌ
riječ	كَلِمَةٌ جِ كَلِمَاتٌ

- Ako se riječ završava na hemze, kada dobije nastavak pravilne množine ženskog roda hemze se pretvara u vav. Naprimjer:

pustinja	صَحْرَاءُ جِ صَحْرَاوَاتٌ
nebo	سَّمَاءٌ جِ سَمَآوَاتٌ

- Ako se riječ završava na dugo ā (اِ), kada dobije nastavak pravilne množine ženskog roda dugo ā se pretvara u (يِ). Naprimjer:

bolnica	مُسْتَشْفَى جِ مُسْتَشْفَيَاتٌ
uspomena	ذِكْرَى جِ ذِكْرِيَاتٌ

- Posebno treba zapamtiti oblike pravilne množine ženskog roda kod sljedećih imenica:

namaz	صَلَاةٌ جِ صَلَوَاتٌ
majka	أُمٌّ جِ أُمَّهَاتٌ
sestra	أُخْتُ جِ أَخَوَاتٌ
kći	بِنْتُ جِ بَنَاتٌ
djevojka	فَتَاةٌ جِ فَتَيَاتٌ
godina	سَنَةٌ جِ سَنَوَاتٌ
stotina	مِائَةٌ جِ مِئَاتٌ

Imenice koje dolaze na oblik **فَعْلَةٌ**, u pravilnoj množini ženskog roda umjesto sukuna mogu dobiti fethu. Naprimjer:

halka, emisija	حَلَقَةٌ جَ حَلَقَاتٌ
pogled	نَظْرَةٌ جَ نَظَرَاتٌ
rekat	رَكْعَةٌ جَ رَكْعَاتٌ

Imenice koje dolaze na oblike **فَعْلَةٌ** i **فُعْلَةٌ** u pravilnoj množini ženskog roda mogu zadržati sukun, dobiti fethu umjesto sukuna ili dobiti isti vokal kakav je na prethodnom harfu. Naprimjer:

soba	حُجْرَةٌ جَ حُجَرَاتٌ – حُجْرَاتٌ – حُجَرَاتٌ
usluga	خِدْمَةٌ جَ خِدْمَاتٌ – خِدْمَاتٌ – خِدِمَاتٌ

Primjeri:

Majke su plemenite.	الْأُمّهَاتُ كَرِيمَاتٌ.
Ove djevojke su razmažene.	هَؤُلَاءِ الْفَتَيَاتُ مُدَلَّلَاتٌ.
One su iskrene vjernice.	هُنَّ مُؤْمِنَاتٌ صَادِقَاتٌ.
Vi ste dobre učenice.	أَنْتُنَّ طَالِبَاتٌ جَيِّدَاتٌ.
Ove uspomene su lijepe.	هَذِهِ الذِّكْرِيَّاتُ جَمِيلَةٌ.
Te usluge su skupe.	تِلْكَ الْخِدْمَاتُ غَالِيَةٌ.
Ova uputstva su važna.	هَذِهِ الْإِرْشَادَاتُ (التَّعْلِيمَاتُ) هَامَةٌ.

الْتَّمَرِينُ

a) Prevedite sljedeće rečenice:

فَاطِمَةُ وَآمَنَةُ وَلَيْلَى فَتَيَاتُ مُؤَدَّبَاتٌ. أَنْتُنَّ طَالِبَاتُ مُجَدَّاتٍ. هُنَّ طَبِيبَاتُ
مَشْهُورَاتٍ. هَذِهِ الْمُحَادَّثَاتُ مُفِيدَةٌ. هَذِهِ الْعَادَاتُ جَيِّدَةٌ وَتِلْكَ سَيِّئَةٌ.

b) Prevedite sljedeće rečenice a zatim zamijenite rod subjekta, gdje je to moguće.

الْبَنَاتُ مُطِيعَاتٌ وَ الْبَنُونَ عَاصُونَ . نَحْنُ فَرِحُونَ وَ هُنَّ حَزِينَاتٌ . هُنَّ صَادِقَاتٌ وَأَنْتُمْ كَذَابُونَ . أَنْتُمْ وَسَخُونَ وَ هُنَّ نَظِيفَاتٌ . هُمْ مُتَوَاضِعُونَ وَ هُنَّ مُتَكَبِّرَاتٌ . نَحْنُ مُدَرِّسُونَ (مُعَلِّمُونَ) وَ هُنَّ مَرْبِّياتٌ . السَّيَّارَاتُ كَثِيرَةٌ وَ الْمُشْتَرُونَ قَلِيلُونَ . الْمُسَاعَدَاتُ قَلِيلَةٌ وَ الْمُحْتَاجُونَ كَثِيرُونَ .

c) Međusobno postavljajte pitanja i odgovarajte:

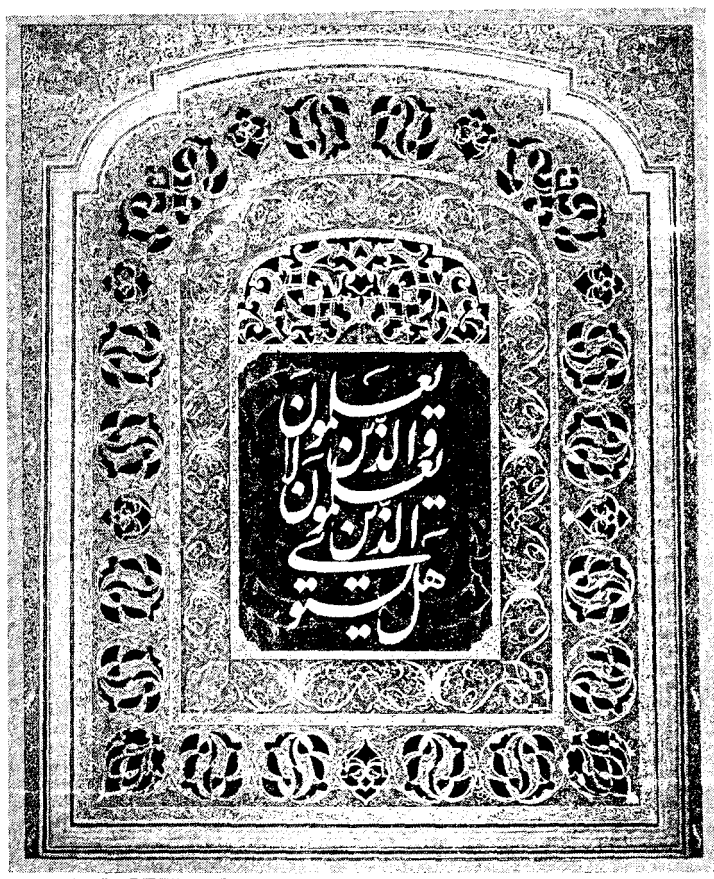
- هل أَنْتِ طَالِبَاتٌ مُمْتَازَاتٌ؟
- لا، مَعَ الْأَسَفِ، نَحْنُ طَالِبَاتٌ مُتَوَسِّطَاتٌ.
- هل هُنَّ صَابِرَاتٌ وَ مُتَفَائِلَاتٌ؟
- هُنَّ أَحْيَانًا عَصِيَّاتٌ وَ مُتَشَائِمَاتٌ.
- هل هذه السَّيَّارَاتُ جَدِيدَةٌ؟
- نَعَمْ، هذه السَّيَّارَاتُ جَدِيدَةٌ تَمَامًا.
- هل هذه الْمُسْتَشْفَيَاتُ حُكُومِيَّةٌ؟
- لا، هذه الْمُسْتَشْفَيَاتُ خَاصَّةٌ.
- هل تِلْكَ التَّصْرِیحاتُ مُفِيدَةٌ؟
- لا، تِلْكَ التَّصْرِیحاتُ ضَارَةٌ جَدًّا.

الكلمات

doktorica   طَبِيبَةٌ
razgovori   مُحَادَثَاتٌ
koristan   مُفِيدٌ
izjava   تَصْرِیْحٌ
štetan   ضَارٌّ

učitelj (مُدَرِّسٌ)   مُعَلِّمٌ
odgojiteljica   مَرْبِيَّةٌ
kupac   مُشْتَرٍ
pomoć   مُسَاعَدَةٌ
potreban   مُحْتَاجٌ

običaj	عَادَةٌ	nažalost	مَعَ الْأَسَفِ
radostan	فَرَحٌ	optimista	مُتَفَائِلٌ
tužan	حَزَنٌ	nervozan, živčan	عَصْبِيٌّ
lažov	كَذَّابٌ	pesimista	مُتَشَائِمٌ
prljav	وَسِخٌ	potpuno	تَمَامًا
skroman	مُتَوَاضِعٌ	državni	حُكُومِيٌّ
ohol	مُتَكَبِّرٌ	privatni	خَاصٌّ

هم إِخْوَةٌ وَهُنَّ أَخَوَاتٌ. الآبَاءُ عَامِلُونَ وَ الْأُمّهَاتُ رَبَّاتُ الْبُيُوتِ. هَؤُلَاءِ أَجْدَادٌ وَجَدَّاتٌ وَأُولَئِكَ أَحْفَادٌ وَ حَفِيدَاتٌ. عَلِيٌّ وَ حَسَنٌ وَ حُسَيْنٌ جِيرَانٌ جَيِّدُونَ. هُمْ أَصْدِقَاءُ مُخْلِصُونَ. هُنَّ زَمِيلَاتٌ مِنَ الْمَدْرَسَةِ الْإِبْتِدَائِيَّةِ. هَؤُلَاءِ الْغُلَمَانُ طُلَّابٌ مُمْتَازُونَ. هُمْ خُبْرَاءُ مَشْهُورُونَ. هَؤُلَاءِ النَّاسُ رَاضُونَ. هَذِهِ الْبُلْدَانُ غَنِيَّةٌ. هَذِهِ الْمَسَاجِدُ جَدِيدَةٌ تَمَامًا. تِلْكَ الْبُيُوتُ نَظِيفَةٌ. هَذِهِ الْقَمَصَانُ غَالِيَةٌ وَ تِلْكَ رَخِيصَةٌ. تِلْكَ الْجُمْلُ سَهْلَةٌ وَ هَذِهِ صَعْبَةٌ. هَذِهِ كَلِمَاتٌ جَدِيدَةٌ.

Nepravilne množine prave se dodavanjem ili oduzimanjem harfova (konsonanata) i promjenom hareketa (vokala) uz zadržavanje osnovnog korijena riječi.

Budući da je osnova većine riječi u arapskom jeziku glagol koji ima tri harfa sadržana u skupini فَعَلَ, to se ova skupina harfova uzima kao mjerilo oblika riječi. Naprimjer, riječ *lekcija* دَرَسَ ima oblik فَعَلَ. Množina od te riječi glasi دُرُوسٌ što znači da ima oblik فُعُولٌ. Riječ دَرَسَ izvedena je iz glagola دَرَسَ i svi izvedeni oblici tog glagola zadržat će ta tri korjenita harfa.

Malo je riječi koje imaju četiri korjenita harfa. Osnova takvih riječi sadržana je u skupini harfova فَعْلَلٌ.

Navešćemo oblike nepravilnih množina koje su češće u upotrebi.

vjetar	رِيحٌ جَرِيَّاحٌ	čovjek	رَجُلٌ جَرَجَالٌ	١- فَعَالٌ
sree	قَلْبٌ جَ قُلُوبٌ	kuća	بَيْتٌ جَبُيُوتٌ	٢- فُعُولٌ
djed	جَدٌّ جَ أَجْدَادٌ	olovka	قَلَمٌ جَ أَقْلَامٌ	٣- أَفْعَالٌ

krebet	سَرِيرٌ جـ سُرُرٌ	knjiga	كِتَابٌ جـ كُتُبٌ	٤- فَعْلٌ
pouka	عِبْرَةٌ جـ عِبَرٌ	komad	قِطْعَةٌ جـ قِطَعٌ	٥- فَعْلٌ
misionar	دَاعِيَةٌ جـ دُعَاةٌ	sudija	قَاضٍ جـ قُضَاةٌ	٦- فُعْلَةٌ
mladić	فَتًى جـ فَتَيَةٌ	brat	أَخٌ جـ إِخْوَةٌ	٧- فُعْلَةٌ
oko	عَيْنٌ جـ أَعْيُنٌ	noga	رَجُلٌ جـ أَرْجُلٌ	٨- أَفْعَلٌ
pitanje	سُؤَالٌ جـ أَسْئَلَةٌ	odgovor	جَوَابٌ جـ أَجْوِبَةٌ	٩- أَفْعَلَةٌ
trgovac	تَاجِرٌ جـ تُجَّارٌ	učenik	طَالِبٌ جـ طُلَّابٌ	١٠- فُعَالٌ
komšija	جَارٌ جـ جِيرَانٌ	dječak	غُلَامٌ جـ غُلَمَانٌ	١١- فُعَلَانٌ
košulja	قَمِيصٌ جـ قَمِيصَانٌ	zemlja / grad	بَلَدٌ جـ بُلْدَانٌ	١٢- فُعَلَانٌ
gl. grad	عَاصِمَةٌ جـ عَوَاصِمٌ	posljedica	عَاقِبَةٌ جـ عَوَاقِبٌ	١٣- فَوَاعِلٌ
pjesnik	شَاعِرٌ جـ شُعْرَاءٌ	direktor	مُدِيرٌ جـ مَدْرَأٌ	١٤- فُعَلَاءٌ
bogat	غَنِيٌّ جـ أَغْنِيَاءٌ	ljekar	طَبِيبٌ جـ أَطْبَاءٌ	١٥- أَفْعَلَاءٌ
novina	جَرِيدَةٌ جـ جَرَائِدٌ	pismo	رِسَالَةٌ جـ رِسَائِلٌ	١٦- فُعَائِلٌ
bolestan	مَرِيضٌ جـ مَرَضَى	ranjenik	جَرِيحٌ جـ جَرَحَى	١٧- فَعْلَى
škola	مَدْرَسَةٌ جـ مَدَارِسٌ	džamija	مَسْجِدٌ جـ مَسَاجِدٌ	١٨- مَفَاعِلٌ
maramica	مَنْدِيلٌ جـ مَنَادِيلٌ	ključ	مِفْتَاحٌ جـ مِفْتَاحِيحٌ	١٩- مَفَاعِيلٌ
laž	أُكْذُوبَةٌ جـ أَكَاذِيبٌ	sedmica	أُسْبُوعٌ جـ أُسَابِيعٌ	٢٠- أَفَاعِيلٌ
lanac / serija	سُلْسَلَةٌ جـ سَلَسَلٌ	zemljotres	زَلْزَالٌ جـ زَلَزَالٌ	٢١- فَعَائِلٌ
vrabac	عَصْفُورٌ جـ عَصَافِيرٌ	zakon	قَانُونٌ جـ قَوَانِينٌ	٢٢- فَعَائِلٌ

Jedna riječ u arapskom jeziku može imati pravilnu ili nepravilnu množinu, ili više oblika nepravilnih množina. Ako riječ ima pravilnu množinu muškog roda, nakon skraćenice za množinu, pisat ćemo samo nastavak množine muškog roda, a ako ima pravilnu množinu ženskog roda nastavak množine ženskog roda, a onda oblike nepravilnih množina, ako ih ima. Npr.:

učenik	طَالِبٌ جـ وَنٌ، طُلَّابٌ، طَلَبَةٌ
pismo	رِسَالَةٌ جـ اتٌ، رِسَائِلٌ

Ako riječ u jednini ima više različitih značenja u množini, obično ima različite oblike za različita značenja. Naprimjer:

kuća	بَيْتٌ جَبُوتٌ
stih	بَيْتٌ جِأَبِيَّاتٌ

Primjeri:

Ovi učenici su marljivi.	هَؤُلَاءِ الطُّلَّابُ (الطَّالِبُونَ) مُجِدُّونَ .
Muškarci su darežljivi, a žene su škrte.	الرِّجَالُ أَسْحِيَاءُ وَ النِّسَاءُ بَخِيلَاتٌ .
Mi smo dobri prijatelji.	نَحْنُ أَصْدِقَاءٌ جَيِّدُونَ .
Oni su zdrava i sretna djeca.	هُمُ أَطْفَالٌ أَصِحَّاءُ وَ سَعْدَاءُ .
Ova pitanja su teška.	هَذِهِ الْأَسْئَلَةُ صَعْبَةٌ .
Ti stihovi su lahki, a ovi teški.	تِلْكَ الْأَبْيَاتُ سَهْلَةٌ وَ هَذِهِ صَعْبَةٌ .
Ovi primjeri su rijetki.	هَذِهِ الْأَمْثَلَةُ نَادِرَةٌ .

Iz dosadašnjih pravila vjerovatno zapažate da se imenica, pridjev i zamjenica u potpunosti slažu u rodu i broju ako je imenica u jednini, dvojini ili množini koja znači osobe muškog ili ženskog spola:

هذا الطالب مجدّ.	— هذان الطالبان مجدانّ.	— هؤلاء الطلاب مجدونّ.
هذه الطالبة مجدة.	— هاتان الطالبتان مجدّتان.	— هؤلاء الطالبات مجدّات.

Jedno od specifičnih pravila arapskog jezika je da će zamjenica i pridjev ostati u jednini ženskog roda ako imenica na koju se odnose ne znači osobe muškog ili ženskog spola, bila ona u pravilnoj ili nepravilnoj množini. Naprimjer:

Te uspomene su drage i lijepe.	تِلْكَ الذِّكْرِيَّاتُ عَزِيزَةٌ وَ جَمِيلَةٌ .
Te stare džamije su veoma lijepe.	تِلْكَ الْمَسَاجِدُ الْقَدِيمَةُ جَمِيلَةٌ جَدًّا .
Ove životinje su veoma rijetke.	هَذِهِ الْحَيَوَانَاتُ نَادِرَةٌ جَدًّا .

a) Pročitajte više puta oblike nepravilnih množina i njihove primjere, nastojeći ih zapamtiti napamet.

b) Završite sljedeće rečenice pravilnim slaganjem roda i broja imenice, zamjenice i pridjeva:

..... هِي مُؤْمِنَةٌ صَادِقَةٌ.	..... هُوَ مُؤْمِنٌ صَادِقٌ.
..... هُمَا	..... هُمَا
..... هُنَّ	..... هُمْ
..... هَذِهِ الْمَدْرَسَةُ جَدِيدَةٌ.	..... هَذَا الْمَسْجِدُ جَدِيدٌ.
..... هَاتَانِ	..... هَذَانِ
..... هَذِهِ	..... هَذِهِ
..... هِيَ طَالِبَةٌ مُجِدَّةٌ.	..... هُوَ طَالِبٌ مُوَهَّوبٌ.
..... هُمَا	..... هُمَا
..... هُنَّ	..... هُمْ
..... هَذِهِ الْغُرْفَةُ نَظِيفَةٌ.	..... هَذَا الْبَيْتُ كَبِيرٌ.
..... هَاتَانِ	..... هَذَانِ
..... هَذِهِ	..... هَذِهِ
..... هَذِهِ الْمَرْأَةُ مُرَبِّيةٌ جَيِّدَةٌ.	..... هَذَا الرَّجُلُ عَامِلٌ جَيِّدٌ.
..... هَاتَانِ	..... هَذَانِ
..... هَؤُلَاءِ	..... هَؤُلَاءِ

Veoma je značajno da ubuduće istovremeno učite oblik jednine i množine imenica!

Lične zamjenice dijele se na samostalne, one koje stoje samostalno i u pisa-nju se ne vežu za neku drugu riječ, i spojene, one koje se u pisanju vežu za glagol, imenicu ili prijedlog. Oblike samostalnih ličnih zamjenica već smo naučili.

Samostalne lične zamjenice, uglavnom dolaze u nominativu, a rijetko u akuzativu kao objekat, i to onda kada objekat želimo naglasiti:

SAMOSTALNE LIČNE ZAMJENICE				SPOJENE LIČNE ZAMJENICE
الضَّمَائِرُ الْمُنْفَصِلَةُ				الضَّمَائِرُ الْمُتَّصِلَةُ
NOMINATIV		AKUZATIV		
ja	أَنَا	mene	إِيَّايَ	
mi	نَحْنُ	nas	إِيَّانَا	
ti (m. r.)	أَنْتَ	tebe (m. r.)	إِيَّاكَ	
ti (ž. r.)	أَنْتِ	tebe (ž. r.)	إِيَّاكِ	
vas dvojica	أَنْتُمَا	vas dvojicu	إِيَّاكُمَا	
vas dvije	أَنْتُمَا	vas dvije	إِيَّاكُمَا	
vi (m. r.)	أَنْتُمْ	vas (m. r.)	إِيَّاكُمْ	
vi (ž. r.)	أَنْتُنَّ	vas (ž. r.)	إِيَّاكنَّ	
on	هُوَ	njega	إِيَّاهُ	
ona	هِيَ	nju	إِيَّاهَا	
njih dvojica	هُمَا	njih dvojicu	إِيَّاهُمَا	
njih dvije	هُمَا	njih dvije	إِيَّاهُمَا	
oni	هُمْ	njih (m. r.)	إِيَّاهُمْ	
one	هُنَّ	njih (ž. r.)	إِيَّاهُنَّ	

Spojene lične zamjenice هُمَا، هُمَا، هُمَا čitat će se هِمَا، هِمَا، هِمَا kada dođu poslije *kesre*, dugog ī ili *ja sa sukunom*. Naprimjer: u *njegovoj kući* فِي بَيْتِهِ، u *njemu* فِيهِ، u *njegovim rukama* فِي يَدَيْهِ، u *kući njih dvojice* فِي بَيْتَيْهِمَا، u *njihovom razredu* فِي صَفِّهِمْ.

Vokal spojene lične zamjenice هُوَ/هُوَ čitat će se kao dugi vokal kada dođe nakon kratkog vokala. Obratite pažnju kako se čita ova zamjenica u gornjim primjerima.

Spojene lične zamjenice mogu biti spojene uz:

a) glagol, i tada su po svom položaju u akuzativu kao objekat, naprimjer: *pitao sam ga* سَأَلْتُهُ، *čuo sam vas* سَمِعْتُكُمْ، *naredio mi je* أَمَرَنِي.

Ako iza glagola dolazi spojena lična zamjenica za prvo lice jednine, onda između glagola i spojene lične zamjenice dolazi *nun* (ن), kao što je to slučaj sa gornjim primjerom.

b) ime, i tada su po svom položaju u genitivu kao drugi član genitivne veze, a po značenju u funkciji prisvojnih zamjenica našeg jezika, naprimjer: *naša djeca* أَوْلَادُنَا، *tvoja škola* مَدْرَسَتُكَ، *njihov auto* سَيَّارَتُهُمْ.

c) prijedlog, i tada su po svom položaju u genitivu jer su sve riječi poslije prijedloga u genitivu, naprimjer: *kod mene* عِنْدِي، *s tobom* مَعَكَ، *o njoj* عَنْهَا.

Padežni nastavci spojenih ličnih zamjenica se zamišljaju i one su u genitivu i akuzativu po svom mjestu u rečenici ili sintagmi, dok im je oblik nepromjenljiv.

U slučajevima kada spojena lična zamjenica za prvo lice jednine dođe uz riječ koja se završava na *en* ili *ja* čitat će se هِي، naprimjer: *uputa* هُذِي - *moja uputa* هَذَايَ، *greške* خَطَايَا - *moje greške* خَطَايَايَ.

Spojena lična zamjenica za prvo lice jednine stapa se sa (ي) od prijedloga: *ka, prema* إِلَى, *na* عَلَى, *kod* لَدَى, u jedno (ي) sa tešdidom: *meni* لَدَيَّ, *na meni* عَلَيَّ - *kod mene* لَدَيَّ.

Spojena lična zamjenica za prvo lice jednine sa prijedlozima: *od, iz* مِنْ, *i o* عَنْ glasi: *od mene* مِنْ مَنِيَّ i *o meni* عَنْ مَنِيَّ.

Spojena lična zamjenica za prvo lice jednine sa česticama: *zaista* إِنَّ, *ali* لَكِنِّي - لَكِنِّي, *kao da* كَأَنَّ glasi: *zaista sam ja* إِنِّي - إِنِّي, *ali sam ja* لَكِنِّي, *kao da sam ja* كَأَنِّي - كَأَنِّي.

الأمثلة

- هذا أنا و ذاك أخي صالح. نحن طالبان. هذه مدرستنا.
هؤلاء أولادها. هم صغار. أولئك أخواتي. هن كبيرات.
ساعتها غالية لكنها جيدة.
- هل هذه أختك؟
- نعم، هذه أختي.
- هل هما أبواكم (والداكم)؟
- نعم، هما أبوانا (والدانا).
- أين بنتك؟
- هي في المدرسة. هؤلاء زميلاتنا. هن طالبات نشيطات.
- هل أنتم أصدقاء؟
- نعم. نحن أصدقاء جيدون.
- هل هذه سياراتهم؟
- لا، هذه سيارتنا.

Vježbajte konverzaciju i prevodite:

— هذه دَرَّاجَتِي . أَيْنَ دَرَّاجَتُكَ ؟

— دَرَّاجَتِي عَاطِلَةٌ .

— أَيْنَ كُتُبُكَ ؟

— كُتُبِي فِي الْحَقِيبَةِ .

— هل هُؤَلاءِ زُمَلاءُكَ ؟

— نعم، هُؤَلاءِ زُمَلائي .

— أَيْنَ بُيُوتُهُمْ ؟

— بُيُوتُهُمْ قَرِيبَةٌ مِنْ هُنَا .

— هَلْ بَيْتُكَ بَعِيدٌ عَنِ الْمَدْرَسَةِ ؟

— نعم، بيتي بعيدٌ عَنِ الْمَدْرَسَةِ .

أَوْلَادُهَا كِبَارٌ . هُمْ مُتَزَوِّجُونَ . أَخَوَاتُهُ صَغِيرَاتٌ . هُنَّ تَلْمِيزَاتٌ فِي الْمَدْرَسَةِ
الْإِبْتِدَائِيَّةِ . هُؤَلاءِ جَرَحِي . هُمْ مَرِيضُونَ كَثِيرًا . أُولَئِكَ طَبِيبَاتٌ . هُنَّ طَبِيبَاتٌ
جَيِّدَاتٌ . أَسْنَانُهَا نَظِيفَةٌ دَائِمًا وَ أَسْنَانُكَ وَسِخَةٌ أَحْيَانًا . هَذِهِ حُجْرَتُهُ . هِيَ صَغِيرَةٌ
لَكِنَّهَا مُشْمِسَةٌ وَ مُرْتَبَةٌ دَائِمًا .

الكَلِمَات

mali صَغِيرٌ ج صِغَارٌ

sat سَاعَةٌ جَات

roditelji أَبَوَان (وَالِدَان)

marljiv نَشِيطٌ ج نَشَاطَاءُ

u kvaru, ne radi عَاطِلٌ

odavde مِنْ هُنَا

velik, odrastao كَبِيرٌ ج كِبَارٌ

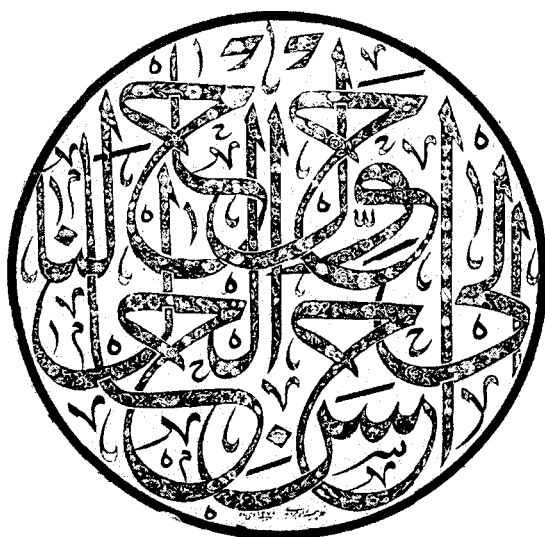
oženjen مُتَزَوِّجٌ

đak تَلْمِيزٌ ج تَلَامِيزٌ

doktorica طَبِيبَةٌ جَات

torba	حَقِيبَةٌ جَدِّ حَقَائِبُ	uvijek	دَائِمًا
drug	زَمِيلٌ جَزْمَلَاءُ	ponekad	أَحْيَانًا
blizu	قَرِيبٌ مِّنْ	sunčan	مُشْمَسٌ
daleko	بَعِيدٌ عَن	uredan	مُرْتَبٌ

Do sada smo spomenuli najveći broj pokaznih zamjenica. Pokazne zamjenice u arapskom jeziku zadržavaju isti padežni oblik neovisno od svog mjesta u rečenici, sa izuzetkom dvojine. Dije se na:

A) POKAZNE ZAMJENICE ZA ONO ŠTO JE BLIZU:	B) POKAZNE ZAMJENICE ZA ONO ŠTO JE UDALJENO I DALEKO:
ovaj هَذَا	taj, onaj ذَاكَ – ذَٰلِكَ
ova dvojica هَٰذَا	ta dvojica ذَٰنِكَ
ove dvojice / ovu dvojicu هَٰذَيْنِ	te dvojice / tu dvojicu ذَٰئِنِكَ
ovi هَٰؤُلَاءِ / أُولَٰئِ	ti, oni أُولَٰئِكَ
ova هَذِهِ	ta, ona تِلْكَ
ove dvije هَاتَانِ	te dvije, one dvije تَانِكَ
ove dvije / ovih dviju هَاتَيْنِ	te dvije, one dvije تَيْنِكَ
ove هَٰؤُلَاءِ / أُولَٰئِ	te, one أُولَٰئِكَ

Treba dobro obratiti pažnju gdje se kod ovih zamjenica piše kratki vokal a čita dugi, a gdje se piše dugi vokal a čita kratki.

Pokazne zamjenice za blizu imaju i skraćeni oblik koji se dobiva ako od zamjenice odbijemo ه, ali se on danas u praksi rijetko upotrebljava.

Ako je pokazna zamjenica sama subjekat, onda je imenica iza pokazne zamjenice u funkciji predikata i nema određenog člana. Naprimjer:

Ovo je pametan čovjek.

هَٰذَا رَجُلٌ عَاقِلٌ.

To je nova kuća.

ذَٰكَ بَيْتٌ جَدِيدٌ.

Međutim, pokazna zamjenica i imenica, mnogo češće, čine jednu cjelinu, bilo da su u funkciji subjekta ili objekta, kao naprimjer:

Ovaj mladić je pobožan. هَذَا الْفَتَى عَابِدٌ.

Ti učenici su odsutni. أَوْلَئِكَ الطُّلَّابُ غَائِبُونَ.

Otvori (m.r.) taj prozor. افْتَحْ ذَاكَ الشُّبَّاکَ.

Ako je predikat iza pokazne zamjenice određen, što je rjeđi slučaj, onda između pokazne zamjenice i predikata dolazi lična zamjenica. Naprimjer:

Ovo je (pravi) čovjek. هَذَا هُوَ الرَّجُلُ.

Ovo je (prava) kahva. هَذِهِ هِيَ الْقَهْوَةُ.

Da zapamtimo i pokazne zamjenice koje se odnose na mjesto i koje se više upotrebljavaju kao prilozi: *ovdje* هُنَا, *tu* هُنَاكَ, *tamo* هُنَالِكَ, *odavde* مِنْ هُنَا, *do tamo* إِلَى هُنَاكَ, *otuda* مِنْ هُنَاكَ.

الْأَمْثَلَةُ

هَذَا صَفٌّ وَتِلْكَ مَدْرَسَةٌ.
هَذَانِ الْفَتَيَانِ مُتَّقِفَانِ وَهَاتَانِ الْفَتَاتَانِ مُتَّقِفَتَانِ.
هَؤُلَاءِ طُلَّابٌ وَأَوْلَئِكَ طَالِبَاتٌ.
هَذِهِ كُتُبٌ وَتِلْكَ كُرَاسَاتٌ.
تِلْكَ الطُّيُورُ جَائِعَةٌ.

الْتَّمَرِيَّاتُ

a) Prevedite:

هَذِهِ عُرْفَتِي. هِيَ وَاسِعَةٌ. وَهَذَا بَابٌ. هُوَ كَبِيرٌ. تِلْكَ نَوَافِذُ. هِيَ صَغِيرَةٌ. هَذَا حَسَنٌ وَهَذِهِ زَوْجَتُهُ سَمِيَّةٌ. هَؤُلَاءِ أَوْلَادُهُمَا. وَهَؤُلَاءِ أَقْرِبَاءُهُمَا. أَوْلَئِكَ رِيَاضِيُّونَ.

هُمُ أَصْحَاءُ. هَؤُلَاءِ الشَّبَابُ مُتَعَلِّمُونَ - مُثَقَّفُونَ - مُتَحَضِّرُونَ - مُعَاصِرُونَ. هَلْ هَذِهِ أَسْلِحَتُكُمْ؟ هَذِهِ مَشَاكِلُ وَتِلْكَ حُلُولُ.

b) Vježbajte konverzaciju:

- هل هذه القهوة حلوة؟
- لا، هي مرّة.
- وذاك العصير؟
- هو حلو، لكنّه باردٌ جدًّا.
- هل تلك السيّاراتُ غاليّةٌ؟
- لا سعرها معتدل.
- هل هذا قلّمك؟
- لا، ذاك قلّمها و هذا قلّمي.
- هل هؤلّاء أصدقاؤك؟
- لا، هم معارفِي فقط.

الكلمات

prostran	وَاسِعٌ	moderan	مُعَاصِرٌ
prozor	نَافِذَةٌ جَدَنَافِذُ	problem	مُشْكَلَةٌ جَدَمَشَاكِلُ
	(شَبَابٌ جَدَشَبَابِيكُ)	rješenje	حَلٌّ جَدَحُلُولٌ
rođak	قَرِيبٌ جَدَأَقْرَبَاءُ	sladak	حُلُوٌّ
zdrav	صَحِيحٌ جَدَأَصْحَاءُ	gorak	مُرٌّ
omladina	شَبَابٌ	sok	عَصِيرٌ
obrazovan	مُتَعَلِّمٌ	cijena	سَعْرٌ جَدَأَسْعَارُ
kulturan	مُثَقَّفٌ	umjeren	مُعْتَدِلٌ
civiliziran	مُتَحَضِّرٌ	poznanik	مَعْرِفٌ جَدَمَعَارِفُ

- هذه بِنْتِي خَدِيجَةٌ. هِيَ فَتَاةٌ ذَكِيَّةٌ وَ مُؤَدِّبَةٌ. أَسْنَانُهَا نَظِيفَةٌ وَبَيَضَاءُ دَائِمًا. عَيْنَاهَا سَوْدَاوَانٍ. شَعْرُهَا أَشَقَرٌ وَ طَوِيلٌ.
- هُوَ أَعْمَى (كَفِيفٌ). وَجْهُهُ أَصْفَرٌ وَهُوَ مَرِيضٌ. أَنْتِ أَصْلَعٌ. الْبَحْرُ أَزْرَقٌ. السَّمَاءُ زَرْقَاءُ. تِلْكَ الشُّقْرَاءُ مُدَلَّلَةٌ.
- هَلْ أَنْتُمْ جِيَاعٌ؟
- لَا، نَحْنُ شِبَاعٌ لَكِنَّا عِطَاشٌ وَ نِعَاسٌ.
- هَلْ ذَاكَ الْقَمِيصُ الْأَخْضَرُ نَظِيفٌ؟
- لَا، هُوَ وَسَخٌ. الْقَمِيصُ الْأَبْيَضُ نَظِيفٌ وَ مَكْوِيٌّ.
- هَلْ هُوَ شُجَاعٌ؟
- نَعَمْ، هُوَ شُجَاعٌ وَ قَرِيبُهُ سَلِيمٌ مُدَلَّلٌ وَ خَوَافٌ.
- هَلْ أَنْتِ زَعْلَانٌ مِنبِي؟
- نَعَمْ، أَنَا زَعْلَانٌ مِنْكَ جِدًّا.

S obzirom na oblik i način promjene pridjeve možemo podijeliti u dvije grupe:

- pridjeve koji označavaju boje ili osobine ljudskog tijela i
- ostale pridjeve.

Većina pridjeva koji znače boje ili osobine ljudskog tijela dolaze u jednini muškog roda na oblik أَفْعَلٌ, ženski rod فَعْلَاءٌ dvojina ženskog roda فَعْلَوَانٍ i množina oba roda فِعَالٌ.

bijel	أَبْيَضٌ م. بَيَضَاءٌ ج. بَيْضٌ	slijep	أَعْمَى م. عَمِيَاءٌ ج. عُمَى
crn	أَسْوَدٌ م. سَوْدَاءٌ ج. سُودٌ	gluh	أَصَمٌ م. صَمَاءٌ ج. صُمٌ
žut	أَصْفَرٌ م. صَفَرَاءٌ ج. صُفْرٌ	nijem	أَبْكَمٌ م. بَكْمَاءٌ ج. بَكَمٌ
zelen	أَخْضَرٌ م. خَضَرَاءٌ ج. خُضْرٌ	hrom	أَعْرَجٌ م. عَرَجَاءٌ ج. عَرَجٌ
plav	أَزْرَقٌ م. زَرْقَاءٌ ج. زُرْقٌ	ćelav	أَصْلَعٌ م. صَلْعَاءٌ ج. صَلْعٌ
crven	أَحْمَرٌ م. حَمَرَاءٌ ج. حُمَرٌ	...itd.	... إلخ.
smeđ/garav	أَسْمَرٌ م. سَمَرَاءٌ ج. سُمَرٌ		
plav/riđ	أَشْقَرٌ م. شَقَرَاءٌ ج. شُقْرٌ		

kafen/kahvaji (sirova kahva)	بَنِي (بَنٌ)
narandžast (narandža)	بُرْتُقَالِيٌّ (بُرْتُقَالٌ)
ljubičast (ljubičica)	بَنْفَسَجِيٌّ (بَنْفَسَجٌ)
siv/pepeljast (pepeo)	رَمَادِيٌّ (رَمَادٌ)
siv (olovo)	رَصَاصِيٌّ (رَصَاصٌ)

Pridjevi بَيَضٌ, سُودٌ, حُمَرٌ upotrebljavaju se i kao imenice u značenju: *bijelci, crnci, crvenokožci*.

Ostali pridjevi idu na različite oblike, zajedničke sa imenicama i imaju potpunu deklinaciju (padežnu promjenu), sa izuzetkom pridjeva na oblik فَعْلَانُ, ženski rod فَعْلَى, koji često imaju zajedničku množinu oba roda na oblik فَعْلَالٌ ili فَعْلَى.

žedan	عَطْشَانٌ م. عَطَشَى ج. عَطَاشٌ
gladan	جَوْعَانٌ م. جَوْعَى ج. جِيَاعٌ
pospan	نَعْسَانٌ م. نَعْسَى ج. نَعَاسٌ
umoran	تَعَبَانٌ م. تَعَبَى ج. تَعَابٌ
ljut	زَعْلَانٌ م. زَعْلَى ج. زِعَالٌ
sit	شَبْعَانٌ م. شَبْعَى ج. شَبَاعٌ
lijen	كَسْلَانٌ م. كَسْلَى ج. كُسَالَى

U kolokvijalnom arapskom jeziku znatno češće se upotrebljava jednina ženskog roda ovih pridjeva na oblik فَعْلَانَةٌ .

U značenju pridjeva *žedan* upotrebljava se i pridjev ظَمَأَنٌ, a u značenju pridjeva *gladan* pored oblika جَوَعَانٌ upotrebljava se i oblik جَائِعٌ جون od istog korijena.

Jednina ženskog roda ostalih pridjeva tvori se dodavanjem (ة) koje označava ženski rod. Naprimjer: *darežljiv* - *darežljiva* سَخِيٌّ - سَخِيَّةٌ, *plemenit* - *plemenita* كَرِيمٌ - كَرِيمَةٌ, *hrabar* - *hrabra* شُجَاعٌ - شُجَاعَةٌ. Pridjevi ženskog roda imaju pravilnu množinu ženskog roda, dok množina muškog roda dolazi na više različitih oblika i za svaki pridjev se mora učiti posebno. Naprimjer: *plemenit* كَرِيمٌ ج. كُرَمَاءُ, *bogat* غَنِيٌّ ج. أَغْنِيَاءُ, *hrabar* شُجَاعٌ ج. شُجَعَانٌ.

التَّمْرِينُ

Odredite rod, broj, padež i funkciju (mjesto) imenica, zamjenica i pridjeva u sljedećim rečenicama:

- هذه مدينة قديمة .
- تلك الغرفة باردة .
- المؤمنون الصادقون محترمون .
- هل أنتم تعابٌ من السفر؟
- هؤلاء الطلابُ موهوبون ومجتهدون .
- أسنانُهُمْ نظيفةٌ .
- هم زملائنا من الصفِّ .

الكَلِمَاتُ الْجَدِيدَةُ

ispeglan

strašljivac

مَكْوِيٌّ

خَوَافٌ

UPITNE ČESTICE I ZAMJENICE

Upitne oblike pravimo pomoću upitnih čestica i zamjenica.

Upitne čestice su *هَلْ* i *أَيُّ* u značenju: *je li/da li?* *هَلْ* se češće upotrebljava i *lam* dobiva kesru ako iza njega slijedi hemzetu-i-vasl:

Je li auto nov? *هَلِ السَّيَّارَةُ جَدِيدَةٌ؟*

Je li ključ u vratima? *هَلِ الْمِفْتَاحُ فِي الْبَابِ؟*

Odgovor na ove upitne čestice je sa *da* *نَعَمْ*, ili *ne* *لا*.

- Je li on tvoj brat? *هَلْ هُوَ أَخُوكَ؟*

- Ne, on je moj sin. *لا، هُوَ ابْنِي.*

- Je li ona tvoja sestra? *هَلْ هِيَ أُخْتُكَ؟*

- Da, ona je moja sestra. *نَعَمْ، هِيَ أُخْتِي.*

Ako se dvoumimo između dvije osobe, mjesta, predmeta pitat ćemo i odgovoriti na sljedeći način:

Je li on iz Kaira ili Bagdada? *هَلْ هُوَ مِنَ الْقَاهِرَةِ أَوْ مِنْ بَغْدَادَ؟*

On je iz Kaira. *هُوَ مِنَ الْقَاهِرَةِ.*

Upitne zamjenice: *ko?* *مَنْ؟* i *šta, što?* *مَا؟* zadržavaju u svim padežima isti oblik. Upitne zamjenice: *koji* *أَيُّ؟* i *koja* *أَيُّ؟* mijenjaju se kroz padeže i uvijek su mudaf riječi koja iza njih slijedi.

- Ko je ovaj čovjek? *مَنْ هَذَا الرَّجُلُ؟*

- On je moj djed. *هُوَ جَدِّي.*

- Ko je ta žena? *مَنْ تِلْكَ الْمَرْأَةُ (الْإِمْرَأَةُ)؟*

- Ona je moja majka. *هِيَ أُمِّي.*

- Šta znači ova riječ? *مَا مَعْنَى هَذِهِ الْكَلِمَةِ؟*

- Ona znači... *مَعْنَاهَا...*

- Kako si?	كَيْفَ حَالُكَ؟
- Ja sam dobro, Allahu hvala.	أَنَا بِخَيْرٍ، الْحَمْدُ لِلَّهِ.
- Kako si ti?	كَيْفَ حَالُكَ أَنْتَ؟
- I ja sam dobro, Allahu hvala.	وَأَنَا بِخَيْرٍ الْحَمْدُ لِلَّهِ.
- Kako ti je brat?	كَيْفَ حَالُ أَخِيكَ؟
- On je sada dobro, Allahu hvala.	هُوَ الْآنَ بِخَيْرٍ، الْحَمْدُ لِلَّهِ.
- Kako ti je porodica?	كَيْفَ حَالُ عَائِلَتِكَ؟
- Roditelji su mi malo bolesni.	أَبَوَايَ مَرِيضَانِ قَلِيلًا.
- Gdje ti je drug Abdullah?	أَيْنَ زَمِيلُكَ عَبْدُ اللَّهِ؟
- Moj drug Abdullah (on) je u džamiji.	زَمِيلِي عَبْدُ اللَّهِ (هُوَ) فِي الْمَسْجِدِ.
- Gdje ti je drugarica Esma?	أَيْنَ زَمِيلَتُكَ أَسْمَاءُ؟
- Moja drugarica Esma (ona) je u školi.	زَمِيلَتِي أَسْمَاءُ (هِيَ) فِي الْمَدْرَسَةِ.
- Odakle si (ti)?	مِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟
- Ja sam iz Kaira.	أَنَا مِنَ الْقَاهِرَةِ.
- A (odakle si) ti?	وَمِنْ أَيْنَ أَنْتَ؟
- Ja sam iz Sarajeva.	أَنَا مِنْ سَرَاييفُو.
- Pošto je ovaj sat?	بِكَمْ هَذِهِ السَّاعَةُ؟
- Taj sat je veoma skup.	تِلْكَ السَّاعَةُ غَالِيَةٌ جَدًّا.

Navešćemo još nekoliko upitnih zamjenica koje ćemo moći upotrebljavati i davati odgovore na njih kada, ako Bog da, savladamo glagole i brojeve koje ćemo učiti u sljedećim lekcijama.

- Kada ćemo učiti?	مَتَى سَنَدْرُسُ؟
- Od kada učiš?	مِنْذُ مَتَى تَدْرُسُ؟
- Zašto ne učiš?	لِمَاذَا لَا تَدْرُسُ؟

- Koji razlog? أَيُّ سَبَبٍ؟
- O kojem učeniku? عَنْ أَيِّ طَالِبٍ؟
- Od / iz kojeg razreda? مِنْ أَيِّ صَفٍّ؟
- Sa kojim čovjekom? مَعَ أَيِّ رَجُلٍ؟
- U koje vrijeme? فِي أَيِّ وَقْتٍ؟
- Kod kojeg doktora? عِنْدَ أَيِّ طَبِيبٍ؟
- Koja soba? أَيُّهُ عُرْفَةٌ؟
- O kojoj učenici? عَنْ أَيِّهِ طَالِبَةٍ؟
- Od koje stranice? مِنْ أَيِّهِ صَفْحَةٍ؟
- Sa kojom ženom? مَعَ أَيِّهِ امْرَأَةٍ؟
- U kojem časopisu? فِي أَيِّهِ مَجَلَّةٍ؟
- Kod koje doktorice? عِنْدَ أَيِّهِ طَبِيبَةٍ؟
- S kim? مَعَ مَنْ؟
- Kod koga? عِنْدَ مَنْ؟
- Od koga? مِمَّنْ؟

Način izgovora (intonacija) je, ponekad, sam dovoljan da izjavna rečenica postane upitnom, ali je ovaj način postavljanja pitanja rjeđi.

On je u svojoj kancelariji. هُوَ فِي مَكْتَبِهِ .

On je u svojoj kancelariji? هُوَ فِي مَكْتَبِهِ ؟

Ne, on je (iz)van zgrade. لَا، هُوَ خَارِجَ الْبِنَايَةِ .

Ona je u kući. هِيَ فِي الْبَيْتِ .

Ona je u kući? هِيَ فِي الْبَيْتِ ؟

Da, ona je u kući sa svojom djecom. نَعَمْ، هِيَ فِي الْبَيْتِ مَعَ أَوْلَادِهَا .

Upitnu česticu *koliko* كم učiti ćemo uz brojeve, kada mogemo odgovarati na pitanja koja počinju ovom česticom.

- هَلْ أَنْتَ عَلَيَّ؟
 - لا، أَنَا ابْنُهُ.
 - بِكُمْ هَذَا الْجَوْرَبُ؟
 - هُوَ رَخِيسٌ جِدًّا.
 - أَيْنَ دَوْرَةُ الْمِيَاهِ؟
 - هُنَاكَ، فِي هَذَا الْاِتِّجَاهِ.
 - مِنْ أَيْنَ زَمِيلُكَ حَسَنٌ؟
 - هُوَ مِنْ بَغْدَادَ.
 - مَنْ أَوْلَئِكَ الرُّجَالُ؟
 - هُمْ ضَيُوفُنَا مِنَ الْجَزَائِرِ.
 - أَيْنَ سَيَّارَتُكَ الْقَدِيمَةُ؟
 - هِيَ (سَيَّارَتِي الْقَدِيمَةُ) عِنْدَ مُصَلِّحٍ.

الْكَلِمَاتُ الْجَدِيدَةُ

جَوْرَبٌ جَدَّوَارِبُ čarape
 دَوْرَةُ الْمِيَاهِ جَدُّورُ الْمِيَاهِ WC
 هُنَاكَ тамо
 اِتِّجَاهُ pravac

ضَيْفٌ جَدَّيُوفُ gost
 الْجَزَائِرُ Alžir
 عِنْدَ kod
 مُصَلِّحٌ جَدُون majstor

Test

a) Ispravite greške:

- لماذا أنتم غائبات؟
- أولئك الجمَلُ طويلات وصعبة .
- لماذا أنت متأخر اليوم؟
- هل أنت راضٌ بذلك؟
- هل هم متأكدٌ في ذلك؟

- أنتن طلابٌ جيدون .
- هؤلاء الأسئلة سهل .
- مريم وخديجةٌ صديقات مخلصات .
- بكم تلك جورب؟
- هل أنتما جائعون؟
- أين دراجتك جديد؟
- وجهُها بيضاء وشعرها سوداء .

b) Prevedite na arapski jezik

Šta znači ta riječ?

Njene oči su plave.

Zašto ste vi ljuti na nas?

Jeli ta voda mnogo hladna?

Jesu li njihove kuće blizu škole?

- هَلْ لَكَ أَوْلَادٌ؟
- نَعَمْ، لِي بِنْتَانِ وَابْنٌ، الْحَمْدُ لِلَّهِ.
- هَلْ لِهَذَا الطَّالِبِ وَقْتُ فَرَاغٍ؟
- لَا، مَا لَهُ وَقْتُ فَرَاغٍ. هُوَ مَشْغُولٌ دَائِمًا.
- هَلْ لِيُوسُفَ سُؤَالٌ لِهَذَا الضَّيِّفِ؟
- نَعَمْ، لَهُ سُؤَالٌ هَامٌّ.
- هَلْ لِلضَّيِّفِ جَوَابٌ عَلَى سُؤَالِهِ؟
- مَعَ الْأَسَفِ، مَا لَهُ جَوَابٌ مُرْضٍ.
- هَلْ لَتِلْكَ الْفَتَاةِ نَظَارَةٌ؟
- نَعَمْ، لَهَا نَظَارَةٌ جَمِيلَةٌ حَقًّا.
- هَلْ عِنْدَكَ مِفْتَاحٌ مِنْ هَذَا الْبَابِ؟
- الْمِفْتَاحُ عِنْدَ كَرِيمٍ.
- لِمَنْ تِلْكَ السَّاعَةُ؟
- تِلْكَ سَاعَةُ أَخِي.
- هَلْ لَكُمْ مَشَاكِلُ كَبِيرَةٌ فِي فَهْمِ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ؟
- لَا، مَا لَنَا مَشَاكِلُ كَبِيرَةٌ فِي فَهْمِ قَوَاعِدِ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ. لَنَا مَشَاكِلُ قَلِيلَةٌ فِي حِفْظِ الْكَلِمَاتِ الْجَدِيدَةِ وَعَدَدُهَا كَبِيرٌ جَدًّا.

U arapskom jeziku nema glagola koji bi odgovarao glagolu imati u našem jeziku. Značenje tog glagola izražava se sa prijedlozima لَ، مَعَ، عِنْدَ i imenicom ili spojenom ličnom zamjenicom. Prijedlog لَ imaće kesru ako iza njega slijedi imenica, pokazna zamjenica i spojena lična zamjenica za prvo lice jednine, a imaće fethu ako iza njega dođu ostale spojene lične zamjenice.

Ono što se ima dolazi u nominativu bez određenog člana.

Alija ima sina.

لَعَلِّي ابْنٌ.

Alijin sin ima bicikl.

لَا بِنَ عَلَيَّ دَرَّاجَةٌ.

Ovaj čovjek ima problema.

لِهَذَا الرَّجُلِ مَشَاكِلٌ.

Ona ima odgojene kćeri.

لَهَا بَنَاتٌ مُؤَدَّبَاتٌ.

Imaš li viška olovku?

هَلْ لَكَ قَلَمٌ زَائِدٌ؟

Imaš li para?

هَلْ مَعَكَ فُلُوسٌ؟

Ja imam mnogo prijatelja.

لِي أَصْدِقَاءُ كَثِيرُونَ.

Fatima ima malog brata.

لِفَاطِمَةَ أَخٌ صَغِيرٌ.

Ima li taj čovjek djece?

هَلْ لِدَاكَ الرَّجُلُ أَوْلَادٌ؟

U arapskom jeziku postoji glagol posjedovati يَمْلِكُ مُلْكٌ iza koga ono što se posjeduje dolazi u akuzativu kao objekat.

Ja posjedujem novu kuću.

أَنَا أَمْلِكُ بَيْتًا جَدِيدًا.

الْكَلِمَاتُ الْجَدِيدَةُ

slobodno vrijeme وَقْتُ فَرَاغٍ

stvarno حَقًّا

zauzet مَشْغُولٌ

razumijevanje فَهْمٌ

uvijek دَائِمًا

pravilo قَاعِدَةٌ جَوْعَادٌ

gost ضَيْفٌ جَضِيْفٌ

pamćenje, učenje napamet حَفْظٌ

zadovoljavajući مُرْضٍ

broj عَدَدٌ

To je jedan slučaj kada riječ u rečenici dolazi u genitivu. U ovoj lekciji ćemo, ako Bog da, naučiti da je drugi slučaj genitiva kada riječ dođe kao drugi član genitivne veze.

الإضافةُ

بَابُ هَذِهِ الْغُرْفَةِ مَفْتُوحٌ

حَقِيبَةُ هَذَا الطَّالِبِ جَدِيدَةٌ.
 طُلَّابُ هَذِهِ الْمَدْرَسَةِ مُؤَدَّبُونَ.
 حَقِيبَةُ الطَّالِبِ الْجَدِيدِ جَمِيلَةٌ.
 بَابُ الْعُرْفَةِ الْكَبِيرَةِ مَفْتُوحٌ.
 بَيْتُ أَخِيهِ الْقَدِيمِ صَغِيرٌ.

Obratite pažnju na sintagmu **dvije imenice** ili **imenice i lične zamjenice!**

Posebnu pažnju obratite gdje dolazi **pokazna zamjenica** i **atribut** prvog člana genitivne veze!

Genitivna veza je sintagma dvije imenice, ili imenice i spojene lične zamjenice i njom se izražava pripadnost ili posjedovanje. Genitivna veza se zove (Status constructus) **الإِضَافَةُ**. Prvi član genitivne veze zove se (regens) **المُضَافُ**, a drugi (rectum) **إِلَيْهِ**.

Prvi član genitivne veze je nosilac padežnog nastavka; može biti u bilo kom padežu i ne može imati određeni član niti tenvin, ali se smatra određenim.

Drugi član genitivne veze je uvijek u genitivu i uglavnom je određen.

Alijina sestra	أُخْتُ عَلِيٍّ
imam džamije	إِمَامُ الْمَسْجِدِ
učenici škole	طُلَّابُ الْمَدْرَسَةِ
Aišine kćeri	بَنَاتُ عَائِشَةَ
Salihove knjige	كُتُبُ صَالِحٍ
njen sat	سَاعَتُهَا

- Između mudafa i mudafa ilejhi može stajati samo pokazna zamjenica mudafa ilejhi.

Stanovnici ovog sela

سُكَّانُ هَذِهِ الْقَرْيَةِ

Kćeri te žene

بَنَاتُ تِلْكَ الْمَرْأَةِ

- Ako mudaf ima svoju pokaznu zamjenicu ona dolazi iza genitivne veze.

Ovaj Hasanov prijatelj je...

صَدِيقُ حَسَنِ هَذَا ...

Ovaj Muhammedov bicikl je...

دَرَّاجَةُ مُحَمَّدٍ هَذِهِ ...

Ako bi pokazna zamjenica mudafa došla prije genitivne veze, onda bi pokazna zamjenica bila subjekat a genitivna veza predikat.

Ovo je Hasanov prijatelj.

هَذَا صَدِيقُ حَسَنِ .

Ovo je Muhammedov bicikl.

هَذِهِ دَرَّاجَةُ مُحَمَّدٍ .

- Ako je mudaf u dvojini ili pravilnoj množini muškog roda gubi nun.

Nominativ:

oči ove djevojke

عَيْنَا هَذِهِ الْفَتَاةِ

predstavnici učenika

مُمَثِّلُو الطُّلَّابِ

Genitiv:

u očima ove djevojke

فِي عَيْنَيْ هَذِهِ الْفَتَاةِ

sa predstavnicima učenika

مَعَ مُمَثِّلِي الطُّلَّابِ

- Imenice koje idu po nepotpunoj deklinaciji kada dobiju određeni član ili dođu kao prvi član genitivne veze mijenjati će se kao i imenice potpune deklinacije:

U sarajevskim džamijama

فِي مَسَاجِدِ سَرَايِفُو

- U jednoj sintagmi mogu biti dvije genitivne veze i u tom slučaju je nosilac padežnog nastavka prvi mudaf, a njegov mudaf ilejhi je mudaf sljedećem mudafu ilejhi te stoga ne smije imati određeni član.

Zamjena ulaznih vrata je skupa.

تَبْدِيلُ بَابِ الْمَدْخَلِ غَالٍ .

Kuća njegovog djeda je stara.

بَيْتُ جَدِّهِ قَدِيمٌ .

- Mudaf ilejhi često ima svoj atribut.

Ulice velikih gradova su široke.

شَوَارِعُ الْمَدُنِ الْكَبِيرَةِ وَاسِعَةٌ .

Namještaj ove nove kuće je moderan.

أَثَاثُ هَذَا الْبَيْتِ الْجَدِيدِ حَدِيثٌ .

- Treba posebno obratiti pažnju na deklinaciju imenica: *otac* أَبٌ i *brat* أَخٌ kada dođu na mjestu mudafa.

Nominativ:

Salihov otac

أَبُو صَالِحٍ

Hasanov brat

أَخُو حَسَنٍ

Genitiv:

kod Salihova oca

عِنْدَ أَبِي صَالِحٍ

kod Hasanova brata

عِنْدَ أَخِي حَسَنٍ

Akuzativ:

Vidio sam Salihova oca.

رَأَيْتُ أَبَا صَالِحٍ.

Vidio sam Hasanova brata.

رَأَيْتُ أَخَا حَسَنٍ.

Ove imenice imaju iste padežne nastavke kada su mudaf imenici ili spojenoj ličnoj zamjenici.

أَبُوهَا ، عِنْدَ أَبِيهَا ، رَأَيْتُ أَبَاهَا . أَخُوكَ ، عِنْدَ أَخِيكَ ، رَأَيْتُ أَخَاكَ .

Imenica *دُو* kao mudaf ima sljedeće oblike:

MUŠKI ROD			
	NOMINATIV	GENITIV	AKUZATIV
j.	دُو	ذِي	ذَا
d.	دَوَا	دَوِي	
m.	دَوُو	ذَوِي - أُوْلِي	

ŽENSKI ROD			
	NOMINATIV	GENITIV	AKUZATIV
j.	ذَاتُ	ذَات	ذَاتَ
d.	دَوَاتَا	دَوَاتِي	
m.	دَوَاتُ - أُوْلَاتُ	دَوَاتٍ - أُوْلَاتٍ	

Ova imenica, kao mudaf, upotrijebljena je u Kur'an-i kerimu u 166 ajeta u različitim padežima, rodu i broju, u značenju vlasnik, posjednik, onaj ko predstavlja oličenje i bit nečega ili kao pridjev, ali se u savremenom arapskom jeziku manje upotrebljava.

Imenice *usta* فَمٌ i *punac/svekar* حَمٌ mijenjaju se u savremenom arapskom jeziku po padežima kao i ostale imenice, iako mogu imati iste padežne nastavke kao i imenice *otac* i *brat*.

التَّمْرِينَاتُ

a) Čitajte i prevodite.

أَخَوَاتُ عَلِيٍّ طَالِبَاتٌ مُمْتَازَاتٌ. شَوَارِعُ هَذَا الْحَيِّ الْقَدِيمِ ضَيِّقَةٌ. هَذَا مِفْتَاحُ تِلْكَ الْغُرْفَةِ. عَادَاتُ الْمُسْلِمِينَ جَمِيلَةٌ. هُنَّ بَنَاتُ حَامِدٍ وَأَسْمَاءَ. سَيَّارَةٌ عَلَيَّ هَذِهِ أُنِيقَةٌ وَسَرِيعَةٌ. عُرْفُ الطَّالِبَاتِ الْجَدِيدَاتِ نَظِيفَةٌ وَمُرْتَبَةٌ. عَيْنَاهَا السُّودَاوَانِ جَمِيلَتَانِ. عَوَاصِمُ الدُّوَلِ الْإِسْلَامِيَّةِ مَشْهُورَةٌ بِمَسَاجِدِهَا.

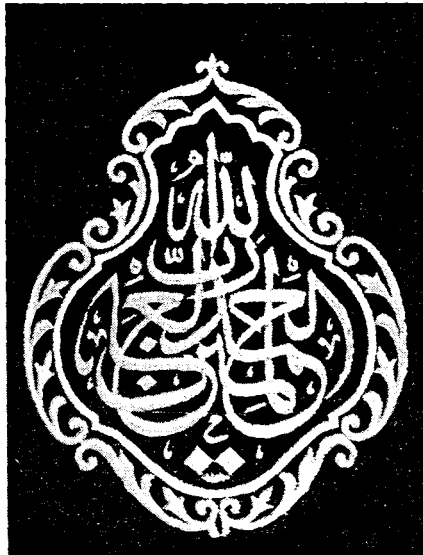
b) Međusobno postavljajte pitanja i odgovarajte:

- أَيْنَ طُلَّابُ الصَّفِّ الْأَوَّلِ الْآنَ؟
- هُمْ فِي الصَّفِّ.
- أَيْنَ طَالِبَاتُ الصَّفِّ الثَّانِي؟
- هُنَّ فِي غُرْفَةِ الْاسْتِرَاحَةِ.
- أَيْنَ دَرَّاجَةُ أَخِيكَ؟
- دَرَّاجَةُ أَخِي عَاطِلَةٌ. إِطَارُهَا مَخْرُوقٌ.
- هَلْ هُمْ أَصْدَقَاءُكَ؟
- لَا، هُمْ أَصْدَقَاءُ ابْنِ عَمِّي صَالِحٍ.
- هَلْ جُمْلُ هَذَا التَّمْرِينِ سَهْلَةٌ؟

- نعم، هي سَهْلَةٌ.
 - أَيْنَ إِخْوَةُ مُحَمَّدٍ؟
 - هُمْ طُلَّابُ الْمَدَارِسِ الثَّانَوِيَّةِ وَالْكُلِّيَّاتِ.

الْكَلِمَاتُ الْجَدِيدَةُ

kvart	حَيَّ جَدَّ أَحْيَاءُ	odmor	اسْتِرَاحَةٌ
tijesan	ضَيْقٌ	okvir, auto guma	إِطَارٌ
običaj	عَادَةٌ جَدَات	probijen	مَخْرُوقٌ
elegantan	أَنْيَقٌ	amidža	عَمَّ جَدَّ أَعْمَامٌ
uredan	مُرْتَبٌ	srednja škola	الْمَدْرَسَةُ الثَّانَوِيَّةُ
poznat po ...	مَشْهُورٌ بِـ ...	fakultet	كُلِّيَّةُ جَدَات
drugi	الثَّانِي		

Detalj sa pokrivača Kabe

Pridjevi kojima se izražava pripadnost, tvore se tako da se imenici u jednini doda nastavak **يُّ** ispred koga dolazi kesra. Naprimjer:

svijet	عَالَمٌ	svjetski	عَالَمِيٌّ
dan	يَوْمٌ	(svako)dnevni	يَوْمِيٌّ
mjesec	شَهْرٌ	mjesečni	شَهْرِيٌّ
nauka	عِلْمٌ	naučni	عِلْمِيٌّ
vlada	حُكُومَةٌ	vladin	حُكُومِيٌّ

Ako se imenica u jednini završava na **ةٌ**, ili elif, prije dodavanja nastavka pridjeva pripadnosti **ةٌ (يُّ)** i elif otpadaju. Naprimjer:

škola	مَدْرَسَةٌ	školski	مَدْرَسِيٌّ
uprava (administracija)	إِدَارَةٌ	upravni (administrativni)	إِدَارِيٌّ
Libija	لِيْبِيَا	libijski	لِيْبِيِيٌّ
Turska	تُرْكِيَا	turski	تُرْكِيِيٌّ
Amerika	أَمْرِيكَا	američki	أَمْرِيكِيٌّ

Jednina ženskog roda pridjeva pripadnosti tvori se dodavanjem **ةٌ**, *svjetska trgovina* - التَّجَارَةُ الْعَالَمِيَّةُ .

Pridjev pripadnosti ima dvojину, pravilnu množinu muškog roda i pravilnu množinu ženskog roda, naprimjer:

<i>alžirski sportisti</i>	الرِّيَاضِيُّونَ الْجَزَائِرِيُّونَ (رِيَاضِيُو الْجَزَائِرِ)
<i>egipatske bolničarke</i>	الْمُرَضَّاتُ الْمِصْرِيَّاتُ (مُرَضَّاتُ مِصْرَ)

Treba posebno zapamtiti oblike pridjeva pripadnosti sljedećih imeni-

ca:

otac	أَبٌ	očinski	أَبَوِيٌّ
brat	أَخٌ	bratski	أَخَوِيٌّ
krv	دَمٌ	krvni	دَمَوِيٌّ
ruka	يَدٌ	ručni	يَدَوِيٌّ
jezik	لُغَةٌ	jezički	لُغَوِيٌّ
godina	سَنَةٌ	godišnji	سَنَوِيٌّ
usna	شَفَةٌ	usmeni (usneni)	شَفَوِيٌّ
život	حَيَاةٌ	životni	حَيَوِيٌّ
nebo	سَمَاءٌ	nebeski	سَمَاوِيٌّ
selo	قَرْيَةٌ	seoski	قَرَوِيٌّ
pluća	رُئَةٌ	plućni	رُئَوِيٌّ
lopta	كُرَةٌ	loptast (okrugao)	كُرَوِيٌّ
odgoj	تَرْبِيَةٌ	odgojni	تَرْبَوِيٌّ
ovaj svijet (dunjaluk)	دُنْيَا	ovosvjetski	دُنْيَوِيٌّ
vjerovanje	عَقِيدَةٌ	ideološki	عَقَدِيٌّ
novina	صَحِيفَةٌ	novinar(ski)	صَحْفِيٌّ
pleme	قَبِيلَةٌ	plemenski	قَبَلِيٌّ

Pridjev pripadnosti pravi se od imenica u jednini, mada se u praksi sve više čuje upotreba pridjeva pripadnosti i od imenica u množini, što je odobrila i Akademija za arapski jezik u Kairu (najveći autoritet za arapski jezik u svijetu). Naprimjer: *studentski pokret* الْحَرَكَةُ الطُّلَّابِيَّةُ, *ženska odjeća* الْمَلَائِسُ النِّسَائِيَّةُ.

Pridjev pripadnosti sa imenicom ispred sebe često tvori određeni pridjevski vid koji ima isto značenje kao i genitivna veza, na primjer: *historija is-*

lama التَّارِخُ الْإِسْلَامِيّ *islamska historija*, *problemi studenata* الْمَشَاكِلُ الطُّلَابِيَّةُ *studentski problemi*, مَشَاكِلُ الطُّلَّابِ.

Ponekad pridjev pripadnosti ima značenje i imenice, naprimjer:

politika	سِيَاسَةٌ	politički i političar	سِيَاسِيٌّ
ekonomija	اِقْتِصَادٌ	ekonomski i ekonom	اِقْتِصَادِيٌّ
novinarstvo	صَحَافَةٌ	novinarski i novinar	صَحَافِيٌّ
sport	رِيَاضَةٌ	sportski i sportista	رِيَاضِيٌّ

Dodavanje ة na pridjev pripadnosti dobivaju se imenice, obično apstraktnog značenja. Naprimjer:

rad (posao)	عَمَلٌ	radni/praktični	عَمَلِيٌّ	operacija	عَمَلِيَّةٌ
narod	شَعْبٌ	narodni	شَعْبِيٌّ	popularnost	شَعْبِيَّةٌ
materija	مَادَّةٌ	materijalni	مَادِّيٌّ	materijalizam	مَادِيَّةٌ
učestvovanje	اِشْتِرَاكٌ	socijalistički	اِشْتِرَاكِيٌّ	socijalizam	اِشْتِرَاكِيَّةٌ

Obratite pažnju kako se kaže:

Arap	عَرَبٌ	arapski i Arap	عَرَبِيٌّ
Egipat	مِصْرٌ	egipatski i Egipćanin	مِصْرِيٌّ
Mekka	مَكَّةٌ	mekkanski i Mekkelija	مَكِّيٌّ
Bosna	بُوسْنَه	bosanski i Bosanac	بُوسْنَوِيٌّ
vjera	دِينٌ	vjerski	دِينِيٌّ
islam	إِسْلَامٌ	islamski	إِسْلَامِيٌّ
kršćan-	نَصْرَانِيَّةٌ (مَسِيحِيَّةٌ)	kršćanski, (مَسِيحِيٌّ)	نَصْرَانِيٌّ (مَسِيحِيٌّ)
stvo		kršćanin	
židovstvo	يَهُودِيَّةٌ	židovski, židov	يَهُودِيٌّ
krst	صَلِيبٌ	krstaški, krstaš	صَلِيبِيٌّ
duša	رُوحٌ (نَفْسٌ)	duševni	رُوحِيٌّ (نَفْسِيٌّ)

tijelo جَسَدٌ - جِسْمٌ
 moral (etika) خُلُقٌ (أَخْلَاقٌ)
 stvarnost حَقِيقَةٌ
 značenje مَعْنَى

ja أَنَا
 ličnost (osoba) شَخْصٌ
 zrak هَوَاءٌ

u potpunosti كُلِّيًا
 djelimično جَزْئِيًا
 kolektivno جَمَاعِيًا
 dnevno يَوْمِيًا
 sedmično أُسْبُوعِيًا
 mjesečno شَهْرِيًا
 godišnje سَنَوِيًا

iznad فَوْقَ
 ispod تَحْتَ
 ispred أَمَامَ
 iza, pozadi خَلْفَ
 horizont أَفْقٌ
 stup عَمُودٌ

tjelesni جَسَدِيٌّ - جِسْمِيٌّ
 moralni (etički) خُلُقِيٌّ (أَخْلَاقِيٌّ)
 stvarni حَقِيقِيٌّ
 moralni مَعْنَوِيٌّ

sebičan أَنَانِيٌّ
 lični شَخْصِيٌّ
 antena هَوَائِيٌّ

lični خَاصٌّ (خُصُوصِيٌّ)
 (privatni)
 opći (javni) عَامٌّ (عُمُومِيٌّ)

gornji فَوْقَانِيٌّ (فَوْقِيٌّ)
 donji تَحْتَانِيٌّ (تَحْتِيٌّ)
 prednji أَمَامِيٌّ
 zadnji خَلْفِيٌّ
 horizontalan أَفْقِيٌّ
 okomit عَمُودِيٌّ

a) Vježbajte kratke dijaloge:

- مَا رَأَيْكَ عَنْ عِلَاقَاتِهِمْ وَ صَدَاقَتِهِمْ؟
- عِلَاقَاتُهُمْ أَحْوِيَّةٌ وَ الصَّدَاقَةُ قَوِيَّةٌ.
- هَلْ لَهُمَا مَشَاكِلُ مَادِيَّةٌ؟
- رُبَّمَا لَهُمَا مَشَاكِلُ عَاطِفِيَّةٌ!
- مَا الْفَرْقُ بَيْنَ الْعَادَاتِ الشَّرْقِيَّةِ وَ الْعَادَاتِ الْغَرْبِيَّةِ؟
- الْفَرْقُ كَبِيرٌ.
- هَلْ هَذِهِ السَّيَّارَاتُ خَاصَّةٌ أَمْ حُكُومِيَّةٌ؟
- هَذِهِ الْمَآخِرَةُ خَاصَّةٌ وَ تِلْكَ الْخَرَابَةُ (الْخَرَابَانَةُ) حُكُومِيَّةٌ.
- هَلْ هَذَا الْعَصِيرُ طَبِيعِيٌّ؟
- لَا، هُوَ اصْطِنَاعِيٌّ.

b) Čitajte i prevodite:

عَائِلَتِي كَبِيرَةٌ. جَدِّي سِيَاسِيٌّ مَشْهُورٌ. هُوَ شَخْصِيَّةٌ بَارِزَةٌ وَ لَهُ شَعْبِيَّةٌ وَاسِعَةٌ. جَدَّتِي كَبِيرَةٌ السِّنِّ وَ حَالَتُهَا الصَّحِيَّةُ سَيِّئَةٌ. أَبِي مُوَظَّفٌ حُكُومِيٌّ وَ رَاتِبُهُ الشَّهْرِيُّ جَيِّدٌ. أُمِّي رِيَّةُ الْبَيْتِ وَ لَهَا وَاجِبَاتٌ مَنْزِلِيَّةٌ كَثِيرَةٌ. أَخِي صَحْفِيٌّ رِيَاضِيٌّ. أُخْتِي وَأَنَا طَالِبَانِ فِي الْمَدْرَسَةِ الثَّانَوِيَّةِ: هِيَ فِي الْقِسْمِ الْأَدَبِيِّ وَ أَنَا فِي الْقِسْمِ الْعِلْمِيِّ. لَنَا وَاجِبَاتٌ مَدْرَسِيَّةٌ كَثِيرَةٌ. هِيَ أَنَانِيَّةٌ قَلِيلًا، لَكِنَّا أَصْدِقَاءُ حَقِيقِيُّونَ. أَبَوَاي مُتَفَهِّمَانِ لِحَاجَاتِ وَ مَشَاكِلِ الشَّبَابِ. تَأْيِيدُهُمَا الْمَادِيَّ وَ الْمَعْنَوِيَّ لَنَا هَامٌّ جِدًّا.

c) Obratite pažnju kako se kaže:

- لَا تَكُنْ أَنَانِيًّا.
- أَجِبْ عَنْ هَذِهِ الْأَسْئَلَةِ شَفَوِيًّا وَ عَنْ تِلْكَ تَحْرِيرِيًّا (كِتَابَةً).

– هَذَا بَابُ رَئِيسٍ (رَئِيسِي) – فَرَعِي – أَمَامِي – خَلْفِي.
 – هَذِهِ مَجَلَّةٌ أُسْبُوعِيَّةٌ – نِصْفُ شَهْرِيَّةٍ – شَهْرِيَّةٌ – فَصْلِيَّةٌ – سَنَوِيَّةٌ – إِسْلَامِيَّةٌ
 – اجْتِمَاعِيَّةٌ – سِيَاسِيَّةٌ – اقْتِصَادِيَّةٌ – رِیَاضِيَّةٌ.
 – كَانَتْ هَؤُلَاءِ الْبُوسُنَوِيَّاتُ خِلَالَ الشَّهْرِ الْمَاضِي فِي زِيَارَةٍ وَدِيَّةٍ لِأَخَوَاتِهِنَّ الْمَصْرِیَّاتِ.

– هَذَا مَحَلُّ عَصْرِيٍّ. هُوَ مَحَلٌّ خَاصٌّ. فِيهِ قِسْمٌ (جَنَاحٌ) لِمَلَابِسِ الْأَوْلَادِ
 وَقِسْمٌ (جَنَاحٌ) لِلْمَلَابِسِ النِّسَائِيَّةِ وَقِسْمٌ (جَنَاحٌ) لِمَلَابِسِ الرِّجَالِ. أَسْعَارُهُ عَالَمِيَّةٌ
 وَفِيهِ الْآنَ تَنْزِيلَاتٌ مُوسِمِيَّةٌ.

d) Opišite nam svoju porodicu nastojeći da što više upotrebljavate pridjeve pripadnosti

الْكَلِمَاتُ

službenik	مُوظَّفٌ جَوْنٌ	odnos, veza	عَلَاقَةٌ جَاتٌ
plaća	رَاتِبٌ جَرَوَاتِبٌ	prijateljstvo	صَدَاقَةٌ
kućni	مَنْزِلِيٌّ	emocionalan	عَاطِفِيٌّ
odjel, smjer	قِسْمٌ جِأَقْسَامٌ	razlika	فَرْقٌ جِفُرُوقٌ
društveni smjer	القِسْمُ الْأَدَبِيُّ	istok	شَرْقٌ
prirodno-	القِسْمُ الْعِلْمِيُّ	zapad	غَرْبٌ
-matematički smjer		luksuzan	فَاحِشٌ
snizjenja	تَنْزِيلَاتٌ	star, razvaljen	خَرَابٌ
sezona	مَوْسِمٌ	prirodan	طَبِيعِيٌّ
pismo	تَحْرِيرِيًّا (كِتَابَةً)	vještački	اصْطِنَاعِيٌّ
prijateljska posjeta	زِيَارَةٌ وَدِيَّةٌ	istaknut	بَارِزٌ

c) Konverzacije u kafani

(Ove kratke konverzacije možemo svakodnevno čuti u kafani. Posebno obratite pažnju na upotrebu prijedloga *في* u značnije *ima* i *ima li?*, te na oblike *daj mi* i *odmah/molim.*)

- عِنْدَكَ عَصِيرٌ؟

* نَعَمْ، عِنْدِي عَصِيرٌ وَفَهْوَةٌ وَشَايٌ.

- أَيْ عَصِيرٍ عِنْدَكَ؟

* عِنْدِي عَصِيرٌ بَرْتَقَالٍ - لَيْمُونٍ - مَانْغُو - عَنَبٍ - فُرُولَةٌ ...

- (أَعْطِنِي - أَدِينِي) عَصِيرَ مَانْغُو، رَجَاءً / لُطْفًا.

* حَاضِرٌ.

...

- فِي فَهْوَةٍ؟

* نَعَمْ، فِي فَهْوَةٍ، فِي شَايٍ، فِي عَصِيرٍ، فِي آيسٍ كَرِيمٍ. فِي كُلِّ حَاجَةٍ.

- فِي فَهْوَةٍ تُرْكِيَّةٍ؟

* نَعَمْ، فِي فَهْوَةٍ تُرْكِيَّةٍ.

- (أَعْطِنِي - أَدِينِي) فَهْوَةً تُرْكِيَّةً جَيِّدَةً، رَجَاءً / لُطْفًا.

* حَاضِرٌ.

- شُكْرًا.

...

- (أَعْطِنِي - أَدِينِي) الْحِسَابَ، مِنْ فَضْلِكَ.

* حَاضِرٌ.

- شُكْرًا.

Test

a) Odgovorite na sljedeća pitanja:

- هل لك إخوة أو أخوات؟
- هل لزميلك سيارة خاصة؟
- هل معك مفتاح من تلك الغرفة؟
- هل له راتب؟
- هل لفاطمة زملاء في صفك؟

b) Ispravite greške:

- لعلبي فاخر سيارة.
- راتبها كبيرة جد.
- لتلك الفتاة جميل نظارة.
- هم في البيت عند أبو محمد.
- هل جمل هذه التمرين صعبة؟

c) Prevedite na arapski jezik:

Mi smo dobri sportisti.

Ona je poznat novinar.

Plaće radnika / radničke plaće su male.

Imaš li mnogo (svako)dnevni obaveza u školi i kod kuće?

Ja sam učenik prvog razreda Gazi Husrevbegove medrese.

أنا غنيٌّ – أنا لَسْتُ غَنِيًّا (بِغْنِيٍّ) .
نحن تعابٌ – نحن لَسْنَا تعابا (بتعابٍ) .
بيتهم جديدٌ – بيتهم لَيْسَ جَدِيدًا (بجديد) .
أنت فتاةٌ مؤدبةٌ – أنت لَسْتُ فتاةً مؤدبةً (بفتاةٍ مؤدبةٍ) .
هذه الأيامُ باردةٌ – هذه الأيامُ لَيْسَتْ باردةً (بباردةٍ) .
ذاك الرجل مريضٌ – ذاك الرجل لَيْسَ مريضًا (بمريض) .
ذاك الجوابُ صحيحٌ – ذاك الجوابُ لَيْسَ صحيحًا (بصحيح) .
محلُّ عَمَلِهِ بَعِيدٌ عن هنا – محلُّ عَمَلِهِ لَيْسَ بَعِيدًا (ببعيد) عن هنا .
هؤلاء الفتياتُ نظيفاتٌ – هؤلاء الفتياتُ لَسْنَ نظيفاتٍ (بنظيفات)

Kada želimo izraziti negaciju iznesenih tvrdnji učinićemo to pomoću glagola لَيْسَ. Glagol لَيْسَ ima jedino oblik perfekta i glasi:

ti nisi (m. r.)	أَنْتَ	لَسْتَ	on nije	هُوَ	لَيْسَ
vas dvojica niste	أَنْتُمَا	لَسْتُمَا	njih dvojica nisu	هُمَا	لَيْسَا
vi niste (m. r.)	أَنْتُمْ	لَسْتُمْ	oni nisu	هُمْ	لَيْسُوا
ti nisi (ž. r.)	أَنْتِ	لَسْتِ	ona nije	هِيَ	لَيْسَتْ
vas dvije niste	أَنْتُمَا	لَسْتُمَا	njih dvije nisu	هُمَا	لَيْسَتَا
vi niste (ž. r.)	أَنْتُنَّ	لَسْتُنَّ	one nisu	هُنَّ	لَسْنَ
ja nisam	أَنَا	لَسْتُ			
mi nismo	نَحْنُ	لَسْنَا			

Subjekat glagola لَيْسَ dolazi u nominativu i zove se اِسْمُ لَيْسَ, a predikat u akuzativu ili genitivu sa prijedlogom بِ bez određenog člana i zove se خَبَرُ لَيْسَ.

Riječ **غَيْرُ** dolazi kao mudaf i daje suprotno značenje mudafu ilejhi: tačan **صَحِيحٌ**, netačan **غَيْرُ صَحِيحٍ**, sposoban **قَادِرٌ**, nesposoban **غَيْرُ قَادِرٍ**, koristan **مُفِيدٌ**, beskoristan **غَيْرُ مُفِيدٍ**, zakonit **قَانُونِيٌّ**, nezakonit **غَيْرُ قَانُونِيٍّ**, zvaničan/slужben **رَسْمِيٌّ**, nezvaničan/neslužben **غَيْرُ رَسْمِيٍّ**, ne ti/neko drugi **غَيْرُكَ**, ne ovaj/lošim ovog **غَيْرُ هَذَا**. *Imaš li drugu košulju? (Imaš li košulju osim ove?). هَلْ لَكَ قَمِيصٌ غَيْرُ هَذَا؟*

Prije **غَيْرُ** mogu doći prijedlozi (ب، فى ...), naprimjer: *bespravno بِغَيْرٍ* فى هَذَا الْمَكَانِ *ne na ovom mjestu* حَقٌّ.

Poslije riječi **عَدَمٌ** najčešće dolazi infinitiv sa određenim članom: *povjerenje ثِقَةٌ*, *nepovjerenje عَدَمُ الثَّقَةِ*, *miješanje تَدَخُّلٌ*, *nemiješanje عَدَمُ تَدَخُّلٍ*, *svrstanost إِنْحِيَاظٌ*, *nesvrstanost عَدَمُ الْإِنْحِيَاظِ*, *nesvrstane zemlje دَوْلٌ* عَدَمُ الْإِنْحِيَاظِ.

Riječi **غَيْرُ** i **عَدَمٌ** mogu biti u bilo kom padežu, zavisno od svog položaja u rečenici, kako ćemo to kasnije vidjeti kroz primjere.

Goñnje sintagme se ne mogu koristiti bezgranično. I mi u našem jeziku kaŹemo, naprimjer: čist-nečist, ali ne kaŹemo **lijep-nelijep**, nego kao i Arapi koristimo drugi pridjev (ruŹan). Stoga je za upotrebu **غَيْرُ** i **عَدَمٌ** mjerodavna jedino jezička praksa.

U značenju prijedloga *bez* upotrebljavamo riječi **دُونِ** / **بِلَا** ili **بِدُونِ** **بِلَا** poslije kojih dolazi genitiv bez određenog člana: *bez sumnje بِدُونِ شَكٍّ* (بِلَا), *bez novca بِدُونِ فُلُوسٍ* (بِلَا), *bez koristi بِدُونِ فَائِدَةٍ* (بِلَا), *bez komentara بِدُونِ تَعْلِيْقٍ* (بِلَا), *bez diskusije بِدُونِ نِقَاشٍ* (بِلَا), *bez šećera بِدُونِ سَكَّرٍ* (بِلَا), *bez navođenja imēna بِدُونِ ذِكْرِ أَسْمَاءٍ* (بِلَا).

Zapamtite fraze:

- أَلَيْسَ كَذَلِكَ؟
- لَمْ لَا - نَعَمْ، هُوَ كَذَلِكَ - لَا، لَيْسَ كَذَلِكَ
- (لَا) لَسْتُ أَدْرِي - لَا أَعْرِفُ - لَا أَعْلَمُ

التَّمَرِينُ

Medusobno postavljajte pitanja i odgovarajte:

- سَاعَتُكَ جَمِيلَةٌ، هَلْ هِيَ غَالِيَةٌ؟
- لَا، هِيَ لَيْسَتْ (غَالِيَةٌ) بَغَالِيَةٍ.
- هُمْ لَيْسُوا رَاضِينَ بِنَتَائِجِ الْأَمْتِحَانَاتِ. هَلْ أَنْتُمْ رَاضُونَ بِهَا؟
- لَا، نَحْنُ كَذَلِكَ لَسْنَا رَاضِينَ بِنَتَائِجِ الْأَمْتِحَانَاتِ.
- هَلْ أَنْتُمْ بِحَاجَةٍ إِلَى الْمُسَاعَدَةِ الْمَادِيَّةِ؟
- الْحَمْدُ لِلَّهِ، نَحْنُ لَسْنَا الْآنَ بِحَاجَةٍ إِلَى مُسَاعَدَةٍ مَادِيَّةٍ؟
- هَلْ لَكَ قَلَمٌ غَيْرُ هَذَا - قَلَمٌ زَائِدٌ؟
- مَعَ الْأَسْفَى، مَلَأْتَنِي هُنَا قَلَمٌ غَيْرُ هَذَا.
- مَلَأْتَنِيكُمْ وَسَخَةٌ وَغُرْفَتُكُمْ غَيْرُ مُرْتَبَةٍ!
- هَذَا غَيْرُ صَحِيحٍ. مَلَأْتَنَا لَيْسَتْ وَسَخَةٌ وَغُرْفَتُنَا مُرْتَبَةٌ.
- هَلْ ذَاكَ الرَّجُلُ غَنِيٌّ؟
- لَا، هُوَ لَيْسَ غَنِيًّا (بَغْنِيٍّ) لَكِنَّهُ كَرِيمٌ.
- هَلْ هُمْ مَرِيضُونَ كَثِيرًا؟
- لَا، هُمْ لَيْسُوا مَرِيضِينَ كَثِيرًا. هُمْ مَزْكُومُونَ قَلِيلًا.
- هَلْ هَذِهِ السَّيَّارَةُ لَكَ (سَيَّارَتُكَ)؟
- لَا، هَذِهِ السَّيَّارَةُ لَيْسَتْ لِي. هَذِهِ سَيَّارَةُ أُخْتِي.
- صَفُّكُمْ فِي حَالَةٍ سَيِّئَةٍ. التَّدْفِئَةُ لَيْسَتْ جَيِّدَةً، وَ الْكَرَاسِيُّ غَيْرُ مُرِيحَةٍ. أَنْتُمْ
- غَيْرُ نِظَامِيِّينَ فِي حِصَصِ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ وَلِذَاكَ النَّتَائِجُ لَيْسَتْ مُرْضِيَةً.

– كُلُّ ذَلِكَ مُزَوَّرٌ عَلَيْنَا. صَفْنَا لَيْسَ فِي حَالَةٍ مُمْتَازَةٍ، لَكِنَّهُ مُتَوَسِّطٌ. التَّدْفِئَةُ لَيْسَتْ سَيِّئَةً. نَحْنُ رِيَاضِيُّونَ وَ لَسْنَا بِحَاجَةٍ إِلَى صَفٍّ دَافِئٍ. الْكَرَاسِيُّ لَيْسَتْ مُرِيحَةً لَكِنَّا رَاضُونَ بِهِذِهِ لِأَنَّهُ مَا لَنَا غَيْرُهَا. نَحْنُ غَيْرُ نَظَامِيِّينَ فِي هَذِهِ الْأَيَّامِ لِأَسْبَابٍ مَعْرُوفَةٍ لَكُمْ.

هَلْ أَنْتَ مِنْ هُنَا؟
لا، أَنَا لَسْتُ مِنْ هُنَا. أَنَا مِنْ مَدِينَةٍ أُخْرَى.
مِنْ أَيِّ مَدِينَةٍ أَنْتَ (مَا اسْمُ مَدِينَتِكَ)؟
اسْمُهَا (اسْمُ مَدِينَتِي) ...
هَلْ ذَاكَ صَحِيحٌ؟
لا، هَذَا غَيْرُ صَحِيحٍ / لَيْسَ صَحِيحًا (بِصَحِيحٍ).

Zapamtite arapsku izreku:

Nije čuti isto što i vidjeti. لَيْسَ الْخَبَرُ كَالْعِيَانِ.
(Jedno je čuti, a drugo vidjeti.)

الْكَلِمَاتُ

rezultat	نَتِيجَةٌ	stolica	كُرْسِيٌّ
ispit	امْتِحَانٌ	udoban	مُرِيحٌ
potreba	حَاجَةٌ	redovan	نَظَامِيٌّ
pomoć	مُسَاعَدَةٌ	zadovoljavajući	مَرْضٍ
višak	زَائِدٌ	sve	كُلُّ
odjeća	لِبَاسٌ – مَلَأِسٌ	falsifikovan, izmišljen	مُزَوَّرٌ
uredan	مُرَتَّبٌ	vruć, vreo	سَاخِنٌ
tačno	صَحِيحٌ	razlog, uzrok	سَبَبٌ
čudan	غَرِيبٌ	poznat	مَعْرُوفٌ
grijanje	تَدْفِئَةٌ	vama	لَكُمْ

Glagol *biti* (كَانَ) upotrebljava se za tvorbu prošlog vremena afirmativnih rečenica. Stavljanjem niječne čestice (مَا) pred ovaj glagol tvori se negacija prošlog vremena.

عليٌّ مريضٌ – كَانَ عليٌّ مريضاً – مَا كَانَ عليٌّ مريضاً
الحِصَّةُ مُمِلَّةٌ – كَانَتْ الحِصَّةُ مَمْلَةً – مَا كَانَتْ الحِصَّةُ مَمْلَةً

ti si bio	كُنْتُ	on je bio	كَانَ
vas dvojica ste bili	كُنْتُمَا	njih dvojica su bili	كَانَا
vi ste bili	كُنْتُمْ	oni su bili	كَانُوا
ti si bila	كُنْتُ	ona je bila	كَانَتْ
vas dvije ste bile	كُنْتُمَا	njih dvije su bile	كَانَتَا
vi ste bile	كُنْتُنَّ	one su bile	كُنَّ
ja sam bio	كُنْتُ		
mi smo bili	كُنَّا		

U arapskom jeziku ima više pomoćnih glagola, od kojih je glagol *biti* (كَانَ يَكُونُ) najčešće u upotrebi. Srednji korjeniti harf ovog glagola je و i on u perfektu prelazi u dugo ā, jer u arapskom jeziku و i ي prelaze u dugo ā ako je prije njih *fetha* (كَانَ – صَيَرَ – صَارَ).

U svim slučajevima perfekta glagola كَانَ kada iza و dođe harf nad kojim je *sukun* و se gubi (u arapskom jeziku ne dolaze dva harfa sakina jedan do drugog), a umjesto izgubljenog و prvi korjeniti harf (ك) dobiva *dammu*, kao podsjećanje na izgubljeni و, naprimjer:

هَلْ كُنْتُ (كَوُنْتُ) مَرِيضاً حَقًّا؟   Da li si bio stvarno bolestan?

Da, bio sam.

نَعَمْ، كُنْتُ (كَوْنْتُ).

One nisu bile gladne.

هُنَّ مَا كُنْنَ (كَوْنْنَ) جَائِعَاتٍ.

Subjekat glagola كَانَ dolazi u nominativu i zove se كَانَ a predikat u akuzativu i zove se خَبَرُ كَانَ.

Sumejja je bila odgojena djevojka.

كَانَتْ سُمَيَّةُ فَتَاةً مُؤَدَّبَةً.

Jeste li bili umorni?

هَلْ كُنْتُمْ تَعَابًا؟

Ja nisam bio zadovoljan.

أَنَا مَا كُنْتُ رَاضِيًا.

الْتَمَرِيْنَآت

a) Međusobno postavljajte pitanja i odgovarajte:

١ - كَمْ يَوْمًا كُنْتَ غَائِبًا؟

- كُنْتُ غَائِبًا أُسْبُوعًا كَامِلًا.

- أَيْنَ كُنْتُمْ قَبْلَ الظُّهْرِ؟

- قَبْلَ الظُّهْرِ كُنَّا فِي الْمَدْرَسَةِ.

- هَلْ كَانَ الطَّعَامُ لَذِيذًا؟

- نَعَمْ، كَانَ الطَّعَامُ لَذِيذًا.

- هَلْ كَانَتِ الْقَهْوَةُ بَارِدَةً؟

- لَا، كَانَتِ الْقَهْوَةُ سَاخِنَةً.

- هَلْ هُمُ كَانُوا رَاضِينَ بِتِلْكَ النَّتَائِجِ؟

- لَا، هُمُ مَا كَانُوا رَاضِينَ بِتِلْكَ النَّتَائِجِ.

- هَلْ كَانَتْ لِأَخِيهِ أَسْنَانٌ جَمِيلَةٌ؟

- نَعَمْ، كَانَتْ لِأَخِيهِ أَسْنَانٌ جَمِيلَةٌ.

- هَلْ هُوَ كَانَ رَجُلًا مَوْضُوعِيًّا وَعَمَلِيًّا؟

- نَعَمْ، هُوَ كَانَ رَجُلًا مَوْضُوعِيًّا وَعَمَلِيًّا فِي كُلِّ شَيْءٍ.

- هَلْ كَانَ أَبُوهُ رَجُلًا عَادِلًا؟

- مع الأسف، هو (أبوه) ما كان رجلاً عادلاً . هو كان رجلاً ظالماً .
 – هل كانت أمُّ هذه الفتاة امرأةً كريمةً ؟
 – مع الأسف، هي (أمُّها – أمُّ هذه الفتاة) ما كانت امرأةً كريمةً . هي كانت امرأةً شريرةً .
 – هل كانت جميعُ الشَّبَابِيكِ مَفْتُوحَةً ؟
 – بَعْضُ الشَّبَابِيكِ كانت مَفْتُوحَةً ، و بَعْضُهَا كانت مَغْلَقَةً .

الكلماتُ

podne	ظَهْرٌ	sedmica	أُسْبُوعٌ جَدَّاسَابِيعُ
prije	قَبْلَ	objektivan	مَوْضُوعِيٌّ
hrana	طَعَامٌ	praktičan	عَمَلِيٌّ
ukusan	لَذِيذٌ	zao, opak	شَرِيرٌ، شَرِسٌ
topao	سَاخِنٌ	neki	بَعْضٌ

b) Uradite po sljedećem šablonu preostale rečenice:

أَنْتَ مُجِدٌّ . أَنْتَ لَسْتَ مُجِدًّا (بِمُجِدٍّ) .
 أَنْتَ كُنْتَ مُجِدًّا . أَنْتَ مَا كُنْتَ مُجِدًّا .

أَنْتَ بَطِئَةٌ
 الشَّيْءُ جَاهِزٌ .
 هُنَّ صَادِقَاتٌ وَ شَرِيفَاتٌ .
 سَيَّارَتُهَا عَاطِلَةٌ .
 هذه الأيام باردة .
 هُوَ وَاقِعِيٌّ وَ عَمَلِيٌّ .
 هي مُتَحَمِّسَةٌ لِلدِّرَاسَةِ .
 هم مُتَكَبِّرُونَ .

إِنَّ I NJOJ SRODNE ČESTICE

لَيْتَ / لَعَلَّ , كَأَنَّ , ne bi li , لكنَّ , ali , أَنْ , da

Uz akuzative koje smo do sada naučili *حَبْرُ كَانَ* i *حَبْرُ لَيْسَ* da naučimo još jedan akuzativ. Naime, ako pred imenicu ili zamjenicu stavimo jednu od čestica *لَيْتَ / لَعَلَّ , كَأَنَّ , لكنَّ , أَنْ , إِنَّ* imenica ili zamjenica doći će u akuzativu i zvat će se *حَبْرُ إِنَّ* , a predikat u nominativu i zvat će se *إِسْمُ إِنَّ* . Na-primjer:

إِنَّ عَلِيًّا رَجُلًا شَجَاعًا .

إِنَّكَ أَنَانِي .

إِنَّ هَذِهِ الدُّرُوسَ الْآخِرَةَ كَانَتْ سَهْلَةً .

إِنَّ dolazi na početku govora, a *أَنَّ* u sredini. Za sada naučimo da je izuze-
tak od ovog pravila glagol *قَالَ* poslije koga dolazi *إِنَّ* .

فَهَمْتُ مِنْكَ أَنَّ أَحَدًا أَخَذَ قَلَمَكَ .

مِنَ الْوَاضِحِ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ مَشْغُولِينَ .

أُلَاحِظُ أَنَّ هَذَا الطَّالِبَ يَهْتَمُّ كَثِيرًا بِاللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ .

هُوَ قَالَ إِنَّ عَائِشَةَ لَنْ تَذْهَبَ مَعَنَا .

هَمْ يَقُولُونَ إِنَّ كُلَّ الْمَحَاوَلَاتِ لَمْ تَأْتِ بِالنَّاتِجَةِ .

هُوَ جَيِّدٌ لَكِنْ أَخَاهُ أَحْسَنُ مِنْهُ .

الْمَنْزِلُ صَغِيرٌ لَكِنْ مَوْقِعُهُ جَمِيلٌ .

الصُّعُوبَاتُ كَثِيرَةٌ لَكِنْ إِرَادَتُنَا قَوِيَّةٌ .

الْأُسْلُوبُ رَدِيءٌ لَكِنْ الْقِصَّةُ مُسَلِّيَّةٌ جَدًّا .

السَّيَّارَةُ قَدِيمَةٌ لَكِنْ الْمُحَرِّكُ فِي حَالَةٍ جَيِّدَةٍ .

المثل العربي : إِنَّ الْحَدِيدَ بِالْحَدِيدِ يُفْلَحُ .

Test

a) Završite

– هم مشغولون – هم ليسوا مشغولين – هم كانوا مشغولين .

هي

أنا

– هو سعيد في حياته .

هي

هم

هن

– هذا اليوم باردٌ – ليس هذا اليوم بارداً – ما كان هذا اليوم بارداً .

– الأيام ...

– ذاك الموضوعُ شيقٌ –

– المواضيع ...

b) Ispravite greške:

– كيف حال أخوك؟

– كم كانت راتبك شهري؟

– نحن ليسوا بحاجةً إلى ذلك .

– ما كان الحياةُ اليومية سهلةً .

– أنا كانت غائبا في ذاك الوقتُ .

c) Prevedite na arapski jezik:

- Taj odgovor nije tačan. Taj odgovor je netačan.

- Daj mi tu olovku.

- Kakva je razlika između ova dva primjera?

- هَلْ سَمِعْتُمْ ذَاكَ الْخَبَرَ؟
- لا، مَا سَمِعْنَاهُ - نعم، سَمِعْنَاهُ.
- لِمَاذَا مَا طَلَبْتَ مِنِّي الْقَلَمَ؟
- مَا عَلِمْتُ أَنَّ لَكَ قَلَمًا زَائِدًا.
- مَنْ فَتَحَ لَكُمْ الْبَابَ؟
- فَاطِمَةُ، بِنْتُكَ الْجَمِيلَةُ فَتَحَتْ لَنَا الْبَابَ.
- مَتَى دَرَسْتُمْ ذَاكَ الدَّرْسَ؟
- دَرَسْنَاهُ قَبْلَ يَوْمَيْنِ.
- مَتَى هِيَ ذَهَبَتْ إِلَى بَيْتِهَا؟
- هِيَ ذَهَبَتْ إِلَى بَيْتِهَا قَبْلَ سَاعَةٍ وَاحِدَةٍ.
- لِمَذَا مَا دَخَلْتَ الْغُرْفَةَ؟
- مَا عَرَفْتُ أَنَّكَ فِيهَا وَأَنَّهَا مَفْتُوحَةٌ.
- هَلْ عَرَفْتُمْ تِلْكَ الْفَتَاةَ؟
- نعم، عَرَفْنَاهَا جَيِّدًا. هِيَ فَتَاةٌ جَيِّدَةٌ وَهِيَ مِنْ عَائِلَةٍ مَشْهُورَةٍ.
- هَلْ وَجَدْتَهُمْ فِي الْبَيْتِ؟
- لا، مَا وَجَدْتَهُمْ. هُمْ كَانُوا قَدْ خَرَجُوا مِنَ الْبَيْتِ وَذَهَبُوا إِلَى السَّيْنِمَا.
- لِمَذَا مَا كَتَبْتَ التَّمْرِينَ الْأَخِيرَ؟
- كُنْتُ مَرِيضَةً.

Glagoli se u arapskom jeziku dijele na:

a) pravilne

b) nepravilne

i imaju:

a) osnovnu vrstu

b) proširene vrste.

Najveći broj glagola u korijenu ima tri harfa i oni se izražavaju oblikom **فَعَلَ يَفْعُلُ**. Prvi korjeniti harf glagola zove se **فَاءُ الْفِعْلِ**, drugi **عَيْنُ الْفِعْلِ** i treći **لَامُ الْفِعْلِ**, dok je prefiks **ي** nastavak sadašnjeg vremena. To znači da je u glagolu **دَرَسَ يَدْرُسُ dal فَاءُ الْفِعْلِ ra عَيْنُ الْفِعْلِ i sin لَامُ الْفِعْلِ**, a **ي** nastavak sadašnjeg vremena. Glagoli prve vrste imaju različite vokale nad srednjim harfom prošlog i sadašnjeg vremena i po tom vokalu dijele se na šest razreda:

pisati	— —	كَتَبَ يَكْتُبُ
sjediti	— —	جَلَسَ يَجْلِسُ
otvoriti	— —	فَتَحَ يَفْتَحُ
znati	— —	عَلِمَ يَعْلَمُ
narasti	— —	كَبُرَ يَكْبُرُ
smatrati	— —	حَسِبَ يَحْسِبُ

Glagoli proširenih vrsta nemaju razreda. **Svaki glagol odmah učimo kako glasi u trećem licu jednine muškog roda prošlog vremena, sadašnjeg vremena i u infinitivu. Uz svaki neprelazan glagol neophodno je odmah naučiti i njegov prijedlog.** U pisanju sadašnjeg vremena pišemo samo vokal srednjeg korjenitog harfa **كَتَبَ —** umjesto **يَكْتُبُ**. Glagoli od četiri korjenita harfa dolaze na oblik: **فَعَّلِلُ يَفْعَلِّلُ**.

Svi glagoli sa tri ili četiri korjenita harfa, bilo da su pravilni ili nepravilni, bilo osnovne ili proširenih glagolskih vrsta, imaju iste lične nastavke u prošlom i sadašnjem vremenu.

U prošlom vremenu (*الفعل الماضي*) ti nastavci su:

učio si	دَرَسْتَ (أَنْتَ)	učio je	دَرَسَ (هُوَ)
učili ste vas dvojica	دَرَسْتُمَا (أَنْتُمَا)	učili su njih dvojica	دَرَسَا (هُمَا)
učili ste	دَرَسْتُمْ (أَنْتُمْ)	učili su	دَرَسُوا (هُمْ)
učila si	دَرَسْتَ (أَنْتِ)	učila je	دَرَسَتْ (هِيَ)
učile ste vas dvije	دَرَسْتُمَا (أَنْتُمَا)	učile su njih dvije	دَرَسَتَا (هُمَا)
učile ste	دَرَسْتُنَّ (أَنْتُنَّ)	učile su	دَرَسْنَ (هُنَّ)
učio/la sam	دَرَسْتُ (أَنَا)		
učili/le smo	دَرَسْنَا (نَحْنُ)		

Ako se želi posebno naglasiti vršilac glagolske radnje, onda pred glagol može doći lična zamjenica.

učio sam	دَرَسْتُ	čuo sam	سَمِعْتُ
ja sam učio	أَنَا دَرَسْتُ	ja sam čuo	أَنَا سَمِعْتُ

Negacija prošlog vremena pravi se stavljanjem niječne čestice (*مَا*) pred glagol.

pisao sam	كَتَبْتُ	tražile su	طَلَبْنَ
nisam pisao	مَا كَتَبْتُ	nisu tražile	مَا طَلَبْنَ

Stavljanjem priloga (*قَدْ*) pred perfekat, označavamo da se radnja već zasigurno desila.

ona je izašla	هِيَ خَرَجَتْ
ona je već izašla	هِيَ قَدْ خَرَجَتْ

Od ove lekcije poćećemo se kroz rećenice susretati sa bliŹim i daljim objektom i priloŹskim oznakama. Veoma je vaŹno da znate da nisu svi glagoli koji su u naŹem jeziku prelazni i u arapskom jeziku prelazni i obratno. Mi kaŹemo: *OtiŹao sam kući*. Oni kaŹu: *OtiŹao sam prema kući*. ذَهَبْتُ إِلَى الْبَيْتِ; Mi kaŹemo: *UŹao je u autobus/avion ...*. Oni kaŹu: *UŹao je autobus/avion* رَكِبَ الْحَافِلَةَ / الطَّائِرَةَ, zapravo, *pojahao je autobus/avion ...*, jer su i ova prijevozna sredstva u istoj funkciji kao i prva prijevozna sredstva: deva, konj... Veoma je vaŹno uz svaki glagol koji ima dalji objekat odmah ućiti njegov prijedlog. Zamjena prijedloga dovodi do zamjene u znaćenju glagola. Glagol رَغِبَ يَرْغِبُ رَغْبَةً sa prijedlogom فِي znaći *Źeljjeti*, a isti taj glagol sa prijedlogom عَنْ *ne Źeljjeti*. Treba znati da se dalji objekat i veći broj priloŹskih oznaka izraŹavaju prijedlogom i njegovim genitivom. *OtiŹla je kući* ذَهَبَتْ إِلَى الْبَيْتِ kao i to da se neki glagoli koji se u naŹem jeziku upotrebljavaju s prijedlogom, u arapskom jeziku ćesto upotrebljavaju bez prijedloga. Mi kaŹemo: *UŹao je u kuću*. Na arapskom jeziku se kaŹe: *UŹao je kuću* (bez upotrebe prijedloga u دَخَلَ الْبَيْتَ فِي)

الْتَمَرِينَاتُ

a) ZavrŹite:

– هل كَتَبْتُمْ التمرينَ؟

– (هي)

– (أنت)

– (هن)

– ماذا سَمِعْتَ عَنْ ذَلِكَ؟

– (أنتم)

– (هما)

– (هم)

– هل هن ذَهَبْنَ إِلَى بيوتهن؟

– (هي)

– (أنتما)

– (أنتن)

b) Ispravite greške:

– أنا طَلَبْتُ منها الإِذْنَ.

– هي متأكد أنه فَتَحَتْ لك البابَ.

– ماذا (أنتم) وَجَدُوا في تلك الغرفة؟

– (هم) جَلَسْنَا ساعتينِ عندنا.

– هل أنتَ فَهِمْتَ هذا الدرسُ؟

c) Prevedite na arapski jezik:

- Ja sam razumio djelimično ovu lekciju.

- Nismo znale da si umoran.

- Ona je izašla prije nas.

الْكَلِمَاتُ

čuti   سَمِعَ – سَمِعَ

tražiti   طَلَبَ – طَلَبَ

znati   عَرَفَ – مَعْرِفَةُ

naći   وَجَدَ – يَجِدُ – وَجُودٌ

kino   سِينَمَا

razumjeti   فَهِمَ – فَهِمَ

Sadašnje vrijeme glagola arapskog jezika ima sljedeće nastavke:

ti učiš (m. r.)	تَدْرُسُ (أَنْتَ)	on uči	يَدْرُسُ (هُوَ)
vas dvojica učite	تَدْرُسَانِ (أَنْتُمَا)	njih dvojica uče	يَدْرُسَانِ (هُمَا)
vi učite (m. r.)	تَدْرُسُونَ (أَنْتُمْ)	oni uče	يَدْرُسُونَ (هُمْ)
ti učiš (ž. r.)	تَدْرُسِينَ (أَنْتِ)	ona uči	تَدْرُسُ (هِيَ)
vas dvije učite	تَدْرُسَانِ (أَنْتُمَا)	njih dvije uče	تَدْرُسَانِ (هُمَا)
vi učite (ž. r.)	تَدْرُسْنَ (أَنْتُنَّ)	one uče	يَدْرُسْنَ (هُنَّ)
ja učim	أَدْرُسُ (أَنَا)		
mi učimo	نَدْرُسُ (نَحْنُ)		

Negacija sadašnjeg vremena pravi se stavljanjem niječne čestice (لَا) pred glagol u sadašnjem vremenu.

ti (m. r.) učiš	أَنْتَ تَدْرُسُ	mi tražimo	نَحْنُ نَطْلُبُ
ti (m. r.) ne učiš	أَنْتَ لَا تَدْرُسُ	mi ne tražimo	نَحْنُ لَا نَطْلُبُ

Samostalnu ličnu zamjenicu stavljaćemo pred glagol u onim slučajevima kada želimo posebno istaći vršioca glagolske radnje kao što je to bilo u gornjim primjerima.

Bliži futur pravi se stavljanjem čestice سَ pred glagol i ona se piše spojeno sa glagolom, a dalji futur se pravi stavljanjem čestice سَوْفَ pred glagol u sadašnjem vremenu.

Ići ćemo njemu (u skoroj budućnosti).	سَنَذْهَبُ إِلَيْهِ.
Ići ćemo njemu (ne znamo kada).	سَوْفَ نَذْهَبُ إِلَيْهِ.

Oni će tražiti od tebe (uskoro). هُمْ سَيَطْلُبُونَ مِنْكَ .

Oni će tražiti od tebe (bilo kada). هُمْ سَوْفَ يَطْلُبُونَ مِنْكَ .

Prilog قَدْ pred sadašnjim vremenom znači neizvjesnost i sumnju u izvršenje glagolske radnje.

Možda ćemo tražiti a možda i nećemo. قَدْ نَطْلُبُ وَقَدْ لَا نَطْلُبُ .

Možda će tražiti (oni) a možda i neće. قَدْ يَطْلُبُونَ وَقَدْ لَا يَطْلُبُونَ .

التمرينات

a) Kroz dijalog čitajte sljedeće rečenice:

– أَيْنَ تَدْرُسِينَ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ؟

– أنا أدرس اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ فِي مَدْرَسَةِ الْغَارِي خُسْرَوُ بَكْ فِي سَرَايِفُو .

– هَذَا بَائِنٌ عَلَيْكَ . أَنْتِ تَفْهَمِينَ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ جَيِّدًا .

– لِمَاذَا لَا تَكْتُبِينَ هَذِهِ الْكَلِمَاتِ؟

– قَدْ كَتَبْتُهَا .

– أَيْنَ هِيَ؟

– هَا هِيَ . أَنَا أَكْتُبُ الْكَلِمَاتِ الْجَدِيدَةَ فِي دَفْتَرٍ خَاصٍّ .

– ذَاكَ مُمْتَازٌ . أَنْتِ تَكْتُبِينَ الْكَلِمَاتِ الْجَدِيدَةَ بِطَرِيقَةٍ سَلِيمَةٍ .

– أَيْنَ أَنْتِ؟ لَا أَسْمَعُ عَنْكَ شَيْئًا مِنْذُ زَمَنٍ بَعِيدٍ!

– أَنَا هُنَا . سَمِعْتُ أَنَّكَ بَحَثْتَ عَنِّي . كُنْتُ غَائِبًا وَرَجَعْتُ الْيَوْمَ .

– نَعَمْ، بَحَثْتُ عَنْكَ لِأَرْجِعَ لَكَ أَشْرَطَتَكَ .

– شُكْرًا لَكَ . كُنْتُ مَشْغُولًا بِأَشْيَاءٍ أُخْرَى وَنَسِيتُهَا تَمَامًا .

– هَلْ تَعْرِفُونَ شَيْئًا عَنْ ذَاكَ الْبَرْنَامِجِ؟

– لَا، لَا نَعْرِفُ . نَسْمَعُ عَنْهُ لِأَوَّلِ مَرَّةٍ .

- سَنَسْأَلُ عَلِيًّا . هُوَ يَعْرِفُ بِالتَّأَكِيدِ .
– هَذَا بَرْنَامِجٌ جَدِيدٌ تَمَامًا وَ يَعْمَلُ جَيِّدًا .

b) Prevedite sljedeće rečenice:

أَنَا ذَهَبْتُ أَمْسَ إِلَى السُّوقِ وَ هِيَ تَذْهَبُ الْيَوْمَ وَ أَنْتَ سَتَذْهَبِينَ غَدًا .
نَحْنُ عَمِلْنَا أَمْسَ (الْبَارِحَةَ) وَ أَوَّلَ أَمْسٍ ، أَنْتُمْ تَعْمَلُونَ الْيَوْمَ وَ هُمْ سَيَعْمَلُونَ
غَدًا وَ بَعْدَ غَدٍ .

c) Glagol tražiti izmijenjajte kroz prvo i treće lice sadašnjeg vremena. Glagol *otvoriti* sa niječnom česticom izmijenjajte kroz drugo lice sadašnjeg vremena. Glagol *raditi* izmijenjajte u bližem futuru.

الْكَلِمَاتُ

vidi se na tebi	بَإَنَّ عَلَيَّكَ	druga	أُخْرَى
sveska - notes	دَفْتَرٌ جَدَفَاتُرُ	zaboravio/la sam	نَسِيتُ
raditi	عَمَلَ - عَمَلٌ	program	بَرْنَامِجٌ جَبَرَامِجُ
pravilan	سَلِيمٌ	po prvi put	لأَوَّلَ مَرَّةٍ
već dugo	مُنْذُ زَمَنٍ بَعِيدٍ	pitati	سَأَلَ - سَأَالٌ
vremena		(po)sigurno	بِالتَّأَكِيدِ
tražiti,	بَحَثَ - بَحْثٌ عَنْ	jučer	أَمْسَ - الْبَارِحَةَ
tragati za		prekjučer	أَوَّلَ أَمْسٍ
kaseta	شَرِيطٌ جَ أَشْرَطَةٌ	sutra	غَدًا
stvar, nešto	شَيْءٌ جَ أَشْيَاءُ	prekosutra	بَعْدَ غَدٍ

Test

a) Završite:

- هي دَرَسَتْ - تَدْرُسُ - سَتَدْرُسُ اللغةَ العربية .
- (أنا)
- (أنتِ)
- (نحن)
- ما طَلَبْتُ ولا أَطْلُبُ .
- (هي)
- (هم)
- (نحن)
- مَعَ مَنْ ذَهَبَتْ - سَتَذْهَبُ؟
- (هن)
- (أنتما)
- (هي)

b) Ispravite greške:

- هي جلستُ وتجلسين في هذا المكان .
- هم ما فَهِمُوا أمس لكن يفهموا اليوم .
- لا عملتُ وما أعمل تلك الأعمال .
- سأذهبُ أولَ أمس عندنا .
- مَنْ سَفَتَحَ لكم الباب؟
- هل أنتم تعلمين اسمَ تلك المعلمة؟
- هل أنتَ خَرَجَ قبل عليٍّ أو بعده؟

ODNOS GLAGOLA I IMENICE

Zbog pravilnog slaganja imenice i glagola, u arapskom jeziku je veoma važno da li prvo dolazi glagol pa imenica (glagolski subjekat) ili imenica pa glagol. U principu, rečenica u arapskom jeziku počinje glagolom, mada može počinjati i imenicom ako se želi naglasiti glagolski subjekat.

Ako prvo dolazi imenica pa glagol, onda je to imenska rečenica u kojoj je imenica subjekat a glagol i lična zamjenica u njemu rečenica na mjestu predikata. Glagol se u tom slučaju slaže sa subjektom, naprimjer:

Hasan sjedi. حَسَنٌ يَجْلِسُ.

Hasan i Alija sjede. حَسَنٌ وَعَلِيٌّ يَجْلِسَانِ.

Hasan, Alija i Ekrem sjede. حَسَنٌ وَعَلِيٌّ وَأَكْرَمُ يَجْلِسُونَ.

Fatima sjedi. فَاطِمَةٌ تَجْلِسُ.

Fatima i Semra sjede. فَاطِمَةٌ وَسَمْرَاءُ تَجْلِسَانِ.

Fatima, Semra i Sumejja sjede. فَاطِمَةٌ وَسَمْرَاءُ وَسُمَيَّةٌ يَجْلِسْنَ.

Ako rečenica počinje glagolom, a njen subjekat bude imenica iza glagola, glagol ostaje u trećem licu jednine muškog roda ukoliko je subjekat glagola imenica muškog roda, a u trećem licu jednine ženskog roda ako je njegov subjekat imenica ženskog roda, neovisno da li se imenica pojavljuje u jednini, dvojini ili množini imenice. Tako će navedene rečenice, ako glagolski subjekat dođe iza glagola, glasiti:

Sjedi Hasan. يَجْلِسُ حَسَنٌ.

Sjedi Hasan i Alija. يَجْلِسُ حَسَنٌ وَعَلِيٌّ.

Sjedi Hasan, Alija i Ekrem. يَجْلِسُ حَسَنٌ وَعَلِيٌّ وَأَكْرَمُ.

Sjedi Fatima. تَجْلِسُ فَاطِمَةٌ.

Sjedi Fatima i Semra. تَجْلِسُ فَاطِمَةُ وَسَمْرَاءُ.

Sjedi Fatima, Semra i Sumejja. تَجْلِسُ فَاطِمَةُ وَسَمْرَاءُ وَسُمَيَّةُ.

Ovakav odnos glagol i imenica zadržavaju neovisno u kojem je glagol vremenu ili načinu te da li ima ili nema niječnu česticu.

Sjedili su / Nisu sjedili / Sjede / Ne sjede / Sjedit će ... ovi učenici.

جَلَسَ / مَا جَلَسَ / يَجْلِسُ / لَا يَجْلِسُ / سَيَجْلِسُ هَؤُلَاءِ الطُّلَّابُ.

Ovi učenici su sjedili / nisu sjedili / sjede / ne sjede / sjediće.

هَؤُلَاءِ الطُّلَّابُ جَلَسُوا / مَا جَلَسُوا / يَجْلِسُونَ / لَا يَجْلِسُونَ / سَيَجْلِسُونَ.

Znači, u našem jeziku sa gramatičke strane sasvim je svejedno da li kažemo: *Ovi ljudi su radili jučer* ili *Radili su ovi ljudi jučer*, dok je u arapskom jeziku bitna razlika u odnosu glagola i imenice u ove dvije rečenice. عَمِلَ هَؤُلَاءِ الرِّجَالُ أَمْسَ – هَؤُلَاءِ الرِّجَالُ عَمِلُوا أَمْسَ.

U tri slučaja glagol u glagolskoj rečenici može doći u jednini trećeg lica i muškog i ženskog roda:

a) kada glagolski subjekat koji je ženskog roda ne slijedi odmah iza glagola, naprimjer:

Radila je cijelu godinu. عَمِلَتْ (عَمِلَ) سَنَةً كَامِلَةً أُخْتُهُ ذَاكَ الْعَمَلِ.
njegova sestra taj posao.

b) kada je glagolski subjekat imenica u pravilnoj množini ženskog roda, nepravilnoj množini ili zbirna imenica, naprimjer:

Radnici traže svoje plaće. يَطْلُبُ (تَطْلُبُ) الْعُمَّالُ رَوَاتِبَهُمْ.

Vratile su se رَجَعَتْ (رَجَعَ) الْفَتَاتُ إِلَى بَيْوتِهِنَّ قَبْلَ الْمَغْرَبِ.
djevojke svojim kućama prije akšama.

Jabuke su rodile. أَثْمَرَ (أَثْمَرَتِ) التُّفَاحُ.

c) kada je glagolski subjekat imenica koja ne znači osobu ženskog spola, naprimjer:

Kada izlazi sunce?   مَتَى تَطْلُعُ (يَطْلُعُ) الشَّمْسُ؟

Da vam ova tri slučaja ne bi stvorila zabunu, opredijelite se da glagol upotrebljavate u trećem licu jednine muškog roda ako je njegov subjekat muškog roda, a u trećem licu jednine ženskog roda ako je njegov subjekat ženskog roda i nećete imati zabune, niti će vas neko nekada ispraviti.

Ako je glagolski subjekat zajedno, muški i ženski rod, glagol će stajati u trećem licu jednine muškog roda.

Izašao je (Izašli su) Alija i Fatima   خَرَجَ عَلِيٌّ وَفَاطِمَةُ مِنَ الْبَيْتِ .
iz kuće.

Otišao je (Otišli su) učenici   ذَهَبَ الطُّلَّابُ وَ الطَّالِبَاتُ إِلَى الْمَدْرَسَةِ .
i učenice u školu.

Kod prevođenja sa arapskog jezika na naš jezik potrebno je voditi računa o duhu našeg jezika i mnoge glagolske rečenice arapskog jezika prevoditi imenskim rečenicama i obratno, kod izražavanja na arapskom jeziku voditi računa o duhu arapskog jezika i rečenicu počinjati glagolom.

الْتَّمَرِيَّاتُ

a) Prevedite sljedeće rečenice:

خَرَجَ الطُّلَّابُ قَبْلَ الطَّالِبَاتِ مِنَ الصَّفِّ .
يَعْمَلُ هَؤُلَاءِ الْعُمَالُ مِنَ الصَّبَاحِ إِلَى الْمَسَاءِ .
سَتَذْهَبُ عَائِشَةُ وَأُخْتُهَا إِلَى مَحَلِّ الْحَلْوَيَّاتِ .

لَا تَشْرَبُ هَؤُلَاءِ الْفَتَيَاتُ الْقَهْوَةَ .
 لِمَاذَا لَا يَطْلُبُ حَسَنٌ وَ أَخُوهُ النُّقُودَ / الْفُلُوسَ مِنْ أَبِيهِمَا ؟
 ذَهَبَ أَصْدِقَاءُ صَالِحٍ إِلَى الْمَسْجِدِ .
 تَدْرُسُ طَالِبَاتُ الصَّفِّ الْأَوَّلِ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ جَيِّدًا .

b) Pretvorite gornje rečenice u imenske.

الْكَلِمَاتُ

jutro	صَبَاحٌ
večer	مَسَاءٌ
slastičarna	مَحَلُّ الْحَلْوَيَّاتِ
prvi	الْأَوَّلُ

GLAGOLSKI NAČINI

U arapskom jeziku je veoma važno poznavati promjenu glagola po načinima, jer glagol promjenom po načinu mijenja nastavak i značenje. Po načinima se mijenja samo sadašnje vrijeme i ono ima tri načina:

1 - *Indikativ* (المضارع المرفوع), osnovni način sadašnjeg vremena i sve glagole koje smo do sada učili bili su u indikativu.

2 - *Konjunktiv* (المضارع المنصوب), koji dolazi poslije čestica *da* اَنْ i *neće* لَنْ. Ove čestice utječu da sadašnje vrijeme u licima u kojima se završava dammom dobije *fethu*, a u ostalim slučajevima gubi lične nastavke, osim drugog i trećeg lica množine ženskog roda. Poslije čestice *neće* لَنْ glagol ima značenje negacije futura: *idem* أَذْهَبُ, *ici* أَذْهَبُ, *neću* أَذْهَبُ, *neće* أَذْهَبُ.

3 - *Jusiv* (المضارع المجزوم), koji dolazi poslije *nije* لَمْ i *još nije* لَمْ. Ove čestice utječu da sadašnje vrijeme u licima u kojima se završavao dammom dobije *sukun*, a u ostalim slučajevima gubi lične nastavke, osim drugog i trećeg lica množine ženskog roda. Poslije ovih čestica sadašnje vrijeme ima značenje negacije prošlog vremena, naprimjer: *radim* أَعْمَلُ, *nisam radio* لَمْ أَعْمَلُ. Dakle, negaciju prošlog vremena pravimo na dva načina: niječna čestica مَا + prošlo vrijeme i niječna čestica لَمْ + sadašnje vrijeme, naprimjer: *nisam čuo* مَا سَمِعْتُ ili لَمْ أَسْمَعْ, *vi niste učili* مَا دَرَسْتُمْ ili لَمْ تَدْرُسُوا. Ovaj drugi način negacije prošlog vremena češće je u upotrebi.

Iza čestica اَنْ i اَنْ كِي može doći لَا koje se sa اَنْ piše sastavljeno كَلَّا - *da ne*. Umjesto čestice اَنْ može doći prijedlog لِ, naprimjer:

Otišao je da radi.

ذَهَبَ لِيَعْمَلَ.

Rekao sam ti da ne otvaraš prozor.

قُلْتُ لَكَ أَلَّا تَفْتَحَ الشُّبَّالَ.

Poslije čestice أَنْ svi glagoli koji su međusobno povezani sa veznikom وَ doći će u zavisnom načinu:

Rekao sam ti da ideš. قُلْتُ لَكَ أَنْ تَذْهَبَ إِلَى الْبَيْتِ وَ تَغْسِلَ يَدَيْكَ .

kući i opereš ruke.

Naredio im je da uđu i sjednu. أَمَرَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوا وَ يَجْلِسُوا .

Kada želimo izraziti razlog ili motiv za izvršenje glagolske radnje pred glagol ćemo staviti česticu لِ, naprimjer:

Otišao je da uči. ذَهَبَ لِيَدْرُسَ .

Izašao je da pita ko će ići s njim. خَرَجَ لِيَسْأَلَ مَنْ سَيَذْهَبُ مَعَهُ .

JUSIV	KONJUNKTIV	INDIKATIV
المضارع المجزوم	المضارع المنصوب	المضارع المرفوع
nije radio	neće raditi (on)	radi (on)
لَمْ يَعْمَلْ	لَنْ يَعْمَلَ	يَعْمَلُ
يَعْمَلُ	يَعْمَلُ	يَعْمَلَانِ
يَعْمَلُوا	يَعْمَلُوا	يَعْمَلُونَ
يَعْمَلُ	تَعْمَلُ	تَعْمَلُ
تَعْمَلُ	تَعْمَلُ	تَعْمَلَانِ
يَعْمَلْنَ	يَعْمَلْنَ	يَعْمَلُونَ
تَعْمَلُ	تَعْمَلُ	تَعْمَلُ
تَعْمَلُ	تَعْمَلُ	تَعْمَلَانِ
تَعْمَلُوا	تَعْمَلُوا	تَعْمَلُونَ
تَعْمَلِي	تَعْمَلِي	تَعْمَلِينَ
تَعْمَلُ	تَعْمَلُ	تَعْمَلَانِ
تَعْمَلْنَ	تَعْمَلْنَ	تَعْمَلُونَ
أَعْمَلْ	أَعْمَلْ	أَعْمَلُ
نَعْمَلْ	نَعْمَلْ	نَعْمَلُ

a) Kroz dijalog vježbajte sljedeće rečenice:

- لِمَاذَا لَمْ تَذْهَبْ (مَا ذَهَبْتَ) لِتَغْسِلَ يَدَيْكَ ؟
 — يَدَايَ تَظْيِفَتَانِ . — يَدَايَ لَيْسَتَا بِوَسِخَتَيْنِ . — سَأَغْسِلُهُمَا فِيمَا بَعْدُ .
- لِمَاذَا لَمْ تَطْلُبُوا — مَا طَلَبْتُمْ مِنْهُ الْكُرَّةُ ؟
 — طَلَبْنَا، لَكِنَّهُ قَالَ إِنَّ كُرَّتَهُ مَحْرُوقَةٌ .
 — يَكْذِبُ . لَنْ يَلْعَبَ مَعَنَا فِي الْفَرِيقِ .
- سَأَكْتُبُ الرِّسَالَةَ إِلَى أَبِيكَ .
 — لِمَاذَا ؟
 — لِأَنَّكَ تَلْعَبُ كُرَّةَ الْقَدَمِ فَقَطْ، وَ لَا تَدْرُسُ شَيْئًا .
 — قَسَمْتُ بِاللَّهِ أَنِّي لَنْ أَلْعَبَ كُرَّةَ الْقَدَمِ إِلَى نِهَايَةِ الْعَامِ الدِّرَاسِيِّ .
 — طَيِّبٌ، لَنْ أَكْتُبَ لَهُ هَذِهِ الْمَرَّةَ لَكِنْ ...
- مَنْ سَيَدْفَعُ ذَلِكَ الْحِسَابَ ؟
 — لَا أَعْرِفُ . أَنَا لَنْ أَدْفَعُهُ . مَا لِي فُلُوسٌ ؟
 — لِمَ إِذَا تَشْرَبُ الْعَصِيرَ ؟ !
 — أَنْتَ سَتَدْفَعُ الْآنَ وَ أَنَا سَأَدْفَعُ فِي الْمَرَّةِ الْقَادِمَةِ .
 — أَنَا دَفَعْتُ فِي الْمَرَّةِ الْمَاضِيَةِ .
 — أَعْرِفُ . لَكِنْ أَنَا حَسِبْتُكَ غَنِيًّا وَ سَخِيًّا .
- هَلْ تَفْهَمِينَ أَنْتِ هَذِهِ الْجُمْلَ ؟
 — طَبْعًا، أَفْهَمُهَا . لِمَاذَا تَسْأَلِينَ ؟
 — أَنَا لَا أَفْهَمُ شَيْئًا .
 — سَتَفْهَمِينَ، إِنْ شَاءَ اللَّهُ . أَنَا لَمْ أَفْهَمُهَا فِي الْبِدَايَةِ، لَكِنِّي أَفْهَمُهَا الْآنَ .

b) Promijenite sljedeće glagole po istom šablonu:

حَضَرْتُ - يَحْضُرُونَ - لِمَ تَحْضُرِي؟ - مَتَى سَتَحْضُرْنَ؟ - لَنْ نَحْضُرَ
 عَمَلْتُ -
 طَلَبْتُ -
 سَمِعْتُ -
 خَرَجْتُ -
 عَلِمْتُ -

c) Prevedite na arapski jezik:

- Zašto niste tražili da ... Zašto ne tražite da ...? Nećemo tražiti od vas.
- Nisam učio ... Ne učim danas ... Učit ću danas taj predmet.
- Jesi li razumio (shvatio)? Razumiješ li? Shvatićeš ti to kasnije.
- One nisu znale. One znaju. Kada ćete znati?
- Ne čujem dobro na ovo uho. Nećeš čuti nikada na to uho.
- Nisam napisala dobro tu riječ. Rekao sam ti da napišeš ponovo tu rečenicu.
- Zašto niste sjedili? Zašto ne sjedite? Gdje ćete sjediti sutra u ovo vrijeme?

الْكَلِمَاتُ

kraj	نَهَايَةً	oprati	غَسَلَ - غَسَلْ
školska godina	السَّنَةُ الدِّرَاسِيَّةُ	kasnije	فِيْمَا بَعْدُ
dobro, u redu	طَيِّبٌ	fudbal	كُرَّةُ الْقَدَمِ
ovaj put	هَذِهِ الْمَرَّةَ	pocijepan, poderan	مَخْرُوقٌ
ali	لَكِنَّ	lagati	كَذَبَ - كَذَبْ
onda	إِذَا	igrati	لَعِبَ - لَعَبْ
piti	شَرِبَ - شَرِبْ	ekipa	فَرِيقٌ جَفِرَقٌ
sljedeći put	فِي الْمَرَّةِ الْقَادِمَةِ	pismo	رِسَالَةٌ جَاتْ، رِسَائِلٌ
prisustvovati	حَضَرَ - حُضِرَ	zakleti se	قَسَمَ - قَسَمْ

Test

a) Završite:

- كتب هذا الطالبُ واجبه المنزلي .
- الطالبان
- الطلاب
- الطالبة
- الطالبات
- ذاك الرجل رجع من العمل قبل ساعة .
- الرجال
- المرأة
- النساء

b) Završite:

- طلبتُ - ما طلبتُ / لم أطلبُ - لا أطلبُ - سأطلب - لن أطلبُ
- (هم)
- ذهبتُ -
- (هن)

c) Prevedite:

- Ne znam odakle je poznajem.
- Nisam tražio, ali ću potražiti tu knjigu.
- Da li ste učili / učite / ćete učiti / ovih dana nešto o tome?
- Odakle znaš da nisam išla juče / da ne idem danas / da neću ići sutra?

لَعِبْتَ طَوِيلًا . اذْهَبْ إِلَى الْبَيْتِ وَاجْلِسْ فِي غُرْفَتِكَ . خُذِ الْكِتَابَ وَاقْرَأْهُ . قُلْ
 لِفَاطِمَةَ لِتَدْرُسَ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ وَالْأَخْرُجْ مِنَ الْغُرْفَةِ .
 لَا تَفْتَحْ بَابَ الْمَطْعَمِ وَلَا تَدْخُلْهُ . وَإِذَا دَخَلْتَهُ اغْسِلْ يَدَيْكَ قَبْلَ الْأَكْلِ وَلَا
 تَشْرَبْ عَصِيرًا بَارِدًا .

Izdvojite oblike kojim zapovijedamo ili zabranjujemo.

Zapovijedamo ili zabranjujemo, uglavnom, drugom licu. Imperativ ima nastavke jusiva. Imperativ kojim zapovijedamo drugom licu pravi se od prve vrste glagola tako što jusivu u drugom licu odbijemo prefiks i na njegovo mjesto, budući da je prvi korjeniti harf bez vokala, dodamo elif koji će nositi dammu, ako je srednji korjeniti harf sa dammom, a kesru ako je srednji korjeniti harf sa kesrom ili fethom.

Imperativ

piši

تَكْتُبُ - كُتِبَ - اُكْتُبْ

sjedi

تَجْلِسُ - جَلَسَ - اجْلِسْ

otvori

تَفْتَحُ - فَتَحَ - افْتَحْ

Vokal ovog elifa će se čitati samo ako je zapovjedni način na početku govora, naprimjer:

اِذْهَبُوا وَاغْسِلُوا أَيْدِيَكُمْ بِالصَّابُونِ .
 Idite i operite vaše ruke sapunom.

Zabrana

Način kojim zabranjujemo drugom licu, tvori se dodavanjem لا pred drugo lice jusiva.

nemoj pisati (ne piši)

تَكْتُبُ - تَكْتُبُ - لَا تَكْتُبُ

nemoj sjediti (ne sjedi)

تَجْلِسُ - تَجْلِسُ - لَا تَجْلِسُ

ne otvaraj

تَفْتَحُ - تَفْتَحُ - لَا تَفْتَحُ

Promjena zapovjednog načina i zabrane kroz drugo lice:

sjedi (m. r.)

اجْلِسْ

ti sjediš (m. r.)

تَجْلِسُ

sjedite vas dvojica

اجْلَسَا

vas dvojica sjedite

تَجْلِسَانِ

sjedite (m. r.)

اجْلِسُوا

vi sjedite (m. r.)

تَجْلِسُونَ

sjedi (ž. r.)

اجْلِسِي

ti sjediš (ž. r.)

تَجْلِسِينَ

sjedite vas dvije

اجْلَسَا

vas dvije sjedite

تَجْلِسَانِ

sjedite (ž. r.)

اجْلِسْنَ

vi sjedite (ž. r.)

تَجْلِسْنَ

nemoj sjediti (jed. m. r.)

لَا تَجْلِسُ

nemojte sjediti vas dvojica

لَا تَجْلَسَا

nemojte sjediti (m. r.)

لَا تَجْلِسُوا

nemoj sjediti (jed. ž. r.)

لَا تَجْلِسِي

nemojte sjediti vas dvije

لَا تَجْلَسَا

nemojte sjediti (ž. r.)

لَا تَجْلِسْنَ

Trećem licu najčešće zapovijedamo preko posrednika, naprimjer:

Reci mu nek uči dobro.

قُلْ لَهُ لِيَدْرُسَ جَيِّدًا.

Reci im neka pišu vježbe.

قُلْ لَهُمْ لِيَكْتُبُوا التَّحَارِيرَ.

Reci Ibrahimu da uđe.

قُلْ لِإِبْرَاهِيمَ لِيَدْخُلْ.

Reci učenicima da idu kućama.

قُلْ لِلطَّلَآءِ لِيَذْهَبُوا إِلَى بُيُوتِهِمْ.

Reci učenicama da šute.

قُلْ لِلطَّلَآئِ لِيَسْكُنْنَ.

Ovakve oblike izražavanja možemo koristiti i za prvo lice:

Da sjedemo malo. لَنَجْلِسَ قَلِيلًا .

Da popijemo kahvu. لَنَشْرَبَ الْقَهْوَةَ .

Oblik kojim se nešto traži od trećeg lica da ne čini, najčešće je konjunktiv poslije čestica: *da ne* أَلَّا .

Reci Enesu da ne piše po zidovima. قُلْ لَّأَنْتَ أَلَّا يَكْتُبَ عَلَى الْحِيطَانِ .

Reci djeci da ne izlaze iz kuće. قُلْ لِلْأَوْلَادِ أَلَّا يَخْرُجُوا مِنَ الْمَنْزِلِ .

Ako poslije zapovjednog načina koji se završava na sukun dođe hemzetu-l-vasl, vokal hemzeta se neće čitati, a glagol će umjesto sukuna dobiti kesru.

Napiši. اُكْتُبْ .

Napiši svoje ime ovdje. اُكْتُبْ اسْمَكَ هُنَا .

Ne otvaraj. لَا تَفْتَحْ .

Ne otvaraj vrata. لَا تَفْتَحِ الْبَابَ .

الْتَمَرِيَّاتُ

a) Promijenite sljedeće glagole po istom šablonu:

أَطْلُبُ – أَطْلُبْ – لَا تَطْلُبْ – أَطْلُبُوا – لَا تَطْلُبِي – لِيَطْلُبْ هُوَ

أَتْرُكُ –

أَدْفَعُ –

أَجْلِسُ –

أُخْرِجُ –

أَدْخُلُ –

أَغْسِلُ –

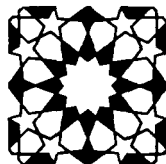
أَشْرَبُ –

أُبَحِّثُ عَنْ –

b) Čitajte i prevodite:

اشْرَبِي الْقَهْوَةَ؟
لَا تَشْرَبُوا ذَاكَ الْمَاءَ الْبَارِدَ.
قُلْ لِفَاطِمَةَ لَتَفْتَحَ النَّوَافِذَ.
انْظُرْ إِلَى أَعْمَالِهِ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى أَقْوَالِهِ.
خُذُوا كُرَاسَاتِكُمْ وَاکْتُبُوا الْجُمْلَ التَّالِيَةَ.
أُطْلِبِ الْفُلُوسَ مِنْ أَبِيكَ، وَلَا تَطْلُبْهَا مِنِّي.
لَا تَجْلِسُوا عَلَى الْقَاعِ، اجْلِسُوا عَلَى الْكَرَاسِي.
ادْفَعْ أَوَّلًا.
أَخْرَجْ مِنْ هُنَا.
ادْخُلِ، الْبَابُ مَفْتُوحٌ.
قُلْ لِلطَّالِبَاتِ لِيَدْخُلْنَ الصَّفَّ.
لَا تَدْخُلْ هَذِهِ الْغُرْفَةَ بِدُونِ إِذْنِي.
لَا تَتْرُكْ عَمَلَ يَوْمِكَ لِغَدِكَ.
اتْرُكْ ذَاكَ الْأَمْرَ لِي.
اغْسِلْ يَدَيْكَ جَيِّدًا.
اعْلَمْ أَنَّ النِّجَاةَ فِي الْعِلْمِ.
ابْحَثْ عَنْ هَذَا الدَّوَاءِ فِي الصِّيدَلِيَّاتِ.
عَنْ أَيِّ شَيْءٍ تَبْحَثُ هُنَا؟
أَبْحَثُ عَنْ مَحَلِّ لِبَيْعِ ...
لَا تَبْحَثُ عَنْهُ هُنَا. الْمَحَلَّاتُ لِبَيْعِ ... فِي الْمَرْكَزِ التِّجَارِيِّ الْجَدِيدِ.

spas	نَجَاةٌ	pod, tlo	قَاعٌ
potražiti	بَحَثَ - بَحْثٌ عَنْ	mjesto	مَكَانٌ جَا أَمَاكِنْ
lijek	دَوَاءٌ جَا أَدْوِيَّةٌ	prvo, najprije	أَوَّلًا
apoteka	صَيْدَلِيَّةٌ جَا ت	odavde	مِنْ هُنَا
prodavnica	مَحَلٌّ جَا ت	bez	بِدُونِ
za prodaju...	لِيبَيْعٍ ...	odobrenje	إِذْنٌ
trgovački centar	الْمَرْكَزُ التِّجَارِيُّ	stvar, pitanje	أَمْرٌ جَا أُمُورٌ

Glagol se u aktivu zove **الفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَعْلُومِ** ili samo **المَعْلُومُ**, a njegov subjekat **الْفَاعِلُ**. Do sada smo učili glagole u aktivu i naučili da se glagoli prve vrste dijele na razrede.

Glagol u pasivu se zove **الفِعْلُ الْمَبْنِيُّ لِلْمَجْهُولِ** ili samo **الْمَجْهُولُ**, a njegov subjekat **نَائِبُ الْفَاعِلِ**. U pasivu prošlog vremena svih glagola prve i proširenih vrsta prvi harf dobiva *dammū* a predzadnji *kesru* **فُعِلَ**. U pasivu sadašnjeg vremena svih glagola prve i proširenih vrsta prvi harf dobiva *dammū* a predzadnji *fethu* **يُفَعَّلُ**.

دَرَسَ دُرِسَ - يَدْرُسُ يَدْرَسُ
فَتَحَ فُتِحَ - يَفْتَحُ يَفْتَحُ
سَمِعَ سَمِعَ - يَسْمَعُ يَسْمَعُ ...

U rečenicama u kojima je glagol upotrijebljen u pasivu, vršilac glagolske radnje je nepoznat, a na njegovo mjesto dolazi objekat.

Evo kako se rečenica iz aktivne pretvara u pasivnu:

سَرَقَ اللِّصُّ سَاعَتَهَا. - سُرِقَتْ سَاعَتُهَا.

Lopov je ukrao njen sat - Njen sat je ukraden.

هُمْ سَيَنْشُرُونَ ذَاكَ الْكِتَابَ. - سَيُنَشَرُ ذَاكَ الْكِتَابُ.

Oni će objaviti tu knjigu - Ta knjiga će biti objavljena.

Ako ste dobro obratili pažnju na ova dva primjera zapazili ste da objekat glagola u aktivu pretvaranjem glagola u pasiv postaje subjekat glagola u pasivu, i da se on sa glagolom u pasivu slaže shodno pravilima slaganja glagola i njegovog subjekta u glagolskoj rečenici.

Naprimjer:

Fatima je našla olovku pod stolom. عَثَرَتْ فَاطِمَةُ عَلَى الْقَلَمِ تَحْتَ الطَّائِلَةِ.

Ako ovu rečenicu pretvorimo u pasivnu, ona će glasiti:

Nađena je olovka pod stolom. عُثِرَ عَلَى الْقَلَمِ تَحْتَ الطَّائِلَةِ.

Riječ olovka je u našem jeziku bliži objekat jer je glagol *naći* prelazan, ali je u arapskom jeziku glagol *naći* عُثِرَ neprelazan, i on, ustvari, znači *naći* na i ima svoj prijedlog koji sa imenom iza sebe dolazi na mjestu daljeg objekta. Obratite pažnju da je u prvoj rečenici glagol bio u trećem licu jednine ženskog roda, jer je njegov subjekat imenica ženskog roda, dok je u drugoj rečenici u trećem licu jednine muškog roda, jer je subjekat glagola u pasivu imenica muškog roda.

Svi nastavci za lica kao i čestice (لَمْ، أَنْ، لَنْ) u potpunosti su jednaki za glagole u aktivu i pasivu.

Evo još nekoliko primjera upotrebe pasiva:

Kako se piše - čita ta riječ? كَيْفَ تُكْتَبُ - تُقْرَأُ تِلْكَ الْكَلِمَةُ؟

Ta riječ se ne piše - ne čita tako. تِلْكَ الْكَلِمَةُ لَا تُكْتَبُ - لَا تُقْرَأُ هَكَذَا.

Ta riječ se piše na sljedeći način: تِلْكَ الْكَلِمَةُ تُكْتَبُ بِالطَّرِيقَةِ التَّالِيَةِ:

Oni uče arapski jezik u toj školi. هُمْ يَدْرُسُونَ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ فِي تِلْكَ الْمَدْرَسَةِ.

Arapski jezik se izučava u toj školi? تُدْرَسُ اللُّغَةُ الْعَرَبِيَّةُ فِي تِلْكَ الْمَدْرَسَةِ؟

Gdje ćete štampati tu knjigu? أَيْنَ سَتَطْبَعُونَ ذَاكَ الْكِتَابَ؟

Gdje će se štampati ta knjiga? أَيْنَ سَيَطْبَعُ ذَاكَ الْكِتَابَ؟

On otvara prozore svoje sobe svaki dan. هُوَ يَفْتَحُ شَبَابِيكَ غُرْفَتِهِ كُلَّ يَوْمٍ.

Prozori njegove sobe otvaraju se svaki dan. تُفْتَحُ شَبَابِيكَ غُرْفَتِهِ كُلَّ يَوْمٍ.

Neprijatelj ih je ranio u toj akciji. الْعَدُوُّ جَرَحَهُمْ فِي تِلْكَ الْعَمَلِيَّةِ.

Oni su ranjeni u toj akciji. هُمْ جُرِحُوا فِي تِلْكَ الْعَمَلِيَّةِ.

Da li je plaćen račun?

هل دُفِعَ الحِسَابُ؟

Da, ja sam ga platio ovaj put.

نعم، أنا دَفَعْتُه هذه المرة.

Tako se ne otvara konzerva.

لا تُفْتَحُ العُلبَةُ هَكَذَا.

الْتَمَرِينَاتُ

a) Čitajte i prevodite kroz dijalog

– مَتَى يُفْتَحُ ذَاكَ المَحَلُّ؟

– يُفْتَحُ بَعْدَ نَصْفِ السَّاعَةِ.

– أَيْنَ صُنِعَتْ تِلْكَ السَّيَّارَةُ؟

– هِيَ صُنِعَتْ فِي أَلْمَانِيَا.

– كَيْفَ تَكْتَبُ الهَمْزَةُ فِي تِلْكَ الْحَالَةِ؟

– تُكْتَبُ الهَمْزَةُ فِي تِلْكَ الْحَالَةِ فَوْقَ الْوَاوِ.

– مَاذَا يُغْسَلُ بَعْدَ اسْتِنْشَاقِ الْأَنْفِ؟

– بَعْدَ ذَلِكَ (بَعْدَ اسْتِنْشَاقِ الْأَنْفِ) يُغْسَلُ الْوَجْهُ.

– أَيْنَ طُبِعَ ذَاكَ الْكِتَابُ؟

– طُبِعَ ذَاكَ الْكِتَابُ فِي مَطْبَعَتِنَا الْمُحَلِّيَّةِ.

– هَلْ يُعْرَفُ عَنْهُ شَيْءٌ؟

– لَا يُعْرَفُ عَنْهُ شَيْءٌ مُنْذُ سَنَةٍ كَامِلَةٍ.

– كَمْ مَرَّةً ذُكِرَ اسْمُهَا فِي ذَلِكَ الْكِتَابِ.

– ذُكِرَ اسْمُهَا عِدَّةَ مَرَّاتٍ فِي ذَلِكَ الْكِتَابِ.

– أَيْنَ يُعْرَضُ ذَاكَ الْفِيلْمُ؟

– يُعْرَضُ ذَاكَ الْفِيلْمُ فِي جَمِيعِ دُورِ السِّنِمَا.

– مَتَى قُتِلَ ذَاكَ الرَّجُلُ؟

– قُتِلَ ذَاكَ الرَّجُلُ فِي بَدَايَةِ الْحَرْبِ.

- مَتَى قُبِضَ عَلَيْهِ؟
 - قُبِضَ عَلَيْهِ قَبْلَ يَوْمَيْنِ.
 - أَيْنَ دُفِنَتْ جَدَّتُكَ؟
 - هِيَ دُفِنَتْ فِي مَقْبَرَةِ الْمَدِينَةِ.

b) Zapamtite ove fraze:

Pušenje je strogo zabranjeno.

يُمنَعُ التَّدخينُ مَنعاً بَاطِئاً.

Knjigu tražiti direktno od izdavača.

يُطَلَّبُ الْكِتَابُ مِنَ النَّاسِرِ مُبَاشَرَةً.

Prošlost se ne spominje (Što je bilo, bilo je).

الْمَاضِي لَا يُدَكَّرُ.

الكَلِمَاتُ

prikazivati, عَرَضَ - عَرَضُ*

prodavnica مَحَلُّ جَازَاتٍ

izlagati

proizvoditi صَنَعَ - صِنَاعَةٌ

film فِيلْمٌ جِ أَفْلَامٌ

Njemačka أَلْمَانِيَا

kino سِينَمَا

ispiranje nosa اسْتِنشَاقُ الْأَنْفِ

ubiti قَتَلَ - قَتْلٌ

lice وَجْهٌ جِ وَجُوهُ

zakopati دَفَنَ - دَفْنٌ

štampanija مَطْبَعَةٌ جِ مَطَابِعُ

groblje مَقْبَرَةٌ جِ مَقَابِرُ

nekoliko puta عِدَّةَ مَرَّاتٍ

uhvatiti قَبَضَ - قَبْضٌ عَلَى

PARTICIP AKTIVNI I PARTICIP PASIVNI

اسْمُ الْفَاعِلِ وَ اسْمُ الْمَفْعُولِ

Participi u arapskom jeziku imaju veoma široku upotrebu. Particip aktivni ima značenje vršioca glagolske radnje (značenje imenice) ili stanje u kome se neko ili nešto nalazi (značenje pridjeva). Particip aktivni prve vrste glagola dolazi na oblik **فَاعِلٌ**. Tako će, naprimjer, participi aktivni sljedećih glagola prve vrste glasiti:

pisati - pisar	كَتَبَ - كِتَابَةٌ - كَاتِبٌ
tražiti - učenik/student (onaj koji traži znanje)	طَلَبَ - طَلَبٌ - طَالِبٌ
znati - učen (znan)	عَلِمَ - عِلْمٌ - عَالِمٌ

Particip aktivni, uz pravilnu množinu, može doći i na različite oblike nepravilne množine:

	ŽENSKI ROD		MUŠKI ROD	
	الْمَوْنَتُ		الْمَذْكُورُ	
j.	طَالِبَةٌ	كَاتِبَةٌ	طَالِبٌ	كَاتِبٌ
d.	طَالِبَتَانِ	كَاتِبَتَانِ	طَالِبَانِ	كَاتِبَانِ
m.	طَالِبَاتٌ	كَاتِبَاتٌ	طَالِبُونَ، طُلَّابٌ	كَاتِبُونَ، كُتَّابٌ

Particip pasivni ima najčešće značenje pridjeva ili onoga nad kim ili čim je izvršena glagolska radnja i dolazi na oblik **مَفْعُولٌ**.

	ŽENSKI ROD		MUŠKI ROD	
	الْمَوْنَتُ		الْمَذْكُورُ	
j.	مَطْلُوبَةٌ	مَكْتُوبَةٌ	مَطْلُوبٌ	مَكْتُوبٌ

Da li jedan glagol ima samo particip aktivni ili samo particip pasivni ili i particip aktivni i particip pasivni mjerodavna je jedino praksa arapskog jezika.

Ako se želi istaći neko svojstvo participa aktivnog u jačoj mjeri (مُبَالَغَةً اسْمُ الْفَاعِلِ) onda se umjesto oblika فَاعِلٌ upotrebljavaju drugi oblici od kojih je najčešći oblik فَعَّالٌ na koji često dolaze imena pojedinih zanimanja:

pekar	خَبَّازٌ	pilot	طَيَّارٌ
kuhar	طَبَّاخٌ	slikar	رَسَّامٌ
mesar	فَصَّابٌ	umjetnik	فَنَّانٌ

Participi pasivni od nekih glagola prve vrste mogu doći i na oblik فَعِيلٌ te ćemo tako kazati:

ranjenik	جَرِيحٌ جَرَحَ	ubijeni/poginuli	قَتِيلٌ جَدَّ قَتَلَ
bolesnik	مَرِيضٌ جَدَّ مَرَضَ		

Particip aktivni se može upotrebljavati umjesto glagola u aktivu, a particip pasivni umjesto glagola u pasivu:

Idete li na sajam? هل أنتم ذَاهِبُونَ (تَذْهَبُونَ) إِلَى الْمَعْزِزِ؟
هُوَ جَالِسٌ (يَجْلِسُ) أَمَامَ بَيْتِهِ وَ شَارِبٌ (يَشْرَبُ) قَهْوَتَهُ الصَّبَاحِيَّةَ.

On sjedi pred kućom i pije svoju jutarnju kahvu.

الْكُتُبُ الْجَدِيدَةُ تُطْبَعُ (مَطْبُوعَةٌ) عَلَى الْوَرَقِ الْجَيِّدِ.

Nove knjige se štampaju na kvalitetnom papiru.

a) Čitajte i prevodite kroz dijalog

- ذاك الكتابُ مطبوعٌ (طُبِعَ) في مُوسْتَارٍ.
- أينَ يَعْمَلُ أبوه؟
- أبوه يَعْمَلُ كَنَاشِرٍ نَاجِحٍ لِمَطْبُوعَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ.
- مَنْ يَنْشُرُ تلكَ الشَّائِعَاتِ؟
- مِنْ المَعْلُومِ أَنَّ تلكَ الشَّائِعَاتِ تُنْشَرُ بِطَرِيقٍ مُخْتَلِفَةٍ وَبِسُرْعَةٍ كَبِيرَةٍ جِدًّا.
- هل نَقَلَ الجَرَحَى إِلَى المُسْتَشْفَى؟
- نَعَمْ، جَمِيعُ الجَرَحَى نَقِلُوا (مَنْقُولُونَ) إِلَى مُسْتَشْفَى المَدِينَةِ.
- أينَ يُصْنَعُ هَذَا الأَثَاثُ؟
- هَذَا الأَثَاثُ مَصْنُوعٌ (يُصْنَعُ) فِي المَصَانِعِ المَحَلِّيَةِ.
- مَاذَا يَعْمَلُ أَخُوهُ؟
- أَخُوهُ طَيَّارٌ مَشْهُورٌ، كَيْفَ لَا تَعْرِفُ ذَلِكَ؟
- هل سَمِعْتَ أَنَّ سَيَّارَتَهُ الجَدِيدَةَ مَسْرُوقَةٌ؟
- لَا، مَا سَمِعْتُ، لَكِنْ أَعْرِفُ أَنَّ السَّيَّارَاتِ تُسْرَقُ كَثِيرًا فِي هَذِهِ الأَيَّامِ.
- هل سَمِعْتَ أَنَّهَا مَرْكُومَةٌ؟
- نَعَمْ سَمِعْتُ. لَا بُدَّ أَنَّهَا تَشْرَبُ المَشْرُوبَاتِ الغَازِيَّةَ البَارِدَةَ.
- هل تِلْكَ المَأْكُولَاتُ طَازِجَةٌ؟
- نَعَمْ، هِيَ طَازِجَةٌ وَ لَذِيذَةٌ.
- هل سَيَكُونُ ذَاكَ المَحَلُّ مَفْتُوحًا غَدًا؟
- غَدًا يَوْمَ السَّبْتِ، وَ جَمِيعُ المَحَلَّاتِ سَتَكُونُ مَفْتُوحَةً.
- هل فِي هَذِهِ المَدِينَةِ مَكْتَبٌ لِلْمَقْقُودَاتِ (لِلْأَشْيَاءِ المَقْقُودَةِ)؟
- نَعَمْ، فِي هَذِهِ المَدِينَةِ مَكْتَبٌ لِلْأَشْيَاءِ المَقْقُودَةِ وَ هُوَ لَيْسَ بَعِيدًا عَنْ هُنَا.

b) Zapamtite kako se kaže

مَا الْمَكْتُوبُ (مَاذَا يُكْتَبُ) عَلَى تِلْكَ اللُّوحَةِ؟

يُطَلَّبُ مِنْ جَمِيعِ الطُّلَّابِ وَ الطَّالِبَاتِ

الْمَحَافِظَةُ عَلَى النِّظَامِ وَالنِّظَافَةِ!

التَّدْخِينُ مَمْنُوعٌ!

الْكَلِمَاتُ

lokalni	مَحَلِّيٌّ	Mostar	مُوسْتَارٌ
nahlađen	مَزْكُومٌ جَوْنٌ	izdavač	نَاشِرٌ جَوْنٌ
pića	مَشْرُوبَاتٌ	uspješan	نَاجِحٌ
gaziran	غَازِيٌّ	publikacije	مَطْبُوعَاتٌ
jelo	مَأْكُولٌ جَاتٌ	različit	مُخْتَلَفٌ
svjež	طَارِجٌ	glasina	شَائِعَةٌ جَاتٌ
ukusan	لَذِيذٌ	poznato je da je ...	مِنْ الْمَعْلُومِ أَنَّ ...
subota	يَوْمُ السَّبْتِ	prenijeti, prebaciti	نَقَلَ - نُقِلَ
biro,	مَكْتَبٌ جَ مَكَاتِبُ	namještaj	أَثَاثٌ
kancelarija		fabrika	مَصْنَعٌ جَ مَصَانِعُ
izgubljen	مَفْقُودٌ		

Test

a) Upotrijebite sljedeće riječi u rečenicama:

– افْتَحُوا

– يَفْتَحُ

– مَفْتُوحَةٌ

– لَا تَكْتُبُوا

– تُكْتُبُ

– مَكْتُوبٌ

b) Ispravite greške:

– تلك المَعْلُومَاتُ لَيْسَتْ صَحِيحَةً.

– اَعْلَمُوا جَيِّدًا أَنَّنَا سَوْفَ لَا نَدْفَعُ تِلْكَ الْحَسَابَاتِ.

– هَلْ أَسْمَاءُهُمْ كَانُوا مَوْجُودَةً عَلَى تِلْكَ الْقَائِمَةِ

c) Prevedite na arapski jezik:

- Radi nešto.

- Ne izlazite iz sobe.

- Ova auta su proizvedena u našoj zemlji.

- Čujte, ne idemo danas, ali ćemo ići sutra.

- Zabranjeno je izlaziti iz zgrade u ovo vrijeme.

أَنْتِ طَالِبَةٌ جَيِّدَةٌ – أَنْتَ لَسْتَ طَالِبٌ جَيِّدٌ .
 أَنْتَ كُنْتَ – مَا كُنْتَ طَالِبٌ جَيِّدٌ .
 أَنْتَ سَتَكُونِينَ – لَنْ تَكُونِيَ طَالِبٌ جَيِّدٌ .
 هُمْ طُلَّابٌ جَيِّدُونَ – هُمْ لَيْسُوا طُلَّابًا جَيِّدِينَ .
 هُمْ كَانُوا / مَا كَانُوا طُلَّابًا جَيِّدِينَ .
 هُمْ سَيَكُونُونَ / لَنْ يَكُونُوا طُلَّابًا جَيِّدِينَ .

كُنْ صَادِقًا وَلَا تَكُنْ كَذَّابًا .
 كُونُوا مُجْتَهِدِينَ وَلَا تَكُونُوا كُسَالَى

U arapskom jeziku ima više pomoćnih glagola, od kojih je glagol كَانَ najčešće u upotrebi. Srednji korjeniti harf ovog glagola je و koje se u prošlom vremenu petvara u dugo ā, jer je pravilo arapskog jezika da و i ي prelaze u dugo ā, ako je prije njih *fetha* (صَارَ – صَيَّرَ – كَانُ), u dugo ū ako je prije njih *damma*, i u dugo ī ako je prije njih *kesra*. U sadašnjem vremenu glagola كَانَ prvo je vokal sa و prešao na prethodni harf iznad koga je bio *sukun*, a zatim je و prešao u dugo ū (يَكُونُ – يَكُونُ – يَكُونُ).

Kod glagola كَانَ u svim slučajevima kada iznad و ili harfa iza و dođe *sukun*, و se gubi, a umjesto izgubljenog و prvi korjeniti harf dobiva *damm*u kao podsjećanje na izgubljeni و. Naprimjer: *bio sam* كُنْتُ, *on nije bio* هُوَ لَمْ يَكُنْ, *budi* كُنْ.

المضارع	المجزوم	المنصوب	فعل الأمر	فعل النهي
يَكُونُ	لَمْ يَكُنْ	أَنْ، لَنْ ... يَكُونُ	لِيَكُنْ	—
يَكُونَانِ	يَكُونَا	يَكُونَا	لِيَكُونَا	—
يَكُونُونَ	يَكُونُوا	يَكُونُوا	لِيَكُونُوا	—
تَكُونُ	تَكُنْ	تَكُونُ	لَتَكُنْ	—
تَكُونَانِ	تَكُونَا	تَكُونَا	لَتَكُونَا	—
يَكُنْ	يَكُنْ	يَكُنْ	لِيَكُنْ	—
تَكُونُ	تَكُنْ	تَكُونُ	كُنْ	لَا تَكُنْ
تَكُونَانِ	تَكُونَا	تَكُونَا	كُونَا	لَا تَكُونَا
تَكُونُونَ	تَكُونُوا	تَكُونُوا	كُونُوا	لَا تَكُونُوا
تَكُونِينَ	تَكُونِي	تَكُونِي	كُونِي	لَا تَكُونِي
تَكُونَانِ	تَكُونَا	تَكُونَا	كُونَا	لَا تَكُونَا
تَكُنْ	تَكُنْ	تَكُنْ	كُنْ	لَا تَكُنْ
أَكُونُ	أَكُنْ	أَكُونُ	—	—
نَكُونُ	نَكُنْ	نَكُونُ	—	—

Pravi imperfekat i radnja koja je u prošlosti duže trajala ili se ponavljala izražava se tako da pred osnovni glagol u sadašnjem vremenu stavimo glagol كَانَ u perfektu:

Svaki dan sam išao kod djeda. كُنْتُ أَذْهَبُ كُلَّ يَوْمٍ إِلَى الْجَدِّ.
 Igrali bismo nogomet danima. كُنَّا نَلْعَبُ كُرَةَ الْقَدَمِ لَأَيَّامٍ.
 Mnogo se smijala. كَانَتْ تَضْحَكُ كَثِيرًا.

Ako je radnja već završena u davnoj prošlosti (pluskvamperfekat) onda i glagol i osnovni glagol dolaze u prošlom vremenu, s tim da pred osnovni glagol često dođe čestica وَدَّ:

Bio je već otišao kući.   كَانَ قَدْ ذَهَبَ إِلَى الْبَيْتِ .

Bili smo već čuli tu vijest.   كُنَّا قَدْ سَمِعْنَا ذَلِكَ الْخَبَرَ .

Obratite pažnju kako se kaže:

Husejn je imao nov auto.   كَانَتْ لِحُسَيْنٍ سَيَّارَةٌ جَدِيدَةٌ .

Ona je imala lijepo lice.   كَانَ لَهَا وَجْهٌ جَمِيلٌ .

Mi smo imali nekih problema sa njima.   كَانَتْ لَنَا بَعْضُ الْمَشَاكِلِ مَعَهُمْ .

Prema tome, glagol se u ovakvim rečenicama ravna prema rodu i broju onoga što se ima.

Promjena glagola كَانَ kroz glagolske načine i zapovjedni način.

الْتَّمَرِينَ

– هل تَذْكُرُ جَدَّكَ؟

– نعم، أَذْكُرُهُ جَيِّدًا. هو كَانَ رَجُلًا كَرِيمًا وَعَادِلًا، رَحِمَهُ اللَّهُ.

– كُنْ أَنْتَ مِثْلَهُ كَرِيمًا وَعَادِلًا.

– سَأَكُونُ إِنْ شَاءَ اللَّهُ.

– هل هي كانت مَرِيضَةً؟

– لا، هي لَمْ تَكُنْ – مَا كَانَتْ مَرِيضَةً.

– هل هُمْ كَانُوا رَاضِينَ بِتِلْكَ النَّتَائِجِ؟

– لا هُمْ لَمْ يَكُونُوا – مَا كَانُوا رَاضِينَ بِتِلْكَ النَّتَائِجِ.

– مَتَى سَيَكُونُ الْغَدَاءُ جَاهِزًا؟

– سَيَكُونُ الْغَدَاءُ جَاهِزًا بَعْدَ قَلِيلٍ.

– لِمَنْ كَانَتْ تِلْكَ السَّيَّارَةُ؟

– تِلْكَ السَّيَّارَةُ كَانَتْ لِصَدِيقِي صَالِحٍ.

- أَيْنَ كَانَ السَّائِقُ؟
 – كَانَ السَّائِقُ قَدْ هَرَبَ مِنْ مَوْقِعِ الْحَادِثِ.
 – هَلْ كَانَتْ جَمِيعُ الشَّبَابِيكِ مَفْتُوحَةً؟
 – بَعْضُ الشَّبَابِيكِ لَمْ تَكُنْ (مَا كَانَتْ) مَفْتُوحَةً.
 – كَمْ يَوْمًا سَتَكُونُ غَائِبًا؟
 – سَأَكُونُ غَائِبًا يَوْمًا وَاحِدًا فَقَطْ.
 – لَا تَكُنْ بَطِيئًا. كُنْ سَرِيعًا.
 – لَا تَكُونِي بَخِيلَةً، كُونِي سَخِيَّةً.
 – كُونُوا صَادِقِينَ وَشُرَفَاءَ، وَلَا تَكُونُوا كَذَّابِينَ وَأَشْرَارًا.
 – لَا تَكُنْ مُتَكَبِّرًا، كُنْ مُتَوَاضِعًا.

الْكَلِمَاتُ

posjetilac	زَائِرٌ جَزُورٌ	sjetiti se	ذَكَرَ – ذَكَرْتُ
sala	صَالَةٌ جَدَات	smilovati se	رَحِمَ – رَحِمْتُ
jedan	وَاحِدٌ	kao	مِثْلَ
spor	بَطِيءٌ	ručak	غَدَاءٌ
častan, čestit	شَرِيفٌ جَدُ شُرَفَاءُ	gotov	جَاهِزٌ
lažov	كَذَّابٌ جَدُون	malo kasnije, ubrzo	بَعْدَ قَلِيلٍ
zao, zlikovac	شَرِيرٌ جَدُ أَشْرَارٍ	vozač	سَائِقٌ جَدُ سَوَاقٍ
ohol	مُتَكَبِّرٌ جَدُون	pobjeći	هَرَبَ – هَرُوبٌ
skroman	مُتَوَاضِعٌ جَدُون	mjesto udesa	مَوْقِعُ الْحَادِثِ

SISTEMATIZACIJA PREĐENOG GRADIVA

Odnos subjekta i predikata u imenskoj rečenici

عَبْدُ اللَّهِ / هُوَ / هَذَا الرَّجُلُ مُؤْمِنٌ صَادِقٌ.
عَبْدُ اللَّهِ وَ مُحَمَّدٌ / هُمَا / هَذَانِ الرَّجُلَانِ مُؤْمِنَانِ صَادِقَانِ.
عَبْدُ اللَّهِ وَ مُحَمَّدٌ وَ إِبْرَاهِيمُ / هُمْ / هَؤُلَاءِ الرَّجَالُ مُؤْمِنُونَ صَادِقُونَ.
حَوَاءُ / هِيَ / هَذِهِ الْمَرْأَةُ مُؤْمِنَةٌ صَادِقَةٌ.
حَوَاءُ وَ خَدِيجَةُ / هُمَا / هَاتَانِ الْمَرْأَتَانِ مُؤْمِنَتَانِ صَادِقَتَانِ.
حَوَاءُ وَ خَدِيجَةُ وَ عَائِشَةُ / هُنَّ / هَؤُلَاءِ النِّسَاءُ مُؤْمِنَاتٌ صَادِقَاتٌ.
الْكِتَابُ / (هَذِهِ الْكِتَابُ / الْكِتَابَاتُ) / هِيَ جَيِّدَةٌ وَ رَخِيصَةٌ.

Abdullah /On/ Ovaj čovjek je iskren vjernik.

Abdullah i Muhammed /Njih dvojica/ Ova dvojica ljudi su iskreni vjernici.

Abdullah, Muhammed i Ibrahim /Oni/ Ovi ljudi su iskreni vjernici.

Havva /Ona/ Ova žena je iskrena vjernica.

Havva i Hatidža /Njih dvije/ Ove dvije žene su iskrene vjernice.

Havva, Hatidža i Aiša /One/ Ove žene su iskrene vjernice.

Knjige /Sveske (Ove knjige / sveske) /One su dobre i jeftine.

(*Doslovno*: Knjige /Sveske (Ove knjige/ sveske) Ona je dobra i jeftina).

Glagol i njegov subjekat u glagolskoj i imenskoj rečenici (poređenje)

يَسْكُنُ حَامِدٌ فِي هَذَا الْبَيْتِ .

يَسْكُنُ حَامِدٌ وَصَالِحٌ (أَخَوَا عَلِيٍّ) فِي هَذَا الْبَيْتِ .

يَسْكُنُ حَامِدٌ وَصَالِحٌ وَأَيُّوبُ (إِخْوَةُ عَلِيٍّ) فِي هَذَا الْبَيْتِ .

حَامِدٌ يَسْكُنُ فِي هَذَا الْبَيْتِ .

حَامِدٌ وَصَالِحٌ (أَخَوَا عَلِيٍّ) / هُمَا / يَسْكُنَانِ فِي هَذَا الْبَيْتِ .

حَامِدٌ وَصَالِحٌ وَأَيُّوبُ (إِخْوَةُ عَلِيٍّ) / هُمْ / يَسْكُنُونَ فِي هَذَا الْبَيْتِ .

Hamid stanuje u ovoj kući.

Hamid i Salih (dva Alijina brata) stanuju u ovoj kući.

Hamid, Salih i Ejub (Alijina braća) stanuju u ovoj kući.

تَسْكُنُ فَاطِمَةُ فِي هَذَا الْبَيْتِ .

تَسْكُنُ فَاطِمَةُ وَآمَنَةُ (أُخْتَا حَامِدٍ) فِي هَذَا الْبَيْتِ .

تَسْكُنُ فَاطِمَةُ وَآمَنَةُ وَأَسْمَاءُ (أَخَوَاتُ حَامِدٍ) فِي هَذَا الْبَيْتِ .

فَاطِمَةُ تَسْكُنُ فِي هَذَا الْبَيْتِ .

فَاطِمَةُ وَآمَنَةُ (أُخْتَا حَامِدٍ) تَسْكُنَانِ فِي هَذَا الْبَيْتِ .

فَاطِمَةُ وَآمَنَةُ وَأَسْمَاءُ (أَخَوَاتُ حَامِدٍ) يَسْكُنْنَ فِي هَذَا الْبَيْتِ .

Fatima stanuje u ovoj kući.

Fatima i Amina (dvije Hamidove sestre) stanuju u ovoj kući.

Fatima, Amina i Esma (Hamidove sestre) stanuju u ovoj kući.

Upotreba glagola لَيْسَ i كَانَ

فَارُوقٌ تَاجِرٌ نَاجِحٌ.

كَانَ / مَا كَانَ (لَمْ يَكُنْ) / لَيْسَ / سَيَكُونُ / سَوْفَ يَكُونُ / لَنْ يَكُونُ

فَارُوقٌ تَاجِرًا نَاجِحًا.

فَارُوقٌ كَانَ / مَا كَانَ (لَمْ يَكُنْ) / لَيْسَ / سَيَكُونُ / سَوْفَ يَكُونُ / لَنْ يَكُونُ

تَاجِرًا نَاجِحًا.

Faruk je uspješan trgovac.

Faruk je bio / nije bio / nije / će biti / neće biti uspješan trgovac.

تِلْكَ الْمُبَارَاةُ مُتَوَسِّطَةٌ.

كَانَتْ / مَا كَانَتْ (لَمْ تَكُنْ) / لَيْسَتْ / سَتَكُونُ / سَوْفَ تَكُونُ / لَنْ

تَكُونُ تِلْكَ الْمُبَارَاةُ مُتَوَسِّطَةٌ.

تِلْكَ الْمُبَارَاةُ كَانَتْ / مَا كَانَتْ (لَمْ تَكُنْ) / لَيْسَتْ / سَتَكُونُ / سَوْفَ تَكُونُ

/ لَنْ تَكُونُ مُتَوَسِّطَةٌ.

Ta utakmica je prosječna.

Ta utakmica je bila / nije bila / nije / će biti / neće biti prosječna.

حَسَنٌ وَعَلِيٌّ رَجُلَانِ مُتَوَاضِعَانِ.

كَانَ / مَا كَانَ (لَمْ يَكُنْ) / لَيْسَ / سَيَكُونُ / سَوْفَ يَكُونُ / لَنْ يَكُونُ

حَسَنٌ وَعَلِيٌّ رَجُلَيْنِ مُتَوَاضِعَيْنِ.

حَسَنٌ وَعَلِيٌّ كَانَا / مَا كَانَا (لَمْ يَكُونَا) / لَيْسَا / سَيَكُونَانِ / سَوْفَ يَكُونَانِ /

لَنْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ مُتَوَاضِعَيْنِ.

Hasan i Alija su skromni ljudi (dva skromna čovjeka).

Hasan i Alija su bili / nisu bili / nisu / će biti / neće biti skromni ljudi.

حَوَاءُ وَ سُمَيَّةُ طَبِيبَتَانِ جَيِّدَتَانِ .
 كَانَتْ / مَا كَانَتْ (لَمْ تَكُنْ) / لَيْسَتْ / سَتَكُونُ / سَوْفَ تَكُونُ / لَنْ
 تَكُونِ حَوَاءُ وَ سُمَيَّةُ طَبِيبَتَيْنِ جَيِّدَتَيْنِ .
 حَوَاءُ وَ سُمَيَّةُ كَانَتَا / مَا كَانَتَا (لَمْ تَكُونَا) / لَيْسَتَا / سَتَكُونَانِ / سَوْفَ
 تَكُونَانِ / لَنْ تَكُونَا طَبِيبَتَيْنِ جَيِّدَتَيْنِ .

Havva i Sumejja su dobre doktorice (dvije dobre doktorice).

Havva i Sumejja su bile / nisu bile / nisu / biće / neće biti dobre doktorice.

هَؤُلَاءِ الْمَسَافِرُونَ تَعَابُ .
 كَانُ / مَا كَانَ (لَمْ يَكُنْ) / لَيْسَ / سَيَكُونُ / سَوْفَ يَكُونُ / لَنْ يَكُونَ
 هَؤُلَاءِ الْمَسَافِرُونَ تَعَابًا .
 هَؤُلَاءِ الْمَسَافِرُونَ كَانُوا / مَا كَانُوا (لَمْ يَكُونُوا) / لَيْسُوا / سَيَكُونُونَ / سَوْفَ
 يَكُونُونَ / لَنْ يَكُونُوا تَعَابًا .

Ovi putnici su umorni.

Ovi putnici su bili / nisu bili / nisu / će biti / neće biti umorni.

أُولَئِكَ الطَّالِبَاتُ مُمْتَازَاتُ .
 كَانَتْ / مَا كَانَتْ (لَمْ تَكُنْ) / لَيْسَتْ / سَتَكُونُ / سَوْفَ تَكُونُ / لَنْ
 تَكُونِ أُولَئِكَ الطَّالِبَاتُ مُمْتَازَاتُ .
 أُولَئِكَ الطَّالِبَاتُ كُنَّ / مَا كُنَّ (لَمْ يَكُنَّ) / لَيْسْنَ / سَيَكُنْنَ / سَوْفَ يَكُنْنَ /
 لَنْ يَكُنْنَ مُمْتَازَاتُ .

Te učenice su odlične.

Te učenice su bile / nisu bile / nisu / će biti / neće biti odlične.

(أَنَا) دَفَعْتُ هَذِهِ الْحِسَابَاتِ . Ja sam platio/la (platio sam) ove račune.

(أَنَا) قَدْ دَفَعْتُ هَذِهِ الْحِسَابَاتِ . Već sam platio/la ove račune.

(أَنَا) مَا دَفَعْتُ (لَمْ أَدْفَعْ) هَذِهِ الْحِسَابَاتِ . Nisam platio/la ove račune.

(أَنَا) كُنْتُ قَدْ دَفَعْتُ هَذِهِ الْحِسَابَاتِ . Bio/la sam već platio/la ove račune.

(أَنَا) كُنْتُ أَدْفَعُ هَذِهِ الْحِسَابَاتِ بِانْتِظَامٍ . Plaćao/la sam ove račune redovno.

(أَنَا) أَدْفَعُ هَذِهِ الْحِسَابَاتِ . Ja plaćam ove račune.

(أَنَا) لَا أَدْفَعُ هَذِهِ الْحِسَابَاتِ . Ja ne plaćam ove račune.

(أَنَا) سَأَدْفَعُ هَذِهِ الْحِسَابَاتِ غَدًا . Platiću ove račune sutra.

(أَنَا) سَوْفَ أَدْفَعُ هَذِهِ الْحِسَابَاتِ . Platiću ove račune (dalji futur).

(أَنَا) لَنْ أَدْفَعَ هَذِهِ الْحِسَابَاتِ أَبَدًا . Neću platiti ove račune nikada.

هُمْ ذَهَبُوا إِلَى بُيُوتِهِمْ (الْبُيُوتِ) . Oni su otišli svojim kućama.

هُمْ قَدْ ذَهَبُوا إِلَى بُيُوتِهِمْ . Oni su već otišli svojim kućama.

هُمْ مَا ذَهَبُوا (لَمْ يَذْهَبُوا) إِلَى بُيُوتِهِمْ . Oni nisu otišli svojim kućama.

هُمْ كَانُوا قَدْ ذَهَبُوا إِلَى بُيُوتِهِمْ . Oni su već bili otišli svojim kućama.

هُمْ كَانُوا يَذْهَبُونَ إِلَى بُيُوتِهِمْ أُسْبُوعِيًّا . Oni su išli svojim kućama sedmično.

هُمْ يَذْهَبُونَ إِلَى بُيُوتِهِمْ بِالْحَافِلَةِ . Oni idu svojim kućama autobusom.

هُمْ لَا يَذْهَبُونَ إِلَى بُيُوتِهِمْ . Oni ne idu svojim kućama.

هُمْ سَيَذْهَبُونَ إِلَى بُيُوتِهِمْ بِالْمَشْيِ . Oni će ići svojim kućama pješke.

هُمْ سَوْفَ يَذْهَبُونَ إِلَى بُيُوتِهِمْ . Oni će ići svojim kućama (dalji futur).

هُمْ لَنْ يَذْهَبُوا إِلَى بُيُوتِهِمْ بِسَيَّارَتِهِمْ . Oni neće ići kućama svojim autom.

a) Završite:

أَنَا أَعْرِفُ أَفْتَهُمُ أَدْرُسُ

..... هل أَنْتَ

..... هل أَنْتِ

..... هل أَنْتُمْ

..... هل هُنَّ

..... هل هُمْ

..... مَنْ مِنْكُمْ

ادْفَعْ الْحِسَابَ قَبْلَ أَنْ تَذْهَبَ (الذَّهَابِ).

..... (أَنْتُمْ)

..... (أَنْتِ)

ادْخُلْ وَاجْلِسْ

..... (أَنْتُمْ)

..... (أَنْتِ)

..... (أَنْتُنَّ)

كُنْ عَادِلًا وَلَا تَكُنْ ظَالِمًا.

..... (أَنْتِ)

..... (أَنْتُمْ)

..... (أَنْتُنَّ)

b) Pravilno upotrijebite كان i ليس i njihov predikat u sljedećim rečenicama:

هل ذاك المحل مفتوح؟

لا، ... ليس ...

كان ...

ما كان / لم يكن ...

هل أنتم جوع؟

لا، نحن (ليس) ...

نحن (كان) ...

(نحن) ما كان / لم يكن ...

c) Pretvorite glagolske rečenice u imenske:

سترجع الطالبات غدا.

ذهب الطلاب إلى بيوتهم.

خرجت فاطمة وسمية قبل قليل.

ركب عليّ و زميلته حسين الحافلة.

يعمل العمال من الصباح إلى المساء.

يلعب الطلاب كرة القدم في فناء المدرسة.

كان هو وإخوته عملاً جيدين.

صفر - nula

١ - واحد - أَحَدٌ	طالِبٌ (وَاحِدٌ)	١ - وَاحِدَةٌ - إِحْدَى	طالِبَةٌ (وَاحِدَةٌ)
٢ - اثنان	طالِبَانِ (اثنان)	٢ - اثْنَتَانِ	طالِبَتَانِ (اثْنَتَانِ)
٣ - ثلاثة	طُلابٌ	٣ - ثَلَاثٌ	طالِبَاتٌ
٤ - أربعة	كُتُبٌ	٤ - أَرْبَعٌ	جُمَلٌ
٥ - خمسة	أَشْهُرٌ	٥ - خَمْسٌ	حَصَصٌ
٦ - ستة	أَوْلَادٌ	٦ - سِتٌ	كَلِمَاتٌ
٧ - سبعة	مُجَاهِدِينَ	٧ - سَبْعٌ	أَنْفُسٌ
٨ - ثمانية	خُبْرَاءٌ	٨ - ثَمَانِي	مُدُنٌ
٩ - تسعة	عُلَمَاءٌ	٩ - تِسْعٌ	جَوَائِزٌ
١٠ - عَشْرَةٌ (عَشْرَةٌ)	دَنَانِيرٌ	١٠ - عَشْرٌ	مَدَارِسٌ
١١ - أَحَدَ عَشَرَ	طالِبًا	١١ - إِحْدَى عَشْرَةَ	طالِبَةً
١٢ - اثْنَا عَشَرَ	كُتَابًا	١٢ - اثْنَتَا عَشْرَةَ	دَقِيقَةً
١٣ - ثَلَاثَةَ عَشَرَ	شَهْرًا	١٣ - ثَلَاثَ عَشْرَةَ	سَاعَةً
١٤ - أَرْبَعَةَ عَشَرَ	وَلَدًا	١٤ - أَرْبَعَ عَشْرَةَ	حَصَةً
١٥ - خَمْسَةَ عَشَرَ	مُجَاهِدًا	١٥ - خَمْسَ عَشْرَةَ	امْرَأَةً
١٦ - سِتَّةَ عَشَرَ	خَبِيرًا	١٦ - سِتَّ عَشْرَةَ	كَلِمَةً
١٧ - سَبْعَةَ عَشَرَ	عَالِمًا	١٧ - سَبْعَ عَشْرَةَ	جُمْلَةً
١٨ - ثَمَانِيَةَ عَشَرَ	دِينَارًا	١٨ - ثَمَانِي عَشْرَةَ	دَوْلَةً
١٩ - تِسْعَةَ عَشَرَ	يَوْمًا	١٩ - تِسْعَ عَشْرَةَ	سَنَةً
٢٠ - عِشْرُونَ	زَمِيلًا	٢٠ - عِشْرُونَ	دَارًا

طَالِبًا	٢١- وَاحِدٌ وَ عَشْرُونَ	طَالِبًا	٢١- إِحْدَى وَ عَشْرُونَ
رَجُلًا	٢٢- اِثْنَانِ وَ عَشْرُونَ	رَجُلًا	٢٢- اِثْنَانِ وَ عَشْرُونَ
كِتَابًا	٢٣- ثَلَاثَةٌ وَ عَشْرُونَ	كِتَابًا	٢٣- ثَلَاثٌ وَ عَشْرُونَ
يَوْمًا	٢٧- سَبْعَةٌ وَ عَشْرُونَ	يَوْمًا	٢٧- سَبْعٌ وَ عَشْرُونَ
شَهْرًا	٣٠- ثَلَاثُونَ	شَهْرًا	٣٠- ثَلَاثُونَ
دَرْسًا	٣١- وَاحِدٌ وَ ثَلَاثُونَ	دَرْسًا	٣١- إِحْدَى وَ ثَلَاثُونَ
غُصْنًا	٣٤- أَرْبَعَةٌ وَ ثَلَاثُونَ	غُصْنًا	٣٤- أَرْبَعٌ وَ ثَلَاثُونَ
خَيْرًا	٣٦- سِتَّةٌ وَ ثَلَاثُونَ	خَيْرًا	٣٦- سِتٌ وَ ثَلَاثُونَ
عَالَمًا	٤٠- أَرْبَعُونَ	عَالَمًا	٤٠- أَرْبَعُونَ
مُجَاهِدًا	٤٢- اِثْنَانِ وَ أَرْبَعُونَ	مُجَاهِدًا	٤٢- اِثْنَانِ وَ أَرْبَعُونَ
مُهَنْدَسًا	٤٤- أَرْبَعَةٌ وَ أَرْبَعُونَ	مُهَنْدَسًا	٤٤- أَرْبَعٌ وَ أَرْبَعُونَ
مَسْجِدًا	٥٠- خَمْسُونَ	مَسْجِدًا	٥٠- خَمْسُونَ
مُشَارِكًا	٥٢- اِثْنَانِ وَ خَمْسُونَ	مُشَارِكًا	٥٢- اِثْنَانِ وَ خَمْسُونَ
بَيْتًا	٥٨- ثَمَانِيَةٌ وَ خَمْسُونَ	بَيْتًا	٥٨- ثَمَانٍ وَ خَمْسُونَ
بَابًا	٦٠- سِتُونَ	بَابًا	٦٠- سِتُونَ
زَمِيلًا	٦١- وَاحِدٌ وَ سِتُونَ	زَمِيلًا	٦١- إِحْدَى وَ سِتُونَ
قَلَمًا	٦٧- سَبْعَةٌ وَ سِتُونَ	قَلَمًا	٦٧- سَبْعٌ وَ سِتُونَ
عَامِلًا	٧٠- سَبْعُونَ	عَامِلًا	٧٠- سَبْعُونَ
جَرِيحًا	٧٢- اِثْنَانِ وَ سَبْعُونَ	جَرِيحًا	٧٢- اِثْنَانِ وَ سَبْعُونَ
زَائِرًا	٨٠- ثَمَانُونَ	زَائِرًا	٨٠- ثَمَانُونَ
سُؤَالًا	٨٣- ثَلَاثَةٌ وَ ثَمَانُونَ	سُؤَالًا	٨٣- ثَلَاثٌ وَ ثَمَانُونَ
جَوَابًا	٨٨- ثَمَانِيَةٌ وَ ثَمَانُونَ	جَوَابًا	٨٨- ثَمَانٍ وَ ثَمَانُونَ
فِعْلًا	٩٠- تِسْعُونَ	فِعْلًا	٩٠- تِسْعُونَ
رَأْيًا	٩٤- أَرْبَعَةٌ وَ تِسْعُونَ	رَأْيًا	٩٤- أَرْبَعٌ وَ تِسْعُونَ
صَوْتًا	٩٩- تِسْعَةٌ وَ تِسْعُونَ	صَوْتًا	٩٩- تِسْعٌ وَ تِسْعُونَ
طَالِبَةً		طَالِبَةً	
أَمْرًا		أَمْرًا	
سَيَّارَةً		سَيَّارَةً	
دَقِيقَةً		دَقِيقَةً	
كَلِمَةً		كَلِمَةً	
جُمْلَةً		جُمْلَةً	
شَجَرَةً		شَجَرَةً	
حَصَّةً		حَصَّةً	
سَاعَةً		سَاعَةً	
مَدْرَسَةً		مَدْرَسَةً	
سَنَةً		سَنَةً	
مَدِينَةً		مَدِينَةً	
مُشَارَكَةً		مُشَارَكَةً	
دَوْلَةً		دَوْلَةً	
دَارًا		دَارًا	
نَافِذَةً		نَافِذَةً	
حُجْرَةً		حُجْرَةً	
صَفْحَةً		صَفْحَةً	
عَامِلَةً		عَامِلَةً	
زِيَارَةً		زِيَارَةً	
مُمْرِضَةً		مُمْرِضَةً	
قِطْعَةً		قِطْعَةً	
طَائِرَةً		طَائِرَةً	
رِسَالَةً		رِسَالَةً	
زَهْرَةً		زَهْرَةً	

Glavnim brojevima izražavamo količinu. U principu, prvo dolazi broj pa onda imenica. Njihov međusobni odnos je odnos antipolariteta, što znači da će brojevi od 3 zaključno sa 10 biti bez (ة), ako je imenica na koju se odnose u jednini imenica ženskog roda, a sa (ة) ako je imenica na koju se odnose u jednini imenica muškog roda:

tri dana ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ

tri godine ثَلَاثُ سَنَوَاتٍ

Izuzetak je broj deset sa jedinicama od 11 do 19 :

petnaest dana خَمْسَةَ عَشَرَ يَوْمًا

sedamnaest godina سَبْعَ عَشْرَةَ سَنَةً

Brojevi *jedan* وَاحِدٌ - *jedna* وَاحِدَةٌ i *dva* اثْنَانِ - *dvi* اثْنَتَانِ obično se ne upotrebljavaju uz imenicu, jer je imenica u jednini i dvojnini dovoljna da izrazi taj broj. Ako se želi ovaj broj posebno naglasiti, onda će se on upotrijebiti iza imenice i slagat će se sa imenicom kao i pridjev, naprimjer:

samo jedan dinar دِينَارٌ وَاحِدٌ فَقَطْ

samo dva dinara دِينَارَانِ اثْنَانِ فَقَطْ

Brojevi od tri zaključno sa deset su u funkciji mudafa, te stoga nemaju tenvina niti određenog člana i mogu biti u bilo kom padežu, zavisno od svog položaja u rečenici, a imenica na koju se odnose dolazi iza njih u genitivu množine bez određenog člana, naprimjer:

četiri učenika أَرْبَعَةُ طُلَّابٍ   četiri učenice أَرْبَعُ طَالِبَاتٍ

Odnos antipolariteta ne važi za desetice sa jedan i dva:

11 učenika أَحَدَ عَشَرَ طَالِبًا   11 učenica إِحْدَى عَشْرَةَ طَالِبَةً

12 učenika اثْنَا عَشَرَ طَالِبًا   12 učenica اثْنَتَا عَشْرَةَ طَالِبَةً

13 učenika ثَلَاثَةَ عَشَرَ طَالِبًا   13 učenica ثَلَاثَ عَشْرَةَ طَالِبَةً

21 učenik وَاحِدٌ وَعِشْرُونَ طَالِبًا   21 učenica إِحْدَى وَعِشْرُونَ طَالِبَةً

22 učenika اِثْنَانِ وَعَشْرُونَ طَالِبًا   22 učenice اِثْنَتَانِ وَعَشْرُونَ طَالِبَةً
 23 učenika ثَلَاثَةٌ وَعَشْرُونَ طَالِبًا   23 učenice ثَلَاثٌ وَعَشْرُونَ طَالِبَةً

Vjerovatno ste zapazili da se uz jedanaest i dvanaest za m. i ž. r. imenica i broj slažu kao atribut أَحَدٌ عَشَرَ طَالِبًا – اِحْدَى عَشْرَةَ طَالِبَةً, a da uz sve druge desetice važi navedeni odnos antipolariteta, kao i to da dva uz deset nema nastavka (ن) a uz sve druge desetice ima.

- U arapskom jeziku prvo dolazi jedinica, pa onda desetica:

jedanaest أَحَدَ عَشَرَ
 dvadeset pet خَمْسَةٌ وَعَشْرُونَ

- Brojevi od 11 do 19 dolaze u akuzativu bez tenvina i jedino se od broja 12 mijenja jedinica:

dvanaest mjeseci اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا
 nakon dvanaest mjeseci بَعْدَ اثْنَيْ عَشَرَ شَهْرًا
 dvanaest godina اثْنَا عَشْرَةَ سَنَةً
 nakon dvanaest godina بَعْدَ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً

- Poslije brojeva od 11 do 99 imenica dolazi u akuzativu jednine:

trideset devet dana تِسْعَةٌ وَثَلَاثُونَ يَوْمًا
 trideset devet godina تِسْعٌ وَثَلَاثُونَ سَنَةً

- Između jedinice i desetice brojeva od 20 do 100 dolazi veznik وَ .

a) Napišite slovima i objasnite odnos jedinice i desetice broja u zavisnosti od roda imenice na koju se odnosi broj:

ب (كَلِمَةٌ)	ا (كِتَابٌ)	
_____	_____	١
_____	_____	٢
_____	_____	٤
_____	_____	٩
_____	_____	١٠
_____	_____	١١
_____	_____	١٢
_____	_____	١٤
_____	_____	١٩
_____	_____	٢٠
_____	_____	٢١
_____	_____	٢٢
_____	_____	٢٣
_____	_____	٢٨
_____	_____	٣٤
_____	_____	٤٥
_____	_____	٥٦
_____	_____	٦٧
_____	_____	٧٥
_____	_____	٨٢
_____	_____	٩٨

b) Vježbajte upotrebu brojeva kroz međusobne dijaloge

- هَلْ لَهُ أَوْلَادٌ؟
- نَعَمْ، لَهُ بِنْتَانِ وَ ثَلَاثَةُ بَنِينَ.
- هَلْ لِحُسَيْنٍ أَوْلَادٌ؟
- نَعَمْ، لِحُسَيْنٍ خَمْسُ بَنَاتٍ وَ أَرْبَعَةُ بَنِينَ.
- كَمْ عَدَدُ طُلَّابٍ صَفِّكَ؟
- عَدَدُ طُلَّابٍ صَفِّي اِثْنَانِ وَ ثَلَاثُونَ طَالِبًا.
- كَمْ عَدَدُ طَالِبَاتٍ صَفِّهَا؟
- عَدَدُ طَالِبَاتٍ صَفِّهَا إِحْدَى وَ أَرْبَعُونَ طَالِبَةً.
- كَمْ يَوْمًا صُمْتَ؟
- صُمْتُ يَوْمَيْنِ اِثْنَيْنِ فَقَطْ – تِسْعَةَ أَيَّامٍ – اِثْنِي عَشَرَ يَوْمًا – وَاحِدًا وَعِشْرِينَ يَوْمًا – ثَلَاثِينَ يَوْمًا.
- كَمْ مَقْعَدًا حَجَزْتَ؟
- حَجَزْتُ مَقْعَدَيْنِ: لَكَ وَ لِي (لَنَا اِثْنَيْنِ) – ثَلَاثَةُ مَقَاعِدَ ...
- كَمْ سَنَةً عَمِلْتَ فِي ذَاكَ الْمَصْنَعِ؟
- عَمِلْتُ فِي ذَاكَ الْمَصْنَعِ سِتَّ سَنَوَاتٍ – عَشَرَ سَنَوَاتٍ – اِثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً – اِثْنَتَيْنِ وَ ثَلَاثِينَ سَنَةً – إِحْدَى وَ أَرْبَعِينَ سَنَةً.
- كَمْ سَنَةً هُمْ يَسْكُنُونَ فِي ذَاكَ الْبَيْتِ؟
- هُمْ يَسْكُنُونَ فِي ذَاكَ الْبَيْتِ سَتَيْنِ – سَبْعَ سَنَوَاتٍ – عَشَرَ سَنَوَاتٍ – إِحْدَى عَشْرَةَ سَنَةً – سِتَّ عَشْرَةَ سَنَةً – اِثْنَتَيْنِ وَ عِشْرِينَ سَنَةً.
- كَمْ كَلِمَةً حَفِظْتَ خِلَالَ الْأُسْبُوعَيْنِ الْمَاضِيَيْنِ؟
- خِلَالَ الْأُسْبُوعَيْنِ الْمَاضِيَيْنِ حَفِظْتُ عَشَرَ كَلِمَاتٍ – خَمْسَ عَشْرَةَ – اِثْنَتَيْنِ وَ أَرْبَعِينَ – سِتِّينَ ... كَلِمَةً جَدِيدَةً.

Glavni brojevi veći od 100

طالبة	طالب	٢٠٠٠ - ألفا	١٠٠ - مائة
امراة	رجل	٣٠٠٠ - ثلاثة آلاف	٢٠٠ - مائتا
دقيقة	كتاب	٤٠٠٠ - أربعة آلاف	٣٠٠ - ثلاثمائة
كلمة	شهر	٥٠٠٠ - خمسة آلاف	٤٠٠ - أربعمائة
جملة	عالم	٦٠٠٠ - ستة آلاف	٥٠٠ - خمسمائة
حصّة	مجاهد	٧٠٠٠ - سبعة آلاف	٦٠٠ - ستمائة
ساعة	مسجد	٨٠٠٠ - ثمانية آلاف	٧٠٠ - سبعمائة
سنة	بيت	٩٠٠٠ - تسعة آلاف	٨٠٠ - ثمانى مائة
سيارة	دينار	١٠ ٠٠٠ - عشرة آلاف	٩٠٠ - تسعمائة
دار	يوم	٢٠ ٠٠٠ - عشرون ألف	١٠٠٠ - ألف

١ ٠٠٠ ٠٠٠ - مليون دينار

٢ ٠٠٠ ٠٠٠ - مليون دينار

٣ ٠٠٠ ٠٠٠ - ثلاثة ملايين دينار

....

١٠ ٠٠٠ ٠٠٠ - عشرة ملايين دينار

١١ ٠٠٠ - أحد عشر ألف دينار

١٢ ٠٠٠ - اثنا عشر ألف دينار

١٣ ٠٠٠ - ثلاثة عشر ألف دينار

...

٣٨ ٠٠٠ - ثمانية وثلاثون ألف دينار

٨٩ ٠٠٠ ٠٠٠ - ثمانية وتسعون مليون دينار

١١ ٠٠٠ ٠٠٠ - أحد عشر مليون دينار

١٢ ٠٠٠ ٠٠٠ - اثنا عشر مليون دينار

١٤ ٠٠٠ ٠٠٠ - أربعة عشر مليون دينار

...

- Budući da stotinu ima (ة), pa je prema tome ženskog roda, to će jedinice ispred stotica biti bez (ة) i pišaće se spojeno izuzev osam stotina:

tri stotine	ثَلَاثُمِائَةٍ
četiri stotine	أَرْبَعُمِائَةٍ
osam stotina	ثَمَانِي مِائَةٍ

- Hiljadu i milion su muškog roda pa će jedinice ispred njih imati (ة):

tri hiljade	ثَلَاثَةُ آلَافٍ
pet hiljada	خَمْسَةُ آلَافٍ
osam hiljada	ثَمَانِيَةُ آلَافٍ
šest miliona	سِتَّةُ مِلْيَافٍ
osam miliona	ثَمَانِيَةُ مِلْيَافٍ

- Kod izražavanja višecifrenih brojeva počinjemo od najvećeg broja vodeći računa o slaganju unutar miliona, hiljada i stotica. Predzadnja dolazi jedinica pa onda desetica i samo se one ravnaju prema jednini roda imenice koja dolazi iza cjelokupnog broja. Tako ćemo, naprimjer, kazati:

97.251 dinar	سَبْعَةٌ وَ تِسْعُونَ أَلْفًا وَ مِائَتَانِ وَ وَاحِدٌ وَ خَمْسُونَ دِينَارًا
45.712. 369 dinara	خَمْسَةٌ وَ أَرْبَعُونَ مِليونًا وَ سَبْعُمِائَةٍ وَ اثْنَا عَشَرَ أَلْفًا وَ ثَلَاثُمِائَةٍ وَ تِسْعَةٌ وَ سِتُونَ دِينَارًا

- Ako poslije stotinu, hiljadu ili milion slijedi odmah jedinica, onda ćemo kazati:

stotinu i jedan dinar	مِائَةٌ دِينَارٍ وَ دِينَارٌ
hiljadu i jedna noć	أَلْفٌ لَيْلَةٍ وَ لَيْلَةٌ
pet miliona i dva dinara	خَمْسَةُ مِلْيَافٍ دِينَارٍ وَ دِينَارَانِ

- Ako želimo kazati desetine, stotine, hiljade, milioni dinara / gledalaca / mudžahida... onda će imenica iza ovih brojeva doći u genitivu množine bez određenog člana:

عَشْرَاتٌ ، مِائَاتٌ ، أَلْفٌ ، مَلَائِينَ دَنَانِيرَ / مُشَاهِدِينَ / مُجَاهِدِينَ ...

- Glavni brojevi mogu doći i iza imenice na koju se odnose zadržavajući odnos antipolariteta, stim da će i imenica i broj biti određeni. Tako ćemo kazati:

Tokom posljednjih pet godina	خِلَالِ السَّنَوَاتِ الْخَمْسِ الْأَخِيرَةِ
ili	خِلَالِ خَمْسِ سَنَوَاتٍ أُخِيرَةٍ
Tokom narednih deset dana	خِلَالِ الْأَيَّامِ الْعَشْرِ الْقَادِمَةِ
ili	خِلَالِ عَشْرَةِ أَيَّامٍ قَادِمَةٍ

Već smo naučili upotrebu neodređenog broja nekoliko (*prije nekoliko godina* - قَبْلَ عِدَّةِ سَنَوَاتٍ , *nakon nekoliko dana* - بَعْدَ عِدَّةِ أَيَّامٍ) koji se upotrebljava u značenju nekoliko do deset. Ako želimo da riječ nekoliko upotrijebimo uz deseticu, stoticu, hiljadicu ili milion i kažemo naprimjer: pedeset i nekoliko slučajeva ili hiljadu i nekoliko ranjenika upotrijebi ćemo riječ نَيْفٌ i kazati: أَلْفُ جَرِيحٍ وَ نَيْفٌ , خَمْسُونَ حَالَةً وَ نَيْفٌ .

- Brojevi *oba* - كِلَا i *obje* - كِلْتَا su nepromjenljivi i iza njih slijedi genitiv dvojine sa određenim članom:

u oba razreda	فِي كِلَا الصَّفَّيْنِ
u oba slučaja	فِي كِلْتَا الْحَالَتَيْنِ

- Sintagma كَذَا وَ كَذَا upotrebljava se u značenju: *toliko i toliko, taj i taj, ta i ta, to i to* :

دَفَعْتُ تِلْكَ السَّيَّارَةَ كَذَا وَ كَذَا لِأَنَّهَا سَيَّارَةٌ مُمْتَازَةٌ .

Platio sam ovaj auto toliko i toliko jer su to odlična kola.

On stanuje u toj i toj ulici. هُوَ يَسْكُنُ فِي شَارِعٍ كَذَا وَ كَذَا .

Ako na desetice dodamo nastavak **آت** dobićemo značenja:

dvadesetih	فِي الْعِشْرِينَاتِ
šezdesetih	فِي السِّتِينَاتِ
početkom sedamdesetih	فِي بَدَايَةِ السَّبْعِينَاتِ
krajem četrdesetih	فِي نِهَآيَةِ الْأَرْبَعِينَاتِ
krajem devedesetih godina	فِي نِهَآيَةِ التَّسْعِينَاتِ

الْتَمَرِينَاتُ

a) Napišite slovima i objasnite odnos jedinice i desetice broja u zavisnosti od roda imenice na koju se odnosi broj:

ب) كَلِمَةً	ا) كِتَابٌ
_____	_____ ١٥٠
_____	_____ ٦٢٥
_____	_____ ١٠٠٠
_____	_____ ١٠٠٠٠٠
_____	_____ ٥٠٠٠٠٠
_____	_____ ١٠٠٠٠٠٠
_____	_____ ١٠٠٠٠٠٠٠

b) Vježbajte upotrebu brojeva kroz međusobne dijaloge

— كَمْ شَتْلَةٍ غَرَسْتَ فِي هَذِهِ السَّنَةِ؟
 — غَرَسْتُ فِي هَذِهِ السَّنَةِ عَشْرَ شَتَلَاتٍ — إِحْدَى وَثَلَاثِينَ شَتْلَةً — اثْنَتَيْنِ
 وَأَرْبَعِينَ شَتْلَةً — مِائَةً — مِائَتَيْنِ — ثَلَاثُمِائَةً — ثَمَانِي مِائَةٍ — شَتْلَةً.
 — كَمْ شَتْلَةً سَتَغْرِسُ مَدْرَسَتُكَ خِلَالَ خَمْسِ سَنَوَاتٍ قَادِمَةٍ؟

- ستغرس مدرستي خلال خمس سنوات قادمة عدة ملايين شتلة مختلفة.
- كم سعر هذه السيارة؟
- سعر هذه السيارة ألف - ألفا - عشرة آلاف - أحد عشر ألف - اثنا عشر ألف - اثنان وعشرون ألف دينار (دولار أمريكي).
- كم تكلف هذه السيارة؟
- هذه السيارة تكلف خمسة وثلاثين ألفاً وأربعمئة وعشرة دنانير (دولارات أمريكية).
- هل حضرت جميع حصص اللغة العربية؟
- لا، ما حضرت (لم أحضر) بعض حصص اللغة العربية.
- هل هو مريض طويلاً؟
- هو مريض منذ عدة (بضعة) أسابيع.
- متى هي حصلت على تلك الجائزة؟
- هي حصلت على تلك الجائزة قبل بضعة (عدة) سنوات (سنين).
- هل الضوء جيد في تينك الغرفتين؟
- لا، الضوء ضعيف فيهما (في تينك الغرفتين).
- متى ذهبت إلى عائلتك؟
- لم أذهب (ما ذهبت) إلى عائلتي خلال أربعة أشهر أخيرة (خلال الأشهر الأربعة الأخيرة).

الكلمات

postio/la sam	صُمِتْ	koštati	يُكَلِّفُ - تَكْلِيفٌ
sjedište	مَقْعَدٌ ج مَقَاعِدُ	dobiti, (على)	حَصَلَ - حُصُولٌ
rezervisati	حَجَزَ - حَجَزَ	doći do	
sadnica	شَتْلَةٌ جَات	nagrada	جَائِزَةٌ ج جَوَائِزُ
zasaditi	غَرَسَ - غَرَسَ	svjetlo	ضَوْءٌ ج أَضْوَاءُ

1) prvi dan	الْيَوْمُ الْأَوَّلُ	1) prva godina	السَّنَةُ الْأُولَى
2)	الْيَوْمُ الثَّانِي		السَّنَةُ الثَّانِيَّةُ
3)	الْيَوْمُ الثَّالِثُ		السَّنَةُ الثَّالِثَةُ
4)	الْيَوْمُ الرَّابِعُ		السَّنَةُ الرَّابِعَةُ
5)	الْيَوْمُ الْخَامِسُ		السَّنَةُ الْخَامِسَةُ
6)	الْيَوْمُ السَّادِسُ		السَّنَةُ السَّادِسَةُ
7)	الْيَوْمُ السَّابِعُ		السَّنَةُ السَّابِعَةُ
8)	الْيَوْمُ الثَّامِنُ		السَّنَةُ الثَّامِنَةُ
9)	الْيَوْمُ التَّاسِعُ		السَّنَةُ التَّاسِعَةُ
10)	الْيَوْمُ الْعَاشِرُ		السَّنَةُ الْعَاشِرَةُ
11)	الْيَوْمُ الْحَادِي عَشَرَ		السَّنَةُ الْحَادِيَّةُ عَشْرَةَ
12)	الْيَوْمُ الثَّانِي عَشَرَ		السَّنَةُ الثَّانِيَّةُ عَشْرَةَ
13)	الْيَوْمُ الثَّالِثُ عَشَرَ		السَّنَةُ الثَّالِثَةُ عَشْرَةَ
17)	الْيَوْمُ السَّابِعَ عَشَرَ		السَّنَةُ السَّابِعَةُ عَشْرَةَ
19)	الْيَوْمُ التَّاسِعَ عَشَرَ		السَّنَةُ التَّاسِعَةُ عَشْرَةَ
20)	الْيَوْمُ الْعِشْرُونَ		السَّنَةُ الْعِشْرُونَ
21)	الْيَوْمُ الْحَادِي وَالْعِشْرُونَ		السَّنَةُ الْحَادِيَّةُ وَالْعِشْرُونَ
22)	الْيَوْمُ الثَّانِي وَالْعِشْرُونَ		السَّنَةُ الثَّانِيَّةُ وَالْعِشْرُونَ
23)	الْيَوْمُ الثَّالِثُ وَالْعِشْرُونَ		السَّنَةُ الثَّالِثَةُ وَالْعِشْرُونَ
34)	الْيَوْمُ الرَّابِعَ وَالثَّلَاثُونَ		السَّنَةُ الرَّابِعَةُ وَالثَّلَاثُونَ
46)	الْيَوْمُ السَّادِسُ وَالْأَرْبَعُونَ		السَّنَةُ السَّادِسَةُ وَالْأَرْبَعُونَ
58)	الْيَوْمُ الثَّامِنُ وَالْخَمْسُونَ		السَّنَةُ الثَّامِنَةُ وَالْخَمْسُونَ
97)	الْيَوْمُ السَّابِعَ وَالتِّسْعُونَ		السَّنَةُ السَّابِعَةُ وَالتِّسْعُونَ

Redni brojevi dolaze iza imenice na koju se odnose i sa imenicom se slažu kao pridjevi. U tom slučaju i imenica i broj su određeni, izuzev desetice uz brojeve od 11 do 19.

Redni brojevi od 11 do 19 nalaze se u akuzativu i nepromjenljivi su, dok se imenica na koju se odnose mijenja zavisno od položaja u rečenici.

Petnaesti sprat je visoko. الطَّابِقُ الْخَامِسَ عَشَرَ مُرْتَفِعٌ.

On stanuje na petnaestom spratu. هُوَ يَسْكُنُ فِي الطَّابِقِ الْخَامِسِ عَشَرَ.

I kod rednih brojeva prvo dolazi jedinica, veznik (izuzev uz deset), pa onda desetica. Treba obratiti pažnju da se *prvi* kaže الْأَوَّلُ, a *prva* الْأُولَى, ali *jedanaesti* الْحَادِي عَشَرَ, *jedanaesta* الْحَادِيَةَ عَشْرَةَ, *dvadeset prvi* وَ الْحَادِي عَشْرُونَ, *dvadeset prva* الْعِشْرُونَ i tako uz sve desetice.

Redni broj *drugi* glasi, u nominativu i genitivu الثَّانِي, a u akuzativu الثَّانِي. Redni brojevi stoti, hiljaditi i milioniti su isti kao i glavni brojevi samo što imaju određeni član:

stoti/a المِائَةُ

sto prvi الْحَادِي بَعْدَ الْمِائَةِ

sto drugi الثَّانِي بَعْدَ الْمِائَةِ

hiljadu treći الثَّلَاثُ بَعْدَ الْأَلْفِ

sto prva الْحَادِيَةُ بَعْدَ الْمِائَةِ

sto druga الثَّانِيَةُ بَعْدَ الْمِائَةِ

hiljadu treća الثَّلَاثَةُ بَعْدَ الْأَلْفِ

Redni broj rijetko dolazi iza imenice na koju se odnosi. Ako pak dođe, onda je redni broj mudaf, a imenica bez određenog člana mudaf ilejhi:

Ovo je treći sudar na tom mjestu. هَذَا ثَالِثُ اصْطِدَامٍ فِي ذَلِكَ الْمَكَانِ.

Redni broj *prvi* الْأَوَّلُ kao mudaf znači *početak*, naprimjer:

دَرَسْنَا ذَلِكَ فِي أَوَّلِ الْعَامِ الدِّرَاسِيِّ.

To smo učili na početku školske godine.

U istom značenju upotrebljava se i termin **بِدَايَةُ**, tako da gornja rečenica može glasiti: **دَرَسْنَا ذَلِكَ فِي بِدَايَةِ الْعَامِ الدَّرَاسِيِّ .**

U značenju riječi kraj upotrebljavaju se termini: **نِهَآيَةُ – خِتَامُ – آخِرُ** kao mudaf. Naprimjer:

سَنَدْرُسُ ذَلِكَ فِي آخِرِ – خِتَامِ – نِهَآيَةِ الْعَامِ الدَّرَاسِيِّ .

To ćemo učiti na kraju školske godine.

الْتَمَرِينَاتُ

a) Vježbajte kroz međusobnu konverzaciju:

- في أَيِّ قَرْنٍ حَدَثَ ذَلِكَ؟
- حدثَ ذَلِكَ فِي الْيَوْمِ، الْأُسْبُوعِ، الشَّهْرِ، الْقَرْنِ الْأَوَّلِ – فِي الْقَرْنِ السَّادِسِ – فِي الْقَرْنِ الْعَاشِرِ – فِي الْقَرْنِ الْحَادِي عَشَرَ – فِي الْقَرْنِ الثَّامِنِ عَشَرَ – فِي نِهَآيَةِ الْقَرْنِ الْعِشْرِينَ – فِي بِدَايَةِ الْقَرْنِ الْحَادِي وَالْعِشْرِينَ .
- عَلَى أَيَّةِ صَفْحَةٍ ذَكَرَ ذَاكَ الْاسْمُ؟
- ذَكَرَ ذَاكَ الْاسْمُ عَلَى الصَّفْحَةِ الثَّانِيَةِ – عَلَى الصَّفْحَةِ الثَّامِنَةِ – عَلَى الصَّفْحَةِ الثَّانِيَةِ عَشْرَةَ – عَلَى الصَّفْحَةِ السَّادِسَةِ عَشْرَةَ – عَلَى الصَّفْحَةِ الْحَادِيَةِ وَالْعِشْرِينَ – عَلَى الصَّفْحَةِ الرَّابِعَةِ وَالْأَرْبَعِينَ – عَلَى الصَّفْحَةِ التَّاسِعَةِ وَالْعِشْرِينَ بَعْدَ الْمِائَةِ – عَلَى الصَّفْحَةِ الْمِائَتَيْنِ .
- مَتَى تُعَقِّدُ تِلْكَ الْإِحْتِفَالَاتُ؟
- تُعَقِّدُ تِلْكَ الْإِحْتِفَالَاتُ فِي الذِّكْرِ السَّابِعَةِ – فِي الذِّكْرِ الْحَادِيَةِ عَشْرَةَ – فِي الذِّكْرِ الْعِشْرِينَ – فِي الذِّكْرِ الْخَامِسَةِ وَالْعِشْرِينَ – فِي الذِّكْرِ الْخَمْسِينَ بَعْدَ الْمِائَةِ – فِي الذِّكْرِ الْأَلْفِ .
- فِي أَيِّ صَفٍّ أُخْتُهُ؟
- أُخْتُهُ (هِيَ) فِي الصَّفِّ الثَّانِي (أُخْتُهُ طَالِبَةُ الصَّفِّ الثَّانِي) .
- أَيْنَ بَيْتُهُ؟
- بَيْتُهُ فِي آخِرِ – نِهَآيَةِ هَذَا الطَّرِيقِ .

– فِي أَيِّ صَفٍّ أَنْتَ؟
 – أَنَا فِي الصَّفِّ الْأَوَّلِ (أَنَا طَالِبُ الصَّفِّ الْأَوَّلِ).

الكَلِمَاتُ

stoljeće	قَرْنٌ جُزْءٌ	svečanost	احتِفَالٌ جات
održati	عَقَدَ – عَقْدٌ	godišnjica	ذِكْرَى ج ذِكْرِيَّاتٌ

b) Prevedite:

Nominativ

dvije sedmice	druga sedmica
deset mjeseci	deseti mjesec
dvanaest spratova	dvanaesti sprat
četrdeset sedam dana	četrdeset sedmi dan
dva časa	drugi čas
pet stranica	peta stranica
dvanaest godina	dvanaesta godina
trideset osam stranica	trideset osma stranica

Genitiv

nakon dvije sedmice	u drugoj sedmici
nakon deset mjeseci	u desetom mjesecu
nakon dvanaest spratova	na dvanaestom spratu
nakon četrdeset sedam dana	u četrdeset sedmom danu
nakon dva časa	nakon drugog časa
nakon pet stranica	na petoj stranici
nakon dvanaest godina	u dvanaestoj godini
nakon trideset osam stranica	na trideset osmoj stranici

RAČUNANJE VREMENA

Izražavanje datuma i godina starosti

Za računanje vremena Arapi koriste sljedeće riječi:

sekunda	ثَانِيَّةٌ جِ ثَوَانٌ	godina	سَنَةٌ جِ سَنَوَاتٌ ، سِنُونٌ
minuta	دَقِيقَةٌ جِ دَقَائِقُ	godina	عَامٌ جِ أَعْوَامٌ
sat	سَاعَةٌ جِ سَاعَاتٌ	godina	حَوْلٌ جِ أَحْوَالٌ
dan	يَوْمٌ جِ أَيَّامٌ	dekada	عَقْدٌ جِ عُقُودٌ
sedmica	أُسْبُوعٌ جِ أُسَابِيعٌ	stoljeće	قَرْنٌ جِ قُرُونٌ
mjesec	شَهْرٌ جِ شُهُورٌ ، أَشْهُرٌ	stoljeće	عَصْرٌ جِ عَصُورٌ

Imena dana:

petak	يَوْمُ الْجُمُعَةِ	—	الْجُمُعَةُ
subota	يَوْمُ السَّبْتِ	—	السَّبْتُ
nedjelja	يَوْمُ الْأَحَدِ	—	الْأَحَدُ
ponedjeljak	يَوْمُ الْاِثْنَيْنِ	—	الْاِثْنَيْنِ
utorak	يَوْمُ الثَّلَاثَاءِ	—	الثَّلَاثَاءُ
srijeda	يَوْمُ الْأَرْبَعَاءِ	—	الأَرْبَعَاءُ
četvrtak	يَوْمُ الْخَمِيسِ	—	الْخَمِيسُ

Školska godina السَّنَةُ الدِّرَاسِيَّةُ / العَامُ الدِّرَاسِيُّ

Zadnja dekada dvadesetog stoljeća. الْعَقْدُ الْآخِرُ مِنَ الْقَرْنِ الْعِشْرِينَ.

januar	يَنَائِرُ / كَانُونُ الثَّانِي	muharrem	الْمَحَرَّمُ
februar	فَبْرَايِرُ / شَبَاطُ	safer	صَفَرٌ
mart	مَارِسُ / آذَارُ	rebiu-l-evvel	رَبِيعُ الْأَوَّلُ
april	أَبْرِيلُ / نَيْسَانُ	rebiu-l-ahir	رَبِيعُ الْآخِرِ
maj	مَآيُو / أَيَّارُ	džumade-l-ula	جُمَادَى الْأُولَى
juni	يُونِيُو / حَزِيرَانُ	džumade-l-ahir	جُمَادَى الْآخِرَةِ
juli	يُولْيُو / تَمُوزُ	redžeb	رَجَبُ
avgust	أَغُسْتُسُ / آبُ	ša'ban	شَعْبَانُ
septembar	سَبْتَمْبَرُ / أَيْلُولُ	ramazan	رَمَضَانُ
oktobar	أَكْتُوبَرُ / تَشْرِينُ الْأَوَّلُ	ševval	شَوَّالُ
novembar	نُوفَمْبَرُ / تَشْرِينُ الثَّانِي	zu-l-ka'de	ذُو الْقَعْدَةِ
decembar	دَيْسَمْبَرُ / كَانُونُ الْأَوَّلُ	zu-l-hidždže	ذُو الْحِجَّةِ

Godišnja doba - فَصُولُ السَّنَةِ

proljeće	رَبِيعٌ
ljet	صَيْفٌ
jesen	خَرِيفٌ
zima	شَتَاءٌ

Prosta godina se zove السَّنَةُ الْبَسِيطَةُ, a prijestupna السَّنَةُ الْكَبِيسَةُ. Godine se računaju po hidžretskom kalendaru (السَّنَةُ الْهَجْرِيَّةُ) i po rođenju Isaa, a.s. (السَّنَةُ الْمِيلَادِيَّةُ). Ako se pišu oba datuma, onda se prvo piše datum po Hidžri iza koga stoji ه (skraćenica od هِجْرِيَّةُ), ili لِلْهَجْرَةِ, zatim crta ili riječ *odgovara* - الْمُوَافِقُ -, a onda datum po rođenju Isa, a.s., iza koga slijedi (skraćenica od مِيلَادِيَّةُ), ili لِلْمِيلَادِ. Naprimjer:

٢٨ رجب ١٤١٧ هـ - الموافق ٩ ديسمبر ١٩٩٦ م

Vrijeme se iskazuje tako da sate izrazimo rednim brojem a minute glavnim. U značenju *i* koristi se veznik (وَ) a u značenju *do* koristi se čestica za izuzimanje (إِلَّا) iza koje dolazi glavni broj u akuzativu. Naprimjer:

Koliko je (sada) sati?

كَمْ السَّاعَةُ (الآن)؟

Deset sati i deset minuta.

الْعَاشِرَةُ وَعَشْرُ دَقَائِقَ.

Deset minuta do deset sati.

الْعَاشِرَةُ إِلَّا عَشْرَ دَقَائِقَ.

الثَّانِيَةُ وَخَمْسُ دَقَائِقَ (السَّاعَةُ الْآنَ الثَّانِيَةُ وَخَمْسُ دَقَائِقَ).

Dva sata i pet minuta (Sada su dva sata i pet minuta).

الثَّانِيَةُ إِلَّا خَمْسُ دَقَائِقَ (السَّاعَةُ الْآنَ الثَّانِيَةُ إِلَّا خَمْسُ دَقَائِقَ).

Pet minuta do dva sata (Sada je pet minuta do dva sata).

Jedan sat

السَّاعَةُ الْوَاحِدَةُ

Često se umjesto glavnih brojeva: petnaest, dvadeset, trideset minuta koriste razlomački brojevi: *četvrt* رُبْعٌ, *trećina* ثُلُثٌ, *polovica* نِصْفٌ. Naprimjer:

في الْوَاحِدَةِ وَخَمْسَ عَشْرَةَ دَقِيقَةً (وَالرُّبْعَ).

U jedan sat i petnaest minuta.

في الْعَاشِرَةِ وَعَشْرِينَ دَقِيقَةً (وَالثُّلُثَ).

في الْحَادِيَةِ عَشْرَةَ وَثَلَاثِينَ دَقِيقَةً (وَالنِّصْفَ).

U jedanaest sati i trideset minuta.

U iskazivanju sati Arapi ne upotrebljavaju redne brojeve dalje od dvanaest nego uz brojeve koriste priloge: *jutrom* صَبَاحًا, *večerom* مَسَاءً, *noću* لَيْلًا, *danju* نَهَارًا.

U devet sati ujutro.

في التَّاسِعَةِ صَبَاحًا.

U dvanaest sati noću.

في (السَّاعَةِ) الثَّانِيَةِ عَشْرَةَ لَيْلًا.

Zapamtite kako se kaže:

Tačno je ponoć. مُنْتَصَفُ اللَّيْلِ تَمَامًا.

Tačno je podne. مُنْتَصَفُ النَّهَارِ تَمَامًا.

Datume izražavamo tako da rednim brojem pred kojim često dode prijedlog في navedemo dan, zatim dolazi prijedlog مِنْ i ime mjeseca, a onda riječ سَنَةٌ iza koje slijedi broj godine glavnim brojem u genitivu, kao naprimjer:

17. muharrema 1415h. g. - (odgovara) 26. juni 1994.

(في) السَّابِعُ عَشَرَ مِنَ الْمُحَرَّمِ سَنَةِ أَلْفٍ وَ أَرْبَعِمِائَةٍ وَخَمْسٍ عَشْرَةَ هِجْرِيَّةً -
الْمُؤَافِقُ السَّادِسُ وَالْعِشْرُونَ مِنْ يُونْيُو سَنَةِ أَلْفٍ وَ تِسْعِمِائَةٍ وَ أَرْبَعٍ وَ تِسْعِينَ لِلْمِيلَادِ .

Ona je rođena 15. aprila 1982.

هِيَ وَوُلِدَتْ فِي الْخَامِسِ عَشَرَ مِنْ أِبْرِيلِ سَنَةِ أَلْفٍ وَ تِسْعِمِائَةٍ وَ اثْنَتَيْنِ وَ ثَمَانِينَ .

Za godine starosti pitamo upitnom zamjenicom *koliko* كَمْ i imenicom *doba, starost* عُمْرٌ, iza koje slijedi ime ili spojena lična zamjenica kao mudaf ilejhi.

Koliko imaš godina? كَمْ عُمْرُكَ؟

Koliko godina ima tvoja kćerka Esma? كَمْ عُمْرُ بِنْتِكَ أَسْمَاءَ؟

Koliko je stara ova džamija? كَمْ عُمْرُ هَذَا الْمَسْجِدِ؟

Ja imam trideset dvije godine. عُمْرِي اثْنَتَانِ وَ ثَلَاثُونَ سَنَةً .

Moja kćerka Esma ima sedam godina. عُمْرُ بِنْتِي أَسْمَاءَ سَبْعَ سِنَوَاتٍ .
عُمْرُ هَذَا الْمَسْجِدِ مِائَتَانِ وَ خَمْسُونَ سَنَةً .

Ova džamija je stara dvije stotine pedeset godina.

Zapamtite kako se kaže:

On je rođen dana: هُوَ وُلِدَ فِي:

Ona je rođena dana: هِيَ وَوُلِدَتْ فِي:

هو/ هي أَكْبَرُ مِنِّي بِثَلَاثِ سَنَوَاتٍ . On/a je stariji/a od mene tri godine.
هو/ هي أَصْغَرُ مِنْكَ بِسَنَتَيْنِ كَامِلَتَيْنِ .

On/a je mlađi/a od tebe pune dvije godine.

بَلَغَ الْعَاشِرَةَ مِنْ عُمُرِهِ . Napunio je deset godina.

بَلَغَتْ الثَّامِنَةَ عَشْرَةَ مِنْ عُمُرِهَا . Napunila je osamnaest godina.

عُمُرُهُ أَكْثَرُ مِنْ خَمْسِينَ سَنَةً . . . On ima više od pedeset godina.

عُمُرُهَا أَكْثَرُ مِنْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ سَنَةً . . . Ona ima više od dvanaest godina.

هُوَ تُوُفِّيَ (مَاتَ) فِي الْأَرْبَعِينَ مِنْ عُمُرِهِ .

On je umro u četrdesetoj godini života.

هِيَ تُوُفِّيَتْ (مَاتَتْ) فِي الْحَادِيَةِ وَالتَّسْعِينَ مِنْ عُمُرِهَا .

Ona je umrla u devedeset prvoj godini života.

الْتَمَرِينَات

(أ) اقْرَأْ وَتَرْجِمْ

- كم السَّاعَةُ (الْآن) ؟
- السَّاعَةُ (الْآن) الثَّالِثَةُ تَمَامًا .
- متى رَجَعْتَ مِنَ السَّفَرِ ؟
- رَجَعْتُ فِي (السَّاعَةِ) الْعَاشِرَةِ وَخَمْسِ دَقَاقٍ .
- كمْ شَهْرًا تَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ ؟
- أَدْرُسُ اللُّغَةَ الْعَرَبِيَّةَ عِدَّةَ شُهُورٍ فَقَطْ .
- متى هِيَ ذَهَبَتْ إِلَى أُمِّهَا ؟
- هِيَ ذَهَبَتْ إِلَى أُمِّهَا يَوْمَ (فِي يَوْمِ) الثَّلَاثَاءِ الْمَاضِي .
- متى هِيَ وُلِدَتْ ؟

- هي وُلِدَتْ فِي التَّاسِعِ عَشَرَ مِنْ نَيْسَانَ / أْبْرِيلَ سَنَةِ أَلْفٍ وَ تِسْعِمِائَةٍ
وَ اثْنَتَيْنِ وَ ثَمَانِينَ مِيلَادِيَّةً .
- كَمْ عُمْرُ أُخْتِكَ ؟
- عُمْرُهَا عِشْرُونَ سَنَةً .
- كَمْ عَمْرُهُ (كَمْ يَبْلُغُ هُوَ مِنَ الْعُمْرِ) ؟
- هُوَ لَا يَتَجَاوَزُ ثَلَاثِينَ مِنْ عُمْرِهِ .
- مَتَى هُوَ تُوفِّيَ (مَاتَ) ؟
- هُوَ تُوفِّيَ (مَاتَ) فِي السَّنَةِ السَّادِسَةِ وَ الْخَمْسِينَ مِنْ عُمْرِهِ .
- هَلْ تَعْرِفُ مَتَى بَدَأَتِ الْحَرْبُ الْعَالَمِيَّةُ الْأُولَى ؟
- الْحَرْبُ الْعَالَمِيَّةُ الْأُولَى بَدَأَتْ سَنَةَ أَلْفٍ وَ تِسْعِمِائَةٍ وَ أَرْبَعِ عَشْرَةَ لِلْمِيلَادِ .
- هَلْ هِيَ أَصْغَرُ مِنْكَ ؟
- لَا ، أَنَا أَكْبَرُ مِنْهَا بِسَنَةٍ كَامِلَةٍ .
- هَذَا الرَّبِيعُ مُشْمِسٌ وَ جَمِيلٌ . كَيْفَ كَانَ الشِّتَاءُ ؟
- أَلشِّتَاءُ فِي هَذِهِ الْمَنَاطِقِ قَاسٍ (قَارِسٌ) جِدًّا .
- مَتَى ظَهَرَتْ تِلْكَ الْاِكْتِشَافَاتُ ؟
- ظَهَرَتْ تِلْكَ الْاِكْتِشَافَاتُ خِلَالَ الْقَرْنِ الْآخِرِ .
- مَتَى حَدَثَ ذَلِكَ ؟
- حَدَثَ ذَلِكَ فِي يَوْمِ السَّبْتِ الْمَاضِي .

ب) أَذْكَرُ تَوَارِيخٍ وَ لَادَةٍ وَ أَعْمَارِ أَفْرَادِ عَائِلَتِكَ عَلَى النِّحْوِ التَّالِيِ :

جَدِّي صَالِحٌ وَ لِدَ سَنَةَ ١٩٣٠م (أَلْفٍ وَ تِسْعِمِائَةٍ وَ ثَلَاثِينَ) وَ عَمْرُهُ سِتُونَ سَنَةً .

جَدَّتِي أَسْمَاءُ	١٩٣٢م	وَعَمْرُهَا
عَمِّي عَبْدَ اللَّهِ	١٩٥١م	وَعَمْرُهُ
عَمَّتِي سَمِيَّةُ	١٩٥٣م	وَعَمْرُهَا

أخي حمزة ١٩٨٠م وعمره

أختي خديجة ١٩٨٦م وعمرها

(ج) أَجِبْ عَنْ الْأَسْئَلَةِ التَّالِيَةِ:

- أين كنت في السادسة صباحاً؟
- أين كنت في الثامنة و خمس و عشرين دقيقة؟
- أين كنت في العاشرة و ثلاثين دقيقة (النصف)؟
- أين كنت في الحادية عشرة إلّا خمس عشرة دقيقة (الربع)؟
- أين كنت في الثانية عشرة إلّا عَشْرَ دقائق؟
- أين ستكون في الواحدة ظهراً؟
- أين ستكون في الثانية إلّا خمس دقائق؟
- أين ستكون في الخامسة مساءً؟
- أين ستكون في السابعة مساءً؟

(د) مَتَى يُؤَذَّنُ الْمُؤَذِّنُ لِمَلَاةِ الْفَجْرِ؟

الظُّهْرُ =====

العَصْرُ =====

المَغْرِبُ =====

العِشَاءُ =====

(هـ) - كَمْ ثَانِيَةً فِي الدَّقِيقَةِ؟

- كم دقيقة في الساعة؟

- كم ساعة في اليوم؟

- كم يوماً في الأسبوع؟

- كم أسبوعاً في الشهر؟

- كم شهراً في السنة؟

- كم سنة في القرن؟

putovanje سَفَرٌ

تَجَاوَزَ - يَتَجَاوَزُ - تَجَاوُزُ

prekoračiti, preći

osoba فَرْدٌ ج. أَفْرَادٌ

على النَّحْوِ التَّالِي

na sljedeći način

odgovori أَجِبْ

učiti ezan أَدِّنْ - يُؤَدِّنُ

Test

a) Odgovorate:

- أسماء فصول السنة هي :
- هل الخميس أحد أيام الأسبوع؟
- متى تبدأ الحصة الأولى ومتى تنتهي؟
- متى تبدأ الحصة الرابعة ومتى تنتهي؟
- متى تبدأ الحصة السادسة ومتى تنتهي؟
- إذا صُنِعَتْ هذه السيارة سنة ألفين كم عمرها الآن؟
- إذا كان جدك وَلَدَ سنةً خمسين كم سيكون عمره في هذه السنة؟

b) Ispravite greške:

- عمري اثنا وعشرين سنة.
- هم سَيَرَجَعْنَ في يوم الخميس الماضي.
- قبل نهاية السنة الدراسية بثلاث أشهر.
- نحن في الصف ثمانى وثلاثون طالبات.
- هذه الحصة بدأت في ثمانى ساعات تماما.

PRILOŠKI I DRUGI BROJEVI

Priloški brojevi se izražavaju riječju مَرَّةً i rjeđe riječima دُفْعَةً i كَرَّةً koje znače *jedanput*.

Koliko puta?	كَمْ مَرَّةً ؟
jedanput	مَرَّةً
samo jedanput	مَرَّةً وَاحِدَةً فَقَطْ
dvaput	مَرَّتَيْنِ
triput	ثَلَاثَ مَرَّاتٍ
deset puta	عَشَرَ مَرَّاتٍ
jedanaest puta	إِحْدَى عَشْرَةَ مَرَّةً
stotinu puta	مِائَةَ مَرَّةً
odjednom	دُفْعَةً وَاحِدَةً
drugi put	مَرَّةً أُخْرَى

Stavljanjem rednog broja u akuzativ bez određenog člana, dobivaju se također priloški brojevi:

prvo:	أَوَّلًا:	šesto:	سَادِسًا:
drugo:	ثَانِيًا:	sedmo:	سَابِعًا:
treće:	ثَالِثًا:	osmo:	ثَامِنًا:
četvrto:	رَابِعًا:	deveto:	تَاسِعًا:
peto:	خَامِسًا:	deseto:	عَاشِرًا:

Zapamtite upotrebu sljedećih brojeva:

jedan po jedan	وَاحِدًا وَاحِدًا	jedna po jedna	وَاحِدَةً وَاحِدَةً
dva po dva	اِثْنَيْنِ اِثْنَيْنِ	dvije po dvije	اِثْنَتَيْنِ اِثْنَتَيْنِ

tri po tri	ثَلَاثَةٌ ثَلَاثَةٌ	tri po tri	ثَلَاثًا ثَلَاثًا
četiri po četiri	أَرْبَعَةٌ أَرْبَعَةٌ	četiri po četiri	أَرْبَعًا أَرْبَعًا

Ili:

po jedan / jedna	فَرَادَى		
po dva / dvije	مَثْنَى		
po tri	ثُلَاثَ		
po četiri	رُبَاعَ		
jednina	مُفْرَدٌ ...	jednostruk	
dvojina	مَثْنَى ...	dvostruk	
trougao	مُثَلَّثٌ ...	trostruk	
kvadrat	مُرَبَّعٌ ...	četverostruk	
petougao / pentagon	مُخَمَّسٌ ...	peterostruk	
šestougao (pištolj)	مُسَدَّسٌ ...	šesterostruk	

Razlomački brojevi:

polovina	نِصْفٌ	sedmina	سَبْعٌ
trećina	ثُلُثٌ	osmina	ثَمَنٌ
četvrtina	رَبْعٌ	devetina	تِسْعٌ
petina	خَمْسٌ	desetina	عَشْرٌ
šestina	سَدَسٌ		

Množina razlomačkih brojeva dolazi na oblik أَفْعَالٌ.

dvije trećine puta	ثُلُثًا طَرِيقَ
pet šestina duga	خَمْسَةَ أَسْدَاسٍ دَيْنٍ

Procenti se izražavaju pomoću glavnog broja iza koga slijedi riječ بِالنِّسْبَةِ i imenica sa prijedlogom مِنْ čiji procenat izražavamo. Naprimjer:

deset posto akcija	عَشْرَةَ بِالنِّسْبَةِ مِنَ الْأَسْهُمِ
--------------------	---

sedamdeset pet posto učenika خَمْسَةٌ وَسَبْعُونَ بِالمِائَةِ مِنَ الطُّلَّابِ
Cijene su pove- اِرْتَفَعَتِ الْأَسْعَارُ مِائَةً بِالمِائَةِ خِلَالَ الشَّهْرَيْنِ الْمَاضِيَيْنِ .
ćane sto posto u posljednja dva mjeseca.

stari vijek	القُرُونُ (العُصُورُ) الْقَدِيمَةُ
srednji vijek	القُرُونُ (العُصُورُ) الْوُسْطَى
savremeno doba	العَصْرُ الْحَدِيثُ
petokraka	النَّجْمَةُ الْخَمَاسِيَّةُ
šestokraka	النَّجْمَةُ السِّدَّاسِيَّةُ
osmokraka	النَّجْمَةُ الثَّمَانِيَّةُ

Osnovne računske radnje:

plus (+)	زائد	تقسيم (:) podijeljeno
minus (-)	ناقص	يساوي (=) jednako je
puta (x)	في	

التَّعْمِيرُ

- كم مَرَّةً ذَهَبْتُ إِلَيْهِ خِلَالَ الْأُسْبُوعِ الْمَاضِي؟
- ذَهَبْتُ إِلَيْهِ مَرَّةً وَاحِدَةً فَقَطْ - مَرَّتَيْنِ - ثَلَاثَ مَرَّاتٍ .
- هل كُنْتُ عِنْدَ الطَّبِيبِ لِأَجْلِ ذَلِكَ؟
- نَعَمْ، كُنْتُ عِنْدَهُ (عِنْدَ الطَّبِيبِ) مَرَّاتٍ - عِدَّةَ مَرَّاتٍ .
- مَتَى طَبَعْتُمْ ذَلِكَ الْكِتَابَ لِأَوَّلِ مَرَّةٍ؟
- طَبَعْنَا ذَلِكَ الْكِتَابَ لِأَوَّلِ مَرَّةٍ فِي بَدَايَةِ الثَّمَانِينَاتِ .
- كَمْ بَلَغَتْ (كَانَتْ) دَرَجَةُ الْحَرَارَةِ الْيَوْمَ فِي الْقَاهِرَةِ؟
- بَلَغَتْ (كَانَتْ) دَرَجَةُ الْحَرَارَةِ الْيَوْمَ فِي الْقَاهِرَةِ أَرْبَعِينَ دَرَجَةً فَوْقَ الصُّفْرِ .

– كم بَلَع (كَانَ) مُتَوَسِّطُ دَرَجَةِ الْحَرَارَةِ خِلَالَ شَهْرِ يَنَائِرَ فِي لُنْدُنْ؟
 – بَلَع (كَانَ) مُتَوَسِّطُ دَرَجَةِ الْحَرَارَةِ خِلَالَ شَهْرِ يَنَائِرَ فِي لُنْدُنْ اثْنَتَيْ عَشْرَةَ
 دَرَجَةً تَحْتَ الصُّفْرِ.

– أَيْنَ يَسْكُنُ طُلَّابُ وَطَالِبَاتُ مَدْرَسَةِ الْغَازِي خُسْرُو بَكْ؟
 – يَسْكُنُ عَشْرَةٌ – ثَلَاثُونَ – خَمْسُونَ – تِسْعُونَ بِالْمِائَةِ مِنْ طُلَّابٍ وَطَالِبَاتٍ
 مَدْرَسَةِ الْغَازِي خُسْرُو بَكْ فِي الْقِسْمِ الدَّاخِلِيِّ لِلْمَدْرَسَةِ.
 – كم طَالِبَةٌ لَمْ تَحْضُرَ الْمَحَاضِرَةَ؟
 – لَمْ تَحْضُرَ الْمَحَاضِرَةَ نِصْفُ – ثُلُثُ – رُبْعُ طَالِبَاتٍ صَفْنَا.
 – أَدْخُلُوا الْمَطْعَمَ وَاحِدًا وَاحِدًا.

– ماذا تَعْرِفُ عَنْهُمْ وَ عَنْ عَمَلِهِمْ وَ رَوَاتِبِهِمْ فِي تِلْكَ الشَّرْكَةِ؟
 – أَوَّلًا: هُمْ خُبْرَاءُ جَيِّدُونَ، ثَانِيًا: هُمْ مُخْلِصُونَ فِي عَمَلِهِمْ، ثَالِثًا: رَاتِبُهُمْ
 الشَّهْرِيُّ لَا بَأْسَ بِهِ، وَهُوَ يَبْلُغُ أَلْفِي دِينَارٍ.
 – مَتَى كَانَتْ هِجْرَةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (صَلَّعَم) مِنْ مَكَّةَ إِلَى
 الْمَدِينَةِ؟

– كَانَتْ هِجْرَةُ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (صَلَّعَم) سَنَةَ ٦٢٢ (سِتْمِائَةِ
 وَاثْنَتَيْنِ وَعِشْرِينَ) بَعْدَ مِيلَادِ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ.

الْكَلِمَاتُ

temperatura	دَرَجَةُ الْحَرَارَةِ
preduzeće	شَرِكَةُ جَدَات
priličan, nije loš	لَا بَأْسَ بِهِ
rođenje	مَوْلِدُ

NEODREĐENE I OPĆE ZAMJENICE

U značenju neko ili jedan, u arapskom jeziku upotrebljava se broj **وَاحِدٌ** ili **أَحَدٌ**, a u značenju *neka* ili *jedna*, broj **وَاحِدَةٌ** ili **إِحْدَى** i upotrebljava se kao mudaf iza kojih slijedi mudaf ilejhi u genitivu množine sa određenim članom:

jedan / neki učenik

أَحَدُ الطُّلَّابِ

jedna / neka učenica

إِحْدَى الطَّالِبَاتِ

Iza **وَاحِدٌ** i **وَاحِدَةٌ** slijedi prijedlog iza koga dolazi genitiv množine sa određenim članom:

jedan od radnika

وَاحِدٌ مِنَ الْعُمَّالِ

jedna od službenica

وَاحِدَةٌ مِنَ الْمُوظَّفَاتِ

U niječnim rečenicama riječ **أَحَدٌ** znači: *niko, nijedan*.

Nisam vidio nikoga.

مَا رَأَيْتُ أَحَدًا.

U značenju *nešto*, upotrebljava se imenica **شَيْءٌ**:

Jesi li čuo nešto o njemu?

هَلْ سَمِعْتَ شَيْئًا عَنْهُ؟

U niječnim rečenicama ova imenica znači *ništa*:

Nismo čuli ništa o tebi već dva mjeseca.

مَا سَمِعْنَا شَيْئًا عَنْكَ مِنْذُ شَهْرَيْنِ.

U značenju *neki* i *nešto* upotrebljava se i imenica **بَعْضٌ**:

Neki učenici ne uče redovno.

بَعْضُ الطُّلَّابِ لَا يَدْرُسُونَ بِنَتِظَامٍ.

Jeo sam nešto voća.

أَكَلْتُ بَعْضَ الْفَوَاكِهِ.

Kada u istoj rečenici ponovo upotrebljavamo zamjenicu *nekile*, umjesto imenice kao mudafa ilejhi doći će odgovarajuća spojena lična zamjenica:

بَعْضُ الطَّالِبَاتِ مُجِدَّاتٌ، وَبَعْضُهُنَّ كُسَالَى .

Neke učenice su marljive, a neke su lijene.

بَعْضُ الْكُتُبِ رَخِيصَةٌ، وَبَعْضُهَا غَالِيَةٌ .

Neke knjige su jeftine, a neke su skupe.

بَعْضُ بَعْضًا . U značenju *jedni drugeljedne druge* upotrebljava se izraz

يَنْبَغِي أَنْ نَحْتَرِمَ بَعْضَنَا بَعْضًا . Treba da poštujemo jedni druge.

Spojena lična zamjenica mora se slagati sa zamjenicom u glagolu.

يَنْبَغِي أَنْ تَحْتَرِمُوا بَعْضَكُمْ بَعْضًا . Treba da poštujete jedni druge.

Neodređenost se izražava poslije riječi عِدَّةٌ iza koje slijedi genitiv

množine bez određenog člana:

عدَّةُ أَيَّامٍ
nekoliko dana

قَبْلَ عِدَّةِ أَسابيعَ
prije nekoliko sedmica

بَعْدَ عِدَّةِ شُهُورٍ - سَنَوَاتٍ - مُحَاوَلَاتٍ ...
nakon nekoliko mjeseci

- godina - pokušaja ...

U značenju *malo* ili *mali broj* kazaćemo مِنْ عَدَدٍ قَلِيلٍ, a u značenju *mного* ili *veliki broj*, kazaćemo مِنْ عَدَدٍ كَبِيرٍ, iza čega slijedi genitiv množine sa određenim članom:

عَدَدٌ قَلِيلٌ مِنَ الطُّلَّابِ يَعْرِفُ مَعْنَى هَذِهِ الْكَلِمَاتِ .
Mali broj učenika zna značenje ovih riječi.

عَدَدٌ كَبِيرٌ مِنَ الطُّلَّابِ يَغِيبُ يَوْمِيًا .
Veliki broj učenika odsustvuje svakodnevno.

U značenju *svakila*, upotrebljava se imenica كُلُّ iza koje slijedi genitiv jednine bez određenog člana:

كُلُّ قَرْيَةٍ وَكُلُّ مَدِينَةٍ
svako selo i svaki grad

كُلُّ رَجُلٍ، امْرَأَةٍ وَوَلَدٍ
svaki čovjek, žena i dijete

U značenju *svi/e*, upotrebljava se imenica جَمِيعٌ iza koje slijedi genitiv množine sa određenim članom:

sva sela i gradovi جَمِيعُ الْقَرْىِ وَالْمَدُنِ
svi ljudi, žene i djeca جَمِيعُ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ

U značenju *cijeli/cio* upotrebljava se riječ كُلُّ, i to tako da كُلُّ dođe iza imenice na koju se odnosi, s tim da uz كُلُّ dođe spojena lična zamjenica koja se slaže sa rodом i brojem imenice:

cijeli svijet الْعَالَمُ كُلُّهُ
svi ljudi النَّاسُ كُلُّهُمْ

الْتَّمَرِينَ

- هل تعرف أَحَدًا مِنْ طُلَّابِ الصَّفِّ الْأَوَّلِ؟
- لا، لا أَعْرِفُ أَحَدًا مِنْهُمْ.
- هل تعلمون شَيْئًا عَنْهَا؟
- لا، لا نَعْلَمُ شَيْئًا عَنْهَا مِنْذُ عِدَّةِ شُهُورٍ.
- أَيْنَ يَسْكُنُ أَوْلَئِكَ الْعُمَالُ؟
- يَسْكُنُ عِدَدٌ كَبِيرٌ مِنْهُمْ فِي الْمَجْمَعِ السَّكْنِيِّ الْجَدِيدِ.
- هل لَتِلْكَ الشَّوَارِعِ إِنْارَةٌ جَيِّدَةٌ؟
- لِمُعْظَمِهَا إِنْارَةٌ جَيِّدَةٌ، وَلِعِدَدٍ قَلِيلٍ مِنْهَا إِنْارَةٌ ضَعِيفَةٌ.
- هل تَرَكْتُ لِي شَيْئًا مِنَ الْفُلُوسِ؟
- تَرَكْتُ لَكَ بَعْضَ الْفُلُوسِ عِنْدَ أَخِيكَ حُسَيْنٍ.
- مَتَى تَذْهَبُ إِلَى الْعَمَلِ؟
- أَذْهَبُ إِلَى الْعَمَلِ كُلَّ يَوْمٍ مَا عَدَا يَوْمَ الْأَحَدِ.
- مَنْ سَيَدْفَعُ كُلَّ تِلْكَ الْحِسَابَاتِ؟

- أنا سَأَدِّعُ هذه وأنت سَتَدْفَعُ البَاقِي .
 - هل هو يعرف أولئك التُّجَّارَ؟
 - إِذَا لَا يَعْرِفُهُمْ هُوَ، فَأَخُوهُ يَعْرِفُ جَمِيعَ التُّجَّارِ فِي المَدِينَةِ .
 - هل قَرَأْتَ تِلْكَ الكُتُبَ؟
 - قَرَأْتُ الكَثِيرَ مِنْهَا عِنْدَمَا كُنْتُ طَالِبًا فِي المَدْرَسَةِ الإِبْتِدَائِيَّةِ .
 - هل الفَوَاكِهِ غَالِيَّةٌ عِنْدَكُمْ؟
 - بَعْضُهَا غَالِيَّةٌ جَدًّا فِي هَذَا الوَقْتُ مِنَ العَامِ وَبَعْضُهَا رَخِيصَةٌ .
 - هُمْ يُسَاعِدُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا . لِمَاذَا أَنْتُمْ لَا تُسَاعِدُونَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا؟
 - نَحْنُ كَذَلِكَ نُسَاعِدُ بَعْضُنَا بَعْضًا .
 - رَأَيْتُ أَمْسَ إِحْدَى أَخَوَاتِكَ (وَاحِدَةً مِنْ أَخَوَاتِكَ) .
 - أَيْنَ رَأَيْتَهَا؟
 - رَأَيْتَهَا فِي المَسْتَشْفَى .
 - هل هذه القَوَاعِدُ وَاضِحَةٌ لَكُمْ؟
 - بَعْضُهَا وَاضِحَةٌ، وَبَعْضُهَا غَيْرُ وَاضِحَةٍ .

الْكَلِمَاتُ

سَاعَدَ - يُسَاعِدُ - مُسَاعَدَةٌ

pomagati

takoder كَذَلِكَ

vidjeti رَأَى - يَرَى - رُؤْيَةٌ

pravilo قَاعِدَةٌ جَوَاعِدُ

nejasan غَيْرُ وَاضِحٍ

stambeno المَجْمَعُ السُّكْنِيُّ

naselje

osvjetljenje إِنْارَةٌ

većina مُعْظَمٌ

Većina pridjeva poredi se tako da u komparativu i superlativu dođu na oblik **أَفْعَلٌ** i da:

a) u komparativu iza njih dođe prijedlog **مِنْ**, naprimjer:

Ti si bolji od njega. **أَنْتَ أَحْسَنُ مِنْهُ.**

Mi smo jači od vas. **نَحْنُ أَقْوَى مِنْكُمْ.**

Ti si ljepša od tvoje sestre. **أَنْتِ أَجْمَلُ مِنْ أُخْتِكَ.**

Ova knjiga je jeftinija od te knjige. **هَذَا الْكِتَابُ أَرْخَصُ مِنْ ذَلِكَ الْكِتَابِ.**

Oni su slabiji od učenika prvog razreda. **هُمْ أَوْفَرُ مِنْ طُلَّابِ الصَّفِّ الْأَوَّلِ.**

b) a u superlativu:

- imenica u genitivu jednine bez određenog člana:

Ovo je najvažniji ispit u mom životu. **هَذَا أَهَمُّ أَمْتِحَانٍ فِي حَيَاتِي.**

To su najskuplja kola u gradu. **تِلْكَ أَعْلَى سَيَّارَةٍ فِي الْمَدِينَةِ.**

Ona je najljepša djevojka u našem razredu. **هِيَ أَجْمَلُ فَتَاةٍ فِي صَفِّنَا.**

- imenica u genitivu množine sa određenim članom:

Ovo je najstarija džamija na Balkanu. **هَذَا أَقْدَمُ الْمَسَاجِدِ فِي بَلْقَانَ.**

Ovo je najjeftinija knjiga na sajmu. **هَذَا أَرْخَصُ الْكُتُبِ فِي الْمَعْرَاضِ.**

To je najteža lekcija u ovoj godini. **ذَلِكَ أَصْعَبُ الدَّرُوسِ فِي هَذِهِ السَّنَةِ.**

- da prvo dođe imenica pa onda pridjev:

Najniža granica naših zahtjeva je ... **الْحَدُّ الْأَدْنَى لَطَلِبَاتِنَا هُوَ ...**

Vrhovni savjet će održati **الْمَجْلِسُ الْأَعْلَى سَيَعْقِدُ الْجُلُوسَةَ غَدًا.**

sjednicu sutra.

الغالبية العظمى من المواطنين تؤيد ذلك.

Ogromna većina građana to podržava.

Komparativ i superlativ mijenjaju se po rodu i broju na sljedeći način:

	ŽENSKI ROD			MUŠKI ROD		
j.	صَغْرَى	كُبْرَى	فُعْلَى	أَصْغَرُ	أَكْبَرُ	أَفْعَلُ
d.	صُغْرَيَانِ	كُبْرَيَانِ	فُعْلَيَانِ	أَصْغَرَانِ	أَكْبَرَانِ	أَفْعَلَانِ
m.	صُغْرَيَاتُ	كُبْرَيَاتُ	فُعْلَيَاتُ	أَصَاغِرُ	أَكَابِرُ	أَفَاعِلُ

U savremenom arapskom jeziku najčešće se upotrebljava ovaj prvi i najjednostavniji način superlativa. Kod drugog načina tvorbe superlativa dopuštena je upotreba i oblika ženskog roda kao i množine ali je to rjeđi slučaj. Naprimjer:

هَذِهِ أَكْبَرُ الْمَجَلَّاتِ - كُبْرَى الْمَجَلَّاتِ - الْمَجَلَّةُ الْكُبْرَى فِي الشَّرْقِ الْأَوْسَطِ.

Ovo je najveći časopis na Srednjem istoku.

Od pridjeva koji označavaju boje, participa proširenih vrsta glagola, kao i još nekih pridjeva, komparativ i superlativ tvore se na drugi način, i to tako da se pridjev pretvori u neodređenu imenicu: *crn* - *أَسْوَدُ* - *crnina* - *سَوَادٌ*, *raširen* - *مُنْتَشِرٌ* - *širenje* - *إِنْتِشَارٌ*, *topao* - *حَارٌّ* - *toplina* - *حَرَارَةٌ* i stave u akuzativ bez određenog člana, s tim da pred njih dođe jedan od sljedećih oblika, zavisno šta želimo istaći:

jači / žešći	أَشَدُّ
veći	أَكْبَرُ
viši / mnogobrojniji	أَكْثَرُ
uzvišeniji / veličanstveniji	أَعْظَمُ
manji / malobrojniji	أَقَلُّ

Njegova kosa je crnija od tvoje kose. شَعْرُهُ أَشَدُّ سَوَادًا مِنْ شَعْرِكَ .
 Ovaj model je rašireniji od ostalih. هَذَا الطَّرَازُ أَكْثَرُ انْتِشَارًا مِنْ غَيْرِهِ .
 Danas je vrijeme. كَانَ الْجَوُّ الْيَوْمَ أَقْلَ حَرَارَةٍ مِنْ بَاقِي أَيَّامِ هَذَا الشَّهْرِ .
 bilo manje toplo od ostalih dana ovog mjeseca.

Pridjevi *dobro* خَيْرٌ i *loše, zlo* شَرٌّ zadržavaju i u komparativu i u superlativu iste oblike:

Ti si bolji od njega. أَنْتَ خَيْرٌ مِنْهُ .

On je gori od tebe. هُوَ شَرٌّ مِنْكَ .

"خَيْرُ النَّاسِ مَنْ يَنْفَعُ النَّاسَ وَشَرُّ النَّاسِ مَنْ يَضُرُّ النَّاسَ" . . .

„Najbolji čovjek je onaj čovjek koji koristi ljudima, a najgori čovjek je onaj čovjek koji šteti ljudima...”

U svakodnevnom govoru u značenju *bolji* komparativ i superlativ se tvore od pridjeva حَسَنٌ, naprimjer أَحْسَنُ مِنْهُ , a *gori (lošiji)* od pridjeva أَسْوَأُ, naprimjer أَسْوَأُ مِنْهُ سَيِّئٌ .

Neki pridjevi kao: *mrtav* مَيِّتٌ , *živ* حَيٌّ , *slijep* أَعْمَى , ne porede se u arapskom jeziku. Oni se i u našem jeziku porede samo ako se upotrebljavaju u prenesenom značenju.

Obratite pažnju kako se kaže:

Ja sam stariji od tebe deset mjeseci. أَنَا أَكْبَرُ مِنْكَ بِعَشْرَةِ شُهُورٍ .

Ona je mlađa od mene tri godine. هِيَ أَصْغَرُ مِنِّي بِثَلَاثِ سَنَوَاتٍ .

Njih je manje nego vas. هُمْ أَقْلُ عَدَدًا مِنَّا .

Nas je više nego njih. نَحْنُ أَكْثَرُ عَدَدًا مِنْهُمْ .

Ona je visočija od tvoje sestre. هِيَ أَطْوَلُ مِنْ أُخْتِكَ .

Ti si niža od mene. أَنْتَ أَقْصَرُ مِنِّي .

Ovaj auto هَذِهِ السَّيَّارَةُ أَرْخَصُ مِنْ سَيَّارَتِي بِأَلْفِي مَارَكٍ أَلْمَانِيٍّ عَلَى الْأَقَلِّ .
 je jeftiniji od moga auta najmanje dvije hiljade njemačkih maraka.
 Iz našeg razreda će ici سَيَذْهَبُ مِنْ صَفْنَا خَمْسَةُ طُلَّابٍ عَلَى الْأَكْثَرِ .
 najviše pet učenika.

Njen stariji brat. أَخُوهَا الْكَبِيرُ .
 Njegov mlađi brat. أَخُوهُ الصَّغِيرُ .
 Moja starija sestra. أُخْتِي الْكَبِيرَةُ .
 Tvoja mlađa sestra. أُخْتُكَ الصَّغِيرَةُ .
 Njen najstariji brat. أَخُوهَا الْأَكْبَرُ .
 Njegov najmlađi brat. أَخُوهُ الْأَصْغَرُ .
 Moja najstarija sestra. أُخْتِي الْكُبْرَى . ili كُبْرَى أَخَوَاتِي
 Tvoja najmlađa sestra. أُخْتُكَ الصُّغْرَى . صُغْرَى أَخَوَاتِكَ
 On je najstariji Muhammedov sin. هُوَ أَكْبَرُ أَبْنَاءِ مُحَمَّدٍ .
 Ona je najmlađa Omerova kćerka. هِيَ أَصْغَرُ بَنَاتِ عُمَرَ .

mного bolje أَحْسَنُ بِكَثِيرٍ najmanje عَلَى الْأَقَلِّ
 malo brže أَسْرَعُ بِقَلِيلٍ najviše عَلَى الْأَكْثَرِ
 najvjerovatnije عَلَى الْأَصَحِّ

Često upotrebljavani oblici komparativa i superlativa:

(naj)manji - (naj)veći	أَصْغَرُ - أَكْبَرُ	صغير - كبير
(naj)lakši - (naj)teži	أَسْهَلُ - أَصْعَبُ	سهل - صعب
(naj)lakši - (naj)teži (količinski)	أَخْفُ - أَثْقَلُ	خفيف - ثقيل
(naj)bliži - (naj)dalji	أَقْرَبُ - أَبْعَدُ	قريب - بعيد
(naj)siromašniji - (naj)bogatiji	أَفْقَرُ - أَغْنَى	فقير - غني
(naj)slabiji - (naj)jači	أَضْعَفُ - أَقْوَى	ضعيف - قوي
(naj)jeftiniji - (naj)skuplji	أَرْخَصُ - أَعْلَى	رخيص - غالٍ

(naj)stariji - (naj)noviji	أَقْدَمُ - أَحَدَثُ	قديم - حديث
(naj)korisniji - (naj)štetniji	أَنْفَعُ - أَضَرُّ	نافع - ضار
(naj)čistiji - (naj)prljaviji	أَنْظَفُ - أَوْسَخُ	نظيف - وسخ
(naj)mrži - (naj)draži (إِلَى)	أَبْغَضُ - أَحَبُّ	بغض - حبيب
(naj)lošiji - (naj)kvalitetniji	أَسْوَأُ - أَجْوَدُ	سيء - جيد
(naj)sporiji - (naj)brži	أَبْطَأُ - أَسْرَعُ	بطيء - سريع
(naj)slađi - (naj)gorči	أَحْلَى - أَمْرُ	حلو - مر
(naj)prostraniji - (naj)tiješnji	أَوْسَعُ - أَضْيَقُ	واسع - ضيق
(naj)važniji	أَهَمُّ	
(naj)potrebniji	أَحْوَجُ	
(naj)viši	أَعْلَى	
(naj)bolji	أَحْسَنُ (أَفْضَلُ)	
(naj)divniji	أَرْوَعُ	
(naj)dostojniji	أَرْحُ	
(naj)potpuniji	أَكْمَلُ	

الْتَمَرِينَاتُ

a) Vježbajte kroz međusobnu konverzaciju mijenjajući uloge:

- أنا سمعت أن عثمانَ أَحْسَنُ طالبٍ في صفِّكَ. هل هذا صحيح؟
- لا، هذا غيرُ صحيح. حَسَبَ رَأْيِي - أحسن طالب في صفِّنا هو صالح.
- تِلْكَ الْجَمْلُ أَسهَلُ مِنْ هَذِهِ.
- بِالنِّسْبَةِ لِي هَذِهِ الْجَمْلُ أَصْعَبُ بِقَلِيلٍ.
- هل تعرف أن هذه المدينة أَقْدَمُ مَدِينَةٍ فِي الشَّرْقِ الْأَوْسَطِ؟
- نعم أعرف ذلك، وَهَذَا أَجْمَلُ حَيٍّ فِيهَا.

- كم ستكون درجة الحرارة غدا؟
- أعلى - أدنى درجة الحرارة ستتراوح بين عشرين و خمسة و عشرين درجة.
- كيف سيكون الجو في الأيام القادمة؟
- الجو سيكون أشد حرارة - برودة في الأيام القادمة.
- البائع: هذا أجود نوع من الجبن في السوق.
- المشتري (الزبون): هذا أعلى نوع من الجبن في السوق و ليس أجود.
- سيأتي أعلى و أسرع من سيارتك.
- لا، سيارتك أرخص و أبطأ من سيارتي بكثير.
- كم هو أكبر من أبيك؟
- هو أكبر من أبي بعشرين سنة.
- كيف حالتها المادية؟
- حالتها المادية أحسن مما كانت في الماضي.
- كيف حالته الصحية؟
- حالته الصحية أسوأ بقليل من الأمس (البارحة).
- الكتاب أفضل صديق. و قراءة الكتب أنفع بكثير من الذهاب إلى السينما.
- الكتاب الجيد ليس رخيصا، لكن هناك عشرات الأشياء ندفعها يوميا أعلى منه.

- كل هذا صحيح و أنا موافقك (معك) تماما.
- متى آخر يوم للامتحان؟
- آخر يوم للامتحان هو الخامس والعشرون من الشهر الجاري.

b) Prevedite

- هذا أهم من ذلك .
- أنت أكثر تأثيراً مني على خالد .
- أحسن لك أن تذهب إلى البيت حالا .

الْمَقْعَدُ الْأَمَامِيُّ أَرْيَحُ مِنَ الْمَقْعَدِ الْخَلْفِيِّ .
 هُوَ أَحْوَجُ (أَكْثَرُ حَاجَةً) مِنْكَ إِلَى الْمُسَاعَدَةِ .
 زَوْجَتُهُ عَصْرِيَّةٌ وَهِيَ تَلْبَسُ أَحَدَثَ طِرَازٍ مِنَ الْأَحْدِيَةِ .

(ج) احفظ هذين المثلين !

الْجَهْلُ أَشَدُّ مِنَ الْفَقْرِ .
 أَدَبُ الْمَرْءِ خَيْرٌ مِنْ ذَهَبِهِ .

الْكَلِمَاتُ

أَنَا مَعَكَ (مُوَأْفَقُكَ)	trgovac	تَاجِرٌ ج تَجَارٌ
ja se slažem s tobom	vrsta	نَوْعٌ ج أَنْوَاعٌ
po mom	sir	جَبْنٌ
misljenju		مُشْتَرٍ جُونَ، زَبُونٌ ج زَبَائِنُ
što se mene tiče	kupac	
بالنَّسَبَةِ لِي	utjecaj	تَأْثِيرٌ
Srednji istok	smjesta, odmah	حَالاً
الْشَّرْقُ الْأَوْسَطُ	pomoć	مُسَاعَدَةٌ جَات
kvart	moderan	عَصْرِيٌّ
حَيٌّ ج أَحْيَاءٌ	model	طِرَازٌ ج أَطْرَازَةٌ
تَرَاوَحَ - يَتَرَاوَحُ - تَرَاوُحٌ		
kretati se		
vrijeme		
جَوٌّ		

Vokativ se u arapskom jeziku izražava nominativom bez tenvina ako je jedna riječ, i akuzativom ako je genitivna veza. Ispred vokativa dolazi vokativna čestica يَا .

o Alija	يَا عَلِيُّ
o Fatimā	يَا فَاطِمَةُ
o kukavico	يَا جَبَانُ
o škrtico	يَا بَخِيلُ
o naš Gospodaru	يَا رَبَّنَا
o zapovjedniče pravovjernih	يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ
o Abdullahu	يَا عَبْدَ اللَّهِ
o Ebu Bekre	يَا أَبَا بَكْرٍ
o sljedbenici Knjige	يَا أَهْلَ الْكِتَابِ

Ako vokativ ima određeni član, onda između vokativne čestice i vokativa dolazi riječ أَيُّهَا, ako je vokativ muškog roda, i أَيَّتُهَا ako je vokativ ženskog roda:

o čovječe	يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ
o ljudi	يَا أَيُّهَا النَّاسُ
„O smirena dušo“	﴿يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الطَّمِئِنَّةُ﴾
o učenice	يَا أَيَّتُهَا الطَّالِبَاتُ

Kao i u našem jeziku, tako i u arapskom jeziku vokativnu česticu možemo izostaviti:

građani	أَيُّهَا الْمَوَاطِنُونَ
dame i gospodo	سَيِّدَاتِي وَ سَادَتِي
dragi slušaoci	مُسْتَمْعِينَا الْكَرَامَ (الْأَعْزَاءَ)
dragi gledaoci	مُشَاهِدِينَا الْكَرَامَ (الْأَعْزَاءَ)
dragi putnici	مُسَافِرِينَا الْكَرَامَ
dragi gosti	ضَيْوَفَنَا الْكَرَامَ
braćo u islamu	إِخْوَةَ الْإِسْلَامِ

U ovakvim frazama podrazumijeva se glagol *pozdravljam Vas*.

Od vokativa *o moj Gospodaru* رَبِّ moze se izostaviti vokativna čestica i spojena lična zamjenica za prvo lice jednine, a umjesto nje ostaje samo kes-
ra. Dopusšteno je kazati: *o oče* يَا أَبَاهُ ili يَا أَبْتَ i *o majko* يَا أُمَاهُ ili يَا أُمْتَ i u
ovom drugom slučaju ت je nadoknada za izostavljenu spojenu ličnu zamje-
nicu za prvo lice jednine.

U riječi اَللَّهُمَّ *mim* je nadoknada za izostavljenu vokativnu česticu.

التَّعْمِيرُ

Vokativi koje često susrećemo:

- نَسْمَعُ فِي مَنَاسِبَاتٍ مُخْتَلِفَةٍ كُلَّ يَوْمٍ إِحْدَى الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةِ:
- لَا تَكُنْ خَوْفًا (جَبَانًا)، يَا طَارِقُ.
- لَا تَكُونِي بَخِيلَةً يَا بِنْتِي.
- أَيْنَ سَنَذْهَبُ الْيَوْمَ يَا أَبْتَ؟
- اغْسِلِي يَدَيْكَ جَيِّدًا يَا سَمِيَّةُ.
- لِمَنْ هَذِهِ الدَّرَاجَةُ يَا عَبْدَ اللَّهِ؟
- الْحَوُّ بَارِدٌ يَا بُنْيَ، لَا تَخْرُجْ مِنْ غُرْفَتِكَ الدَّافِئَةِ.

- أَيُّهَا الطَّلِبَةُ الْأَعْزَاءُ مَعَنَا الْيَوْمَ ضَيُّوفُنَا مِنَ الْجَزَائِرِ.
- أَيُّهَا الْمَوَاطِنُونَ الْكَرَامُ (الْأَعْزَاءُ)، أَنْتُمْ تَعْرِفُونَ جَيِّدًا أَسْبَابَ ...
- مُسْتَمِعِينَا الْكَرَامُ (الْأَعْزَاءُ)، فِي السَّاعَةِ السَّابِعَةِ وَ النِّصْفِ سَتَبْدَأُ الْأَخْبَارُ (نَشْرَةُ الْأَخْبَارِ).
- مُشَاهِدِينَ الْكَرَامُ (الْأَعْزَاءُ)، الْبَرْنَامِجُ الرِّيَاضِيُّ سَيَبْدَأُ عَلَى الْقَنَاةِ الثَّانِيَةِ فِي السَّاعَةِ الثَّامِنَةِ وَالرُّبْعِ.
- مَسَافِرِينَ الْكَرَامُ (الْأَعْزَاءُ)، قَدْ هَبَطَتِ الطَّائِرَةُ بِسَلَامَةٍ إِلَهُ مَطَارِ الْقَاهِرَةِ الدَّوْلِيِّ. دَرَجَةُ الْحَرَارَةِ ثَلَاثٌ وَ أَرْبَعُونَ دَرَجَةً فَوْقَ الصِّفْرِ.
- ﴿... رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا...﴾ (٣ آلِ عِمْرَانَ).
- ﴿... وَقُلْ رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا.﴾ (سورة طه)
- ﴿يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ. ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً. فَادْخُلِي فِي عِبَادِي. وَ ادْخُلِي جَنَّتِي.﴾ (٢٧-٣٠ الفجر)

الكلمات

حَدِيقَةُ الْحَيَوَانَاتِ
pionirska dolina, zoo park
خَوَافٌ - جَبَانٌ
strašljivac,
kukavica
عِبَارَةٌ جَات
rečenica, fraza
نَشْرَةُ الْأَخْبَارِ
vijesti,
dnevnik

مُبَارَاةٌ جُ مُبَارَايَاتُ
utakmica
قَنَاةٌ جُ قَنَوَاتُ
kanal
هَبَطَ - هُبُوطٌ
spustiti se,
aterirati
الْجَزَائِرُ
Alžir

Deminutiv se u arapskom jeziku rjeđe upotrebljava. Riječi koje imaju tri harfa u deminutivu dolaze na oblik **فُعَيْلٌ**, ž.r. **فُعَيْلَةٌ**, na oblik **فُعَيْعِلٌ** ako imaju četiri harfa i **فُعَيْعِيلٌ** ako imaju pet ili više harfova. Naprimjer:

dijete	وَلَدٌ	djetešce	وَلَدٌ
čovjek	رَجُلٌ	čovječuljak	رَجِيلٌ
pas	كَلْبٌ	cukica	كَلِيبٌ
prije	قَبْلٌ	malo prije / uoči	قَبِيلٌ
soba	حَجْرَةٌ	sobica	حَجِيرَةٌ
kuća	دَارٌ	kućica	دَوِيرَةٌ
država	دَوْلَةٌ	državica	دَوِيلَةٌ
drvo	شَجَرَةٌ	malo stablo	شَجِيرَةٌ
grana	عُصْنٌ	grančica	عُصِينَةٌ
list	وَرَقَةٌ	listić / papirić	وَرِيقَةٌ
dlaka	شَعْرَةٌ	dlačica	شَعِيرَةٌ
lopta	كُرَةٌ	loptica, zrnce	كُرِيَةٌ
vrabac	عَصْفُورٌ	vrapčić	عَصِيفِيرٌ

U riječima kod kojih je predzadnji vokal dugi, taj dugi vokal i ع od **فُعَيْعِلٌ** pretvaraju se u ي, a zatim slijevaju u jedno ي sa tešdidom.

knjižica	كُتَيْبٌ
sićušan/pomalehan	صَغِيرٌ
ljepuškast	جَمِيلٌ

Treba posebno zapamtiti oblike deminutiva sljedećih riječi:

otac	أَبٌ	babuka	أَبِي
sin	ابْنٌ	sinčić	بَنِي
majka	أُمٌ	mamica	أُمِيمَةٌ
kći	بِنْتُ	kćerkica	بَنِيَّةٌ
brat	أَخٌ	braco	أَخِي
sestra	أُخْتُ	sestrica	أُخِيَّةٌ

Deminutivi imaju pravilnu množinu ženskog roda:

knjižica	كُتَيْبٌ جَاتٌ
državica	دَوِيلَةٌ جَاتٌ
dlačica, nit	شُعَيْرَةٌ جَاتٌ
loptica, zrnce	كُرِيَّةٌ جَاتٌ

Obratite pažnju na sintagme:

krvni kapilari	شُعَيْرَاتٌ دَمَوِيَّةٌ
crvena krvna zrnca	كُرَيَّاتٌ دَمَوِيَّةٌ حَمْرَاءُ

More se na arapskom jeziku kaže: بَحْرٌ, a jezero بَحِيرَةٌ.

الْتَمَرِينَ

- متى ستذهب إلى والدَيْكَ؟
- أَنَا سَأَذْهَبُ إِلَى وَالِدَيَّ قُبَيْلَ الْعِيدِ.
- كَمْ تَبْعُدُ تِلْكَ الْبَحِيرَةُ عَنْ بَيْتِكَ؟
- هِيَ لَا تَبْعُدُ أَكْثَرَ مِنْ عَشْرَةِ كِيلُومَتْرَاتٍ.
- هَلْ هَذِهِ الدَّوِيلَاتُ غَنِيَّةٌ بِالنَّفْطِ؟

- نعم، هي (هَذِهِ الدُّوَيَّلَاتُ) غَنِيَّةٌ بِالنَّفْطِ .
 – كم مُدَّةٌ هُوَ يَسْكُنُ فِي تِلْكَ الْحُجَيْرَةِ؟
 – هُوَ يَسْكُنُ فِي تِلْكَ الْحُجَيْرَةِ مَعَ عَائِلَتِهِ أَكْثَرَ مِنْ عَشْرِ سَنَوَاتٍ .
 – بِكُمْ هَذِهِ الْكُتَيْبَاتُ الثَّلَاثَةُ؟
 – وَاحِدٌ بِخَمْسَةِ رِيَالَاتٍ وَ ثَلَاثَةٌ بِخَمْسَةِ عَشْرِ رِيَالًا .
 – كَيْفَ حَالَتُهُ الصَّحِيَّةُ؟
 – صُورَتُهُ الدَّمَوِيَّةُ سَيِّئَةٌ، تَنْقُصُهُ الْكُرَيَاتُ الدَّمَوِيَّةُ الْحَمْرَاءُ .
 أُكْتُبْ لِي عُنْوَانَكَ عَلَى هَذِهِ الْوَرِيقَةِ .

الْكَلِمَاتُ

عيدٌ جـ أَعيَادُ praznik

بعدٌ - يبعدُ - يُبعدُ biti

daleko

كيلومترٌ جـ ات kilometar

نَفْطٌ nafta

مُدَّةٌ vrijeme, period

ريالٌ جـ ات rijal

عُنْوَانٌ جـ عَنَّاوِينُ adresa

Odnosne zamjenice dijele se na:

a) pridjevske i

b) imeničke.

a) Pridjevske odnosne zamjenice su:

MUŠKI ROD		ŽENSKI ROD	
koji	الَّذِي	koja	الَّتِي
koja dvojica	الَّذَانِ	koje dvije	الَّتَانِ
koje dvojice/koju dvojicu	الَّذَيْنِ	kjih dviju	الَّتَيْنِ
koji (mn m.r.)	الَّذِينَ	koje	الَّتَاتِي (الَّتَاتِي، اللَّاتِي)

Iza odnosne zamjenice slijedi odnosna rečenica u kojoj se nalazi lična zamjenica bilo u samom glagolu ili spojena lična zamjenica uz glagol ili prijedlog koji ide uz glagol i slaže se u rodu i broju sa imenicom na koju se odnosi, naprimjer:

Čovjek koji je الرَّجُلُ الَّذِي خَرَجَ مِنَ السَّيَّارَةِ هُوَ شَقِيقُ زَمِيلِنَا حَامِدٍ .
izašao iz auta, brat je našeg kolege Hamida.

جَمِيعُ الطَّلَابِ الَّذِينَ يَنْجَحُونَ بِتَقْدِيرٍ مُمْتَارٍ سَيَحْصُلُونَ عَلَى جَوَائِزٍ قِيَمَةٍ .

Svi učenici koji prođu odličnim uspjehom dobiće vrijedne nagrade.

Pjesme koje slušamo su loše. الْأَغَانِي الَّتِي نَسْمَعُهَا رَدِيئَةٌ .

b) Imeničke odnosne zamjenice su: onaj koji مَنْ i ono što مَا i one zadržavaju u svim padežima isti oblik.

Onaj ko ima dug jezik, ima kratku pamet. مَنْ طَالَ لِسَانُهُ قَصُرَ عَقْلُهُ .
Ja znam ono što ti ne znaš. أَنَا أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُهُ .

الْتَمَرِينَاتُ

a) Međusobno postavljajte pitanja i odgovarajte.

- أَيْنَ يَدْرُسُ هُوَ؟
- هُوَ يَدْرُسُ فِي نَفْسِ الْمَدْرَسَةِ الَّتِي دَرَسَ فِيهَا أَخُوهُ الْكَبِيرُ.
- مَا الْعَمَلُ الَّذِي سَتَعْمَلُهُ بَعْدَ رُجُوعِكَ إِلَى مُوسْتَار؟
- سَأَعْمَلُ أُسْتَاذًا لِللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ.
- مَا الَّذِي بِيَدِكَ؟
- بِيَدَيَّ قُرْصٌ جَدِيدٌ مِنْ بَرَنَامِجٍ ...
- مَنِ الشَّخْصُ الَّذِي يَسْكُنُ الْآنَ فِي ذَاكَ الْبَيْتِ؟
- أَنَا لَا أَعْرِفُهُ جَيِّدًا. هُوَ جَدِيدٌ تَمَامًا فِي حِينِنَا.
- هَلِ الْخَبَرُ الْأَخِيرُ الَّذِي سَمِعْنَاهُ عَنْهَا صَحِيحٌ؟
- لَا، ذَاكَ الْخَبَرُ لَيْسَ صَحِيحًا (بِصَحِيحٍ)، الْحَمْدُ لِلَّهِ.
- أَيْنَ تَرَكْتَ مِفْتَاحَ السَّيَّارَةِ؟
- تَرَكْتُهُ فِي الْمِعْطَفِ الَّذِي كُنْتُ أَلْبَسُهُ أَمْسَ.
- مَتَى (سَيَكُونُ) السَّفَرُ الَّذِي وَعَدْتَنَا إِيَّاهُ؟
- فِي أَوَّلِ أُسْبُوعٍ مِنَ الشَّهْرِ الْقَادِمِ.

b) Čitaj i prevodi:

كَانَ عَمَّهُ عَبْدُ اللَّهِ وَاحِدًا مِنَ الْعُلَمَاءِ الَّذِينَ تَرَكُوا أَثْرًا كَبِيرًا فِي نَفُوسِ الشَّبَابِ. بَعْضُ الْكُتُبِ الَّتِي كَانَ يَمْلِكُهَا أَبُوهُ كَانَتْ نَادِرَةً جَدًّا. كَانَتْ بَعْضُ اللُّوْحَاتِ الَّتِي رَسَمَهَا صَالِحٌ رَائِعَةً حَقًّا. اسْمَعْ جَيِّدًا مَا يَنْصَحُكَ بِهِ هَذَا الرَّجُلُ. مَنْ

هَمْ الْمَشَارِكُونَ الَّذِينَ فَازُوا بِالْجَوَائِزِ؟ مَنْ لَمْ يَدْرُسْ لَمْ يَنْجَحْ. أَحْسِنَ إِلَى مَنْ أَحْسَنَ إِلَيْكَ. صَدِيقُكَ مَنْ صَدَقَكَ. مَا هَذِهِ الضَّجَّةُ الَّتِي نَسْمَعُهَا كُلَّ يَوْمٍ فِي صَفِّكُمْ؟ ﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ...﴾

الْكَلِمَاتُ

disketa	قُرْصٌ جِ أَقْرَاصُ	savjetovati	نَصَحَ - نَصَحَ
program	بَرْنَامِجٌ جِ بَرَامِجُ	učesnik	مُشَارِكٌ جِوْنُ
mantil	مِعْطَفٌ	فَازَ - يَفُوزُ - فَوْزٌ (ب)	
obećati	وَعَدَ - يَعِدُ - وَعْدٌ	osvojiti (nagradu), pobijediti	
trag, utjecaj	أَثَرٌ جِ أَثَارٌ	nagrada	جَائِزَةٌ جِ جَوَائِزُ
rijedak	نَادِرٌ	أَحْسَنَ - يُحَسِّنُ - إِحْسَانٌ	
slika	لَوْحَةٌ جِ لَوْحَاتُ	činiti dobro	
(umjetnička)		govoriti istinu	صَدَقَ - صَدَقَ
(na)crtati	رَسَمَ - رَسَمَ	galama, buka	ضَجَّةٌ
izuzetan, divan	رَائِعٌ		

Apsolutna negacija pravi se tako da poslije لَا dođe imenica u akuzativu jednine bez određenog člana. Naprimjer:

Nema nikoga u razredu. لَا أَحَدَ فِي الصَّفِّ.

Nema ništa u frižideru. لَا شَيْءَ فِي الثَّلَاجَةِ.

Ti nemaš (nikakva) prava. لَا حَقَّ لَكَ.

Za to nema (nikakva) opravdanja. لَا مُبَرَّرَ لَذَلِكَ.

Samo je Allah Bog (Nema boga osim Allaha). لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.

Istinska snaga i moć su samo sa Allahom. لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ.

Nema (nikakva) odgovora od njega. لَا جَوَابَ مِنْهُ.

U njemu nema (nikakva) dobra. لَا خَيْرَ فِيهِ.

Nema (nikakve) potrebe za takvim riječima. لَا حَاجَةَ إِلَى تِلْكَ الْكَلِمَاتِ.

Nema (nikakve) potrebe za takvim riječima.

Nema sumnje da je ona bila prisutna. لَا شَكَّ أَنَّهَا كَانَتْ حَاضِرَةً.

Ti se ne miješaj u ovo (Ti nemaš veze sa ovim). لَا عِلَاقَةَ لَكَ بِهَذَا.

Treba znati da se neke od ovih konstrukcija mogu prevesti na naš jezik kao pridjevi:

neizbjeжан لَا مَنَاصَ مِنْهُ / لَا مَحَالَ مِنْهُ

neopravdan لَا مُبَرَّرَ لَهُ

bezgraničan, beskrajan لَا نِهَآيَةَ لَهُ

Ili prilozi:

neizbježno, nesumnjivo لَا مَحَالَةَ

Infinitivi u arapskom jeziku su apstraktne glagolske imenice koje mogu imati i glagolsku upotrebu. Naprimjer, infinitiv od glagola دَخَلَ – ima značenje *ulaz* i *ulaženje*, infinitiv od glagola نَطَقَ – ima značenje *izgovor* i *izgovaranje*, infinitiv od glagola طَلَبَ – znači *zahtjev* i *traženje*.

O infinitivima će, ako Bog da, biti detaljnije govora kada obradimo sve glagole, a sada je bitno da znamo da su infinitivi prve vrste glagola u arapskom jeziku infinitivi po upotrebi (onako kako se čuje da ih Arapi izgovaraju) المَصَادِرُ السَّمْعِيَّةُ, i da je neophodno da uz svaki glagol prve vrste uz perfekat i prezent naučimo odmah i oblik infinitiva. Infinitivi proširenih glagolskih vrsta su pravilni infinitivi (المَصَادِرُ الْقِيَاسِيَّةُ), što znači da najveći broj glagola jedne glagolske vrste ima sve infinitive na jedan oblik. Naprimjer, infinitivi druge vrste glagola idu na oblik تَفْعِيلٌ, treće vrste na oblik مُفَاعَلَةٌ, četvrte vrste na oblik إِفْعَالٌ itd.

Glagoli prve vrste često imaju više oblika infinitiva, naprimjer: vratiti se رَجَعَ – رَجُوعٌ, رَجَعٌ, مَرَجَعٌ

Umjesto glagola, ponekad dolazi infinitiv i u tom slučaju glagolski objekat dolazi u genitivu kao mudaf ilejhi infinitiva. Naprimjer:

هَرَبَ قَبْلَ دَفْعِ الْحِسَابِ (أَنْ يَدْفَعَ الْحِسَابَ).

Pobjegao je prije nego što je platio račun (plaćanja računa).

خَرَجَ بَعْدَ شَرْبِ الْقَهْوَةِ (أَنْ شَرِبَ الْقَهْوَةَ).

Izašao je nakon što je popio kahvu (pijenja kahve).

رَأَيْتُهُ قَبْلَ سَفَرِهِ (أَنْ يُسَافِرَ) بِعَشْرِ دَقَائِقَ.

Vidio sam ga deset minuta prije no (nego) što je otputovao.

Čitaj i prevodi:

﴿ ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ فِيهِ ... ﴾ (٢ الْبَقَرَةِ). ﴿ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ ... ﴾ (٢٥٦ الْبَقَرَةِ). " لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا أَمَانَةَ لَهُ، وَلَا دِينَ لِمَنْ لَا عَهْدَ لَهُ " (حَدِيثُ النَّبِيِّ). الصَّفُّ فَارِعٌ، لَا أَحَدٌ فِيهِ . لَا حَاجَةَ أَنْ تُتَكَلَّمَ عَنْ هَذَا مِنْ جَدِيدٍ . نَحْنُ نُنْصَحُكَ أَنْ تَتْرَكَ تِلْكَ الْأَمَاكِينَ (يَتْرَكَ تِلْكَ الْأَمَاكِينَ) . لَا حَاجَةَ لَنَا لَتِلْكَ الْمَلَائِسِ . لِمَاذَا لَمْ يَذْهَبْ إِلَى الْمُسْتَشْفَى بَعْدَ أَنْ ظَهَرَتْ عَلَامَاتُ الْمَرَضِ (ظُهُورِ عَلَامَاتِ الْمَرَضِ) .

الْكَلِمَاتُ

sumnja رَيْبٌ - شَكٌّ
prisila إِكْرَاهٌ
jasno تَبَيَّنَ - يَتَبَيَّنُ - تَبَيَّنَ
se razlikovati
pravi رُشْدٌ - طَرِيقٌ مُسْتَقِيمٌ
put
stranputica غَيٌّ - ضَلَالَةٌ

povjerenje أَمَانَةٌ
vjernost عَهْدٌ جَدُّ عُهُودٌ
potreba حَاجَةٌ
تَكَلَّمَ - يَتَكَلَّمُ تَكَلَّمَ
govoriti
pojavit se ظَهَرَ - ظُهُورٌ
znak عَلَامَةٌ جِات

Pokušaj da kažeš što više o onome što se dešava u tvom razredu i o stvarima i predmetima iz tvog okruženja. Naprimjer:

نحن في الصفّ ونجلس على الكرّاسيّ .
الأستاذ يكتب بالطبشورة حمراء اللون بعضَ الكلمات على السّبورة .

...

هذا دفترى . أنا أكتب فيه كلّ ما حدث لي منذ بداية هذه السنة الدراسيّة .
بعضُ الأشياء سرّيّة وخاصّة بي أنا، و لا يعرفها أحد من صفّنا .

...

هذه ساعتى . دفعتها مائة وخمسين ماركا، لكنّها ليست جيّدة .
عند زميلى أحمد ساعة أحسن من ساعتى .

...

ذاك على . هو كان مريضاً لمُدّة طويلة فى هذه السنة . هو طالب ضعيف وربّما
سيرسُب، أو فى أحسن حال سيذهب إلى الدور التكميليّ .

كيف ستنجح أنت فى هذه السنة؟

أنا سأنجح بتقدير جيّد جداً، إن شاء الله .

من سينجح بتقدير ممتاز فى صفّكم؟

بتقدير ممتاز سينجح من صفّنا أربعة طلاب و زميلى صادق واحد منهم .

...

ما هذه الصورة على الحائط؟

هذه صورة الجسر القديم الواقع فى مدينة موستار قبل أن هدّمه الأعداء ...

...

لمن تلك المجلّة؟

هى لحمدى هو يقرأ مجلّات رياضيّة .

كُنْ صحفياً - العب دورَ الصحفيِّ

a) Budi novinar i pokušaj razgovarati sa što više učenika iz svog razreda. Oni mogu biti u najrazličitijim ulogama. Da podsjetimo da su standardna novinarska pitanja: *Ko?* (مَنْ؟), *Kada?* (مَتَى؟), *Gdje?* (أَيْنَ؟), a vi možete postavljati i *dru-* (لِمَاذَا؟) i *Zašto?* (كَيْفَ؟), *Kako?* (أَيْنَ؟) ga. Naprimjer:

- من ذاك الرجل؟
- هو جدِّي صالح. هو كان في المستشفى.
- متى خرج؟
- خرج قبل شهر واحد تقريباً.
- أين يسكن هو؟
- هو يسكن عند عمِّي حمدي.
- كيف صحَّته الآن؟
- صحَّته الآن جيِّدة، الحمد لله.
- لماذا لا يرجع هو إلى القرية؟ هناك طبيعة جميلة و هواء طَلَقٌ.
- لا يوجد في القرية طبيب، وهو بحاجة إليه كلَّ عِدَّةِ أَيَّامٍ.
- من يرغب في الذهاب معي؟ متى ستذهبن؟ أين ستذهب بعد ذلك؟ كيف سترجعن؟ لماذا لا تركبن الترام؟
- ما اسم الفيلم و متى يبدأ؟
- لِمَنْ آلَةُ التصوير تلك؟
- مع مَنْ هي كانت في ذاك الوقت؟
- مِنْ أَيْنَ لي الفلوس للذهاب إلى البحر خلال العطلة الصيفية؟

(ب) أكتب أولاً على السبورة القوائم بالأسماء المذكورة أدناه، و بعد ذلك ليبدأ الطالب الأول بالسؤال .

الطالب الأول يسأل : أين ستسافر - ستذهب في هذا الصيف ؟
 بعد أن يجيب الطالب الثاني ، الطالب الثالث يسأل : متى ستسافر إلى ...
 بعد أن يجيب الطالب الرابع ، الطالب الخامس يسأل : كيف ستسافر إلى ...
 بعد جواب الطالب السادس تُعاد نفس الأسئلة لكن بتغيير ضمير الفعل إلى الجمع

أنتم - نحن - هو - هي ...

أين	متى	كيف
مكة	في بداية	بالطائرة
المدينة	في منتصف	بالسفينة
القدس	في نهاية	بالقطار
القاهرة	يناير	بالسيارة
بغداد	فبراير	بالحافلة
دمشق	مارس	
صنعاء	أبريل	
دار البيضاء	مايو	
اسطنبول	يونيو	
طهران	يوليو	
روما	أغسطس	
نيويورك	سبتمبر	
باريس	أكتوبر	
لندن	نوفمبر	
سراييفو	ديسمبر	

Sve riječi (كَلِمَةٌ ج د ا ت) arapskog jezika dijele se na:

- 1) Ime(na), 2) Glagol(e) i 3) Slovo(a)
(حَرْفٌ ج حُرُوفٌ) (فِعْلٌ ج أَفْعَالٌ) (اِسْمٌ ج اَسْمَاءٌ)

النَّحْوُ Sintaksa

الصَّرْفُ Gramatika

يبحث في الكلمة عندما تدخل التركيب يبحث في الكلمة قبل أن تدخل التركيب .

Bavi se riječju kada uđe u rečenicu Bavi se riječju prije nego što uđe u rečenicu

u nominativu	مَرْفُوعٌ	Ime اِسْمٌ	izvedeno	مُسْتَقٌ
u genitivu	مَجْرُورٌ		neizvedeno	جَامِدٌ
u akuzativu	مَنْصُوبٌ		promijenljivo	مُتَصَرِّفٌ
			nepromijenljivo	مَبْنِيٌّ

određeni način	المُضَارِعُ المَرْفُوعُ	Glagol فِعْلٌ	prošlo vrijeme	الفِعْلُ المَاضِي
zavisni način	المُضَارِعُ المَنْصُوبُ		sadašnje vrijeme	الفِعْلُ المُضَارِعُ
skraćeni način	المُضَارِعُ الجَزْءُ		zapovijedni način	الأَمْرُ

regens (utiče na padež

riječi iza sebe)	عَامِلٌ	Slovo حَرْفٌ	nepromjenljivo	مَبْنِيٌّ
ne utiče na padež riječi	عَاطِلٌ		figurativno	مَعْنِيٌّ
koja dolazi iza njega				

Podjela riječi

تقسيم الكلام

Ime(na)

اسم ج اسماء

Imena se dijele na:

1) Imenice

vlastite imenice	اسم العلم
zajedničke imenice	اسم الجنس
glagolske imenice (infinitive)	المصدر
imenice mjesta	اسم المكان
imenice vremena	اسم الزمان
imenice oruđa	اسم الآلة

2) Zamjenice

lične zamjenice	الضمير
pokazne zamjenice	اسم الإشارة
odnosne zamjenice	اسم الموصول
upitne zamjenice	اسم الاستفهام

3) Pridjeve

(različitog oblika i deklinacije)

4) Brojeve

(glavne, redne ...)

Promjena imena

تصريف الاسم

Imena se mijenjaju po:

a) rodu		b) broju		c) padežu	
muški rod	المذكر	jednina	المفرد	nominativ	الرفع
ženski rod	المؤنث	dvojina	التثنية	genitiv	الجر
		množina	الجمع	akuzativ	النصب

Padeži

الإعرابُ

Nominativi

المَرْفُوعَاتُ

Subjekat imenske rečenice

المُبْتَدَأُ

Predikat imenske rečenice

الخَبَرُ

Subjekat glagolske rečenice

الْفَاعِلُ

Subjekat glagola u pasivu

نَائِبُ الْفَاعِلِ

Subjekat glagola *kane* i njemu srodnih glagola

إِسْمُ كَانَ وَأَخَوَاتِهَا

Predikat *inne* i njoj srodnih čestica

خَبَرُ إِنَّ وَأَخَوَاتِهَا

Genitivi

المَجْرُورَاتُ

Genitiv poslije prijedloga

المَجْرُورُ بِحَرْفِ الْجَرِّ

Genitiv kao drugi član genitivne veze

الْمُضَافُ إِلَيْهِ

Akuzativi

الْمَنْصُوبَاتُ

Predikat *kane* i njemu srodnih glagola

خَبَرُ كَانَ وَأَخَوَاتِهَا

Subjekat *inne* i njoj srodnih čestica

إِسْمُ إِنَّ وَأَخَوَاتِهَا

Bliži objekat

الْمَفْعُولُ بِهِ

Opšti objekat

الْمَفْعُولُ الْمَطْلُوقُ

Priloška oznaka za mjesto i vrijeme

الْمَفْعُولُ فِيهِ

Akuzativ uzroka ili svrhe

الْمَفْعُولُ لَهُ

Akuzativ stanja

الْحَالُ

Akuzativ koji pobliže nešto obilježava

التَّصْمِييزُ

Akuzativ izuzimanja

الْمُسْتَقْنَى

Akuzativ uz و

الْمَفْعُولُ مَعَهُ

Glagol(i)

فَعْلٌ جَاءَ أَفْعَالٌ

Glagoli se dijele na:

- 1) a) Osnovnu vrstu (مَجْرَدٌ) b) Proširene vrste (مَزِيدَاتٌ)
- 2) a) Zdrave (pravilni, mehmuz i muda'af (سَالِمٌ، مَهْمُوزٌ، مُضَاعَفٌ) b) Slabe (misal, edžvef, nakis i lefif (مُعْتَلٌّ (مِثَالٌ، أَجُوفٌ، نَاقِصٌ، لَفِيفٌ)
- 3) a) Osnovne glagole (تَامٌ) b) Pomoćne glagole (نَاقِصٌ)
i mogu biti
- 4) a) Prelazni (مُتَعَدٍّ) b) Neprelazni (لَا زِمٌ) i u
- 5) a) Aktivu (مَعْلُومٌ) b) Pasivu (مَجْهُولٌ)

Glagoli se mijenjaju (تَصْرِيفُ الْأَفْعَالِ) po:

a) licu	b) vremenu	c) načinu
prvo lice المَتَكَلِّمُ	perfekat الفِعْلُ الْمَاضِي	određeni način الْمُضَارِعُ الْمَرْفُوعُ
drugo lice الْمُخَاطَبُ	imperfekta الفِعْلُ الْمَضَارِعُ	skraćeni način الْمُضَارِعُ الْمَجْزُومُ
treće lice الْغَائِبُ		zavisni način الْمُضَارِعُ الْمَنْصُوبُ

Slovo(a)

حَرْفٌ جَاءَ حُرُوفٌ

prijedlozi	١ حُرُوفُ الْجَرِّ
prilozi vremena i mjesta	٢ ظُرُوفُ الزَّمَانِ وَالْمَكَانِ
veznici	٣ حُرُوفُ الْعَطْفِ
uzvici	٤ حُرُوفُ النَّدَاءِ

المهموز   أَخَذَ يَأْخُذُ أَخَذَ
المضاعف   عَدَّ يَعْدُ عَدَّ

المَثَالُ	وَصَلَ يَصِلُ وَصُلُ	(الأَفْعَالُ الْمُعْتَلَّةُ)	b) Slabi glagoli
الأَجْوَفُ	قَالَ يَقُولُ قَوْلُ		
النَّاقِصُ	مَضَى يَمْضِي مُضِيٌّ		
اللَّفِيفُ الْمَفْرُوقُ	وَقَى يَقِي وَقَايَةٌ		
اللَّفِيفُ الْمَقْرُونُ	رَوَى يَرَوِي رَوَايَةٌ		

فعل

بَابُ التَّفْعِيلِ	قَدَّمَ يُقَدِّمُ تَقْدِيمٌ	b) Proširene vrste (المزِيدَاتُ)
بَابُ الْمُفَاعَلَةِ	سَاعَدَ يُسَاعِدُ مُسَاعَدَةً	
بَابُ الْإِفْعَالِ	أَرْسَلَ يُرْسِلُ إِرْسَالٌ	
بَابُ التَّفَعُّلِ	تَعَلَّمَ يَتَعَلَّمُ تَعَلُّمٌ	
بَابُ التَّفَاعُلِ	تَفَاهَمَ يَتَفَاهَمُ تَفَاهُماً	
بَابُ الْإِنْفَعَالِ	انْقَطَعَ يَنْقَطِعُ انْقِطَاعٌ	
بَابُ الْإِفْتِعَالِ	اعْتَرَفَ يَعْتَرِفُ اعْتِرَافٌ	
بَابُ الْأَفْعَالِ	أَخْضَرَ يَخْضُرُ أَخْضَرَارٌ	
بَابُ الْأِسْتِفْعَالِ	اسْتَعْمَلَ يَسْتَعْمِلُ اسْتِعْمَالٌ	

Proširene vrste ovih glagola rjeđe su u upotrebi.

SADRŽAJ

Predgovor	5
Arapsko pismo	9
Arapska abeceda (حُرُوفُ الْهَجَاءِ الْعَرَبِيِّ)	10
Različite vrste arapskog pisma	11
Izgovor harfova. Konverzacija	12
Obrada harfova ب, ت, ث	13
Izgovor harfova. Konverzacija	14
Obrada harfova د, ذ, ر, ز	15
Izgovor harfova. Konverzacija	16
Obrada harfova ا, و, ی	17
Izgovor harfova. Konverzacija	18
Obrada harfova ن, ك, ل	19
Izgovor harfova. Konverzacija	20
Obrada harfova ج, ح, خ	21
Izgovor harfova. Konverzacija	22
Obrada harfova س, ش, م, ه	23
Izgovor harfova. Konverzacija	24
Obrada harfova ص, ض, ط, ظ	25
Izgovor harfova. Konverzacija	26
Obrada harfova ع, غ, ف, ق	27
Hemze (ء)	28
Test - Diktat	31

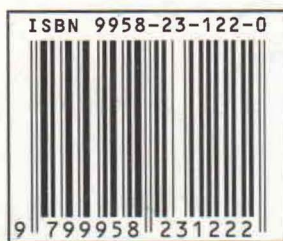
Podjela harfova	32
Razlike u načinu pisanja i izgovora	36
Pozdravi i osnovna konverzacija pri susretu	37
Slog i interpunkcijski znaci	39
Pisanje brojeva i datuma	41
Test	43
Podjela riječi	44
Deklinacija	45
Padeži	47
Rečenica (الْجُمْلَةُ) - Imenska rečenica (الْجُمْلَةُ الاسْمِيَّةُ)	48
Odnos imenice i pridjeva	51
Imenice ženskog roda po obliku (الْمُؤَنَّثُ اللَّفْظِيُّ)	
i značenju (الْمُؤَنَّثُ الْمَعْنَوِيُّ)	54
Imenice ženskog roda po upotrebi (الْمُؤَنَّثُ السَّمَاعِيُّ)	
i imenice koje mogu biti i muškog i ženskog roda (الْمُسْتَوَى)	58
Test	60
Broj imena - Dvojina (التَّثْنِيَّةُ)	61
Množina (الْجَمْعُ) - Pravilna množina muškog roda (الْجَمْعُ الْمَذَكَّرُ السَّالِمُ) ...	64
Pravilna množina ženskog roda (الْجَمْعُ الْمُؤَنَّثُ السَّالِمُ)	67
Neppravilna množina (جَمْعُ التَّكْسِيرِ – الْجَمْعُ الْمُكَسَّرُ)	71
Lične zamjenice (الضَّمَائِرُ)	75
Pokazne zamjenice (اسْمُ الْإِشَارَةِ)	80
Pridjevi (صِفَةُ جَات)	83
Upitne čestice i zamjenice	86
Test	90

Glagol <i>imati</i>	91
Genitiv (الْجَرُّ) - Genitivna veza (الإِضَافَةُ)	93
Pridjev pripadnosti (اسْمُ الْمُنْسُوبِ)	99
Test	106
Glagol لَيْسَ i upotreba negacija: ne-, bez (عَمَدَمْ / بِلَا، عَمَدَمْ)	107
Prošlo vrijeme glagola <i>biti</i> (كَانَ)	111
لَيْتَ / لَعَلَّ i njoj srodne čestice (da أَنْ، ali لَكِنَّ، kao da كَأَنَّ، nebi li لَعَلَّ)	114
Test	115
Glagoli (فَعْلٌ جَ أَفْعَالٌ)	116
Sadašnje vrijeme (الْفِعْلُ الْمُضَارِعُ)	121
Test	124
Odnos glagola i imenice	125
Glagolski načini	129
Test	133
Imperativ i zabrana (الأَمْرُ وَالنَّهْيُ)	134
Pasiv glagola (الْفِعْلُ الْمَبْنِي لِلْمَجْهُولِ – الْمَجْهُولُ)	139
Particip aktivni i particip pasivni (اسْمُ الْفَاعِلِ وَاسْمُ الْمَفْعُولِ)	143
Test	147
Sadašnje vrijeme glagola <i>biti</i> (يَكُونُ)	148
Sistematizacija - Odnos subjekta i predikata u imenskoj rečenici	152
Glagol i njegov subjekat u glagolskoj i imenskoj rečenici (poređenje)	153
Upotreba glagola لَيْسَ i كَانَ	154
Glagolska vremena	156
Test (الاِخْتِبَارُ)	157
Glavni brojevi (الأَعْدَادُ)	159

Glavni brojevi veći od 100	165
Redni brojevi (الأَعْدَادُ التَّرْتِيبِيَّةُ)	170
Računanje vremena - Izražavanje datuma i godina starosti	174
Test	182
Priloški i drugi brojevi	183
Neodređene i opće zamjenice	187
Poređenje pridjeva (اسْمُ التَّفْضِيلِ)	191
Vokativ (الْمُنَادَى)	198
Deminutiv (اسْمُ التَّصْغِيرِ)	201
Odnosne zamjenice (اسْمُ الْمَوْصُولِ)	204
Apsolutna negacija (لَا مِ لِنَفْيِ الْجِنْسِ)	207
Infinitivi (الْمَصَادِرُ)	208
Jezička igra (لُعْبَةُ لُغَوِيَّةٌ)	210
Jezička igra (لُعْبَةُ لُغَوِيَّةٌ)	211
Osnove arapskog jezika - tabela	213
Podjela riječi - tabela	214
Padeži - tabela	215
Glagoli - tabela	216
Glagoli - tabela	217
Sadržaj	219

IZDAVAČ:
RIJASET ISLAMSKJE ZAJEDNICE
U BOSNI I HERCEGOVINI

ISBN 9958-23-122-0
COBISS/BIH-ID 11173638